

310539 వ్ర తి ది న ము ప క టి ం ప (బ దు ను

Vol. 1

చెన్నపట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 3-వ తేది శనివారము

No. 279

సంపుటము ౬

చుండు భి నా మి థం వ క్ష ర ము, ఫాల్గుణమాస పౌర్ణమి ౧౫.

సంచిక ౨౭౯

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్ర తి యి ం ట ను ం డ ద గి న ది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందు. పుండునుదులవలన మోసముగలుగును. పంచభాషచీటిని చూచి కొనిన మోసముగలుగుదులమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను తెలిసిపోయింది.

అమృతాంజనము డిప్లో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

కావలెను!

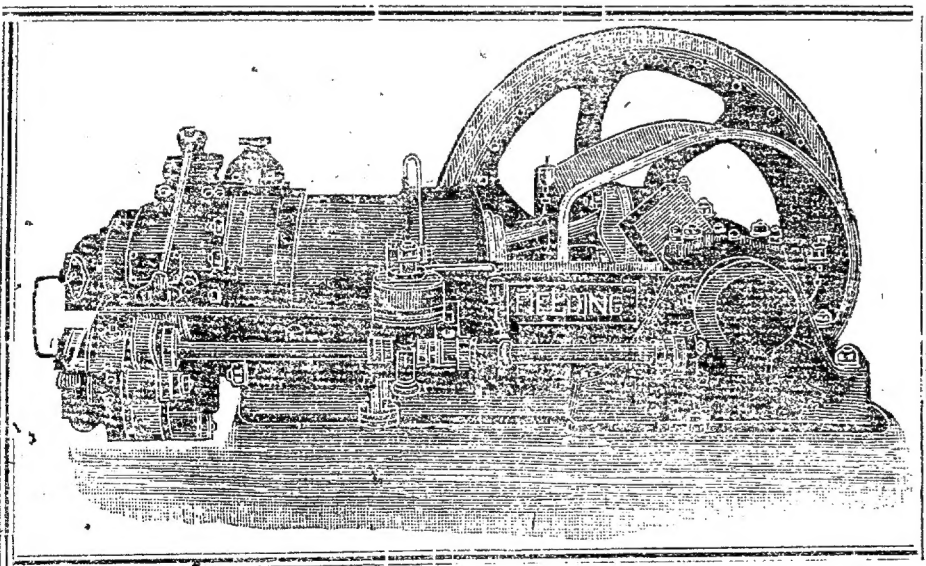
కావలెను!!

కావలెను!!!

మా సరస్వతీవాచకములు, ఇతర ప్రచురములు వ్యాప్తనకొరకు తెలుగుజిల్లాయం దంతటను తిరిగి కనిచేయుటకు ప్రావిలింగు ఏజెంట్లు కావలెను. ఇదివరలో పాఠశాలలో పాఠ్యాదులుగాను లేక సూక్ర వైజ్యుగ గాను పనిచేసియున్నవారికి ప్రాముఖ్యత యియ్యబడును. జీతము ముప్పదిరూపాయలు, మరియు సంచారపు ఖర్చులు వెనుకటి అనుభవము, వయస్సుతో ఈ దిగువ విలాసములకు వ్రాయవలయును.

కె. యల్. యన్. స్టోమ్యూజులు,
రాజమండ్రి, గోదావరిబుక్కు షిప్.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము వున్నస్వల్పధరలకే అమృబడు చున్నవి. అన్ని సయిజులు స్టాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్ని విధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

సోల్ యేజెంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో,
2, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతమునకు

1923 సం॥ రము మార్చి నెల 25 వ తేదీన విశాఖపట్టణము డాబాతోటలో 'అంబికా' బయో స్కోపు' ఇంజను మున్నగు సామానులతో సహా బహిరంగ వేలమువేసి వికయించబడును. అమృతము పగలు 10 గంటలకు ప్రారంభమై సరియైన ధర వచ్చు వరకును వేలము గావింపబడును. యంత్రములు మొదలగువాటిని వచ్చి ఎప్పుడైనను పరీక్షింపవచ్చును.

ఎ. వి. భానోజరావు

శేర్ మహమ్మదపూర్ము యునరాణిగారి,
గార్డియన్.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్

ఫర్మసి లిమిటెడ్

మౌంటురోడ్డు, మద్రాసు

నోటీసు

మా ప్రధాన కార్యకర్త డాక్టరు మౌంటురోడ్డు, నె 18 వ సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీన యిందుమూలము ఆందరికిని విస్తృత సంతకముతో తెలుపుచున్నాము. ఆక్రమణ దాక్తురు ఏ. లక్ష్మీ పతిగారు ఆదివారము సాయంత్రము 5 వ 6 క్లిక్కిన రోజులందు ఉదయము 8 నుండి 11 గంటలవరకు, సాయంత్రము 4 నుండి 7 గంటలవరకు వుండును. కావలసిన వారు వారి సలహాను పొందవచ్చును

Motor driving & Mechanism.

Taught Scientifically. English & Vernacular Lectures and practical Training.

Call or write to,

Sri Ram Motor School

1/28, Mukur Nallamughu Street,

MADARS.

మానుషాక బూబాక్ యింకి

ఇంగ్లాండు లో చేయబడినది. దీనితో దస్తావేజులు మొదలైనవాటిని నిర్భయముగ వ్రాయవచ్చును.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్. ఈవినింగ్ బజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

మద్రాసు తానననభ

ప్రశ్నోత్తరములు

మార్చి 31 వ తేదీ

మద్రాసు రిట్రెండిమెంటు కమిటీ

రాష్ట్రపాద్యుని. అప్పాస్వామి ఉదయార్ గారు

(1) రిట్రెండిమెంటు కమిటీ ఎన్నిసార్లు సమావేశమయ్యింది?

(2) కమిటీని ఏర్పాటుచేయు బయల్పరిచెదరా, దానిపై ప్రభుత్వమునా లేమి చర్య తీసికొనినో తెల్పదరా?

(3) తేనుస్వయ్య కమిటీనివేదిక మెప్పుడు వెలువడును అని ప్రభుత్వమునా రెప్పుడు నిశ్చయించెదరా?

(4) ఈ కమిటీకి సెక్రటరీలు, అడివలలు, అసిస్టెంటు సెక్రటరీలు యెంతమంది నియమింపబడిరి. వారికొక్కరు చొప్పున పరిమితి?

ఉ॥ (1) అక్టోబరు 27 నుండి జనవరి 9 వరకును తొమ్మిది సమావేశములు జరిగెను. ఫిబ్రవరి 2 రిట్రెండిమెంటు సెక్రటరీ రాగానే ఫిబ్రవరి 28 నుండి వరకు సభలు జరుగుచుండెను.

(2) ఇంకను నివేదిక వేదియైతే రాలేదు.

(3) కమిటీని యెన్నడు ప్రార్థింపగలనో యిప్పుడప్పుడే తెప్పింపలేదు.

(4) ఒక సెక్రటరీ, ఒక జాయింటు సెక్రటరీ, సెక్రటరీ, జీతములు, ఆలవెప్పలము, ఫార్మలైజేషన్, ప్రచురణ సంఘమువలన గూర్చి విచారించెను. జాయింటు సెక్రటరీ పానికన్యక పాలనాకాఖన కరిగించెను. ఇద్దరు సామాజ్యకాసనసభ సభ్యులు; అచట పని యుండుటకల్ల మద్రాసులో లేకపోవుట కటన్గింపను యీపనిచేడ జేయుచుండిరి.

జీ. సోమసుందరం మొదల్యగుగారు రిట్రెండిమెంటు కమిటీని గూర్చి యిట్లు ప్రశ్నించిరి.

(1) రిట్రెండిమెంటు కమిటీ యెప్పుడు నియోగింపబడెను. ఎన్ని సార్లు సమావేశమయెను?

(2) ఎంతమంది సెక్రటరీలు యెంత కాలము పనిజేయుటకు నియమింపబడిరి.

(3) కమిటీపాటు ఏమైన నివేదికనుగాని, సలహాలు గాని సమర్పించిరా?

(4) అట్లుయిన ప్రభుత్వము వారు వానిని చెల్పెదరా?

(5) అగలహాలు 1918-24 బడ్జెటును కేయరు కేయరు లో అనుసరింపబడినా?

ఉ॥ (1) 1922 సెప్టెంబరు 22 వ తేదీ నియమింపబడిన ఫిబ్రవరి 28 వరకును 10 సార్లు సమావేశమయెను.

2. అర్. డెల్లియా, జేవిరుగాన 1922 అక్టోబరు 6 వ తేదీ రిట్రెండిమెంటు సెక్రటరీకి 6 మాసములు నితమింపబడిరి. ఆయన తీసికొనిన భారతవాసన సభలో మద్రాసు ప్రతినిధిగ పనిజేసాడని యన్నది. ఇట్లే జీ. యి. మాయగారు గూడ సెక్రటరీగ నియమింపబడెను. కాని ఆయన ఇండియా ప్రభుత్వములో పనిజేయుటకు తీసికొనబడుటకులన మద్రాసులో యీపనిలో కొంతకాలముమాత్ర మాయన యుండెను.

3. కమిటీవారకే నూచనల గావించిరి.

4. నివేదికము యింకను సమర్పింప బడలేదు.

5. 1922-24 బడ్జెటులో నూచనలు అనుసరింపబడెను.

రాష్ట్రపాద్యుని. వి. రంగారెడ్డిగారు కర్నూలు జిల్లాలో వ్యవసాయదారులకిచ్చిన ఋణములను గూర్చి ప్రశ్నించగా, వ్యవసాయదారులకిచ్చు ఋణముల అప్పుకొండ, కాటక నివాసముల కింక విచ్చి-ఋణములు కంభ్యలు, యీ-అప్పు కొండ విచ్చియితర ఋణములనుండి వేరుగ చెల్లుటకు వీలులేదు.

వి. రంగనాథ మొదల్యగుగారు జిల్లామండలములో నిత్తునాకుద్దరణమును గూర్చి ప్రశ్నించగా కర్నూలు జిల్లా జిల్లాలో మంచినికొత్తవావుల క్రొవ్వించుటకున, కడపలోగూడా పరిశ్రమల ప్రారంభించుటకును 28052 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టబడినదియ, కబ్బున్నంతవరకు మిడి, యానాదీలను అన్ని తెగలవారిల ఉద్దరణమును గూర్చి యాచించబడిన పని ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

వి. రంగనాథ మొదల్యగుగారు జిల్లాజిల్లాలో రాయదుర్గం దివిజనులకు, సిరిగుప్ప తాలూకాను కద్దుతేనులు నుగూర్చి ప్రశ్నించగా జిల్లాజిల్లాలో జేయు మార్పులు వ్యయమును తగ్గించుటకును, సిరిగుప్ప తాలూకా, రాయదుర్గం దివిజనులు 1910 అక్టోబరు 1 వ తేదీ యేర్పడినదియు, యింతకు ముందు నూచనసూక్తి వాని తాలూకాలోని హెచ్చు జిల్లాలో తాలూకాలోనుండెనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చబడినది.

Insurance Notice.

This is to notify to the Public that Mr. A. Ekambaran Iyer, better styled as A. E. Baran, of Nandalur, who was our Special Agent for Chittoor and Caddappah Districts, is no longer in the employ of our Company and those who deal with him in respect of the various schemes of the Company may do so at their own risk and responsibility. The existing Policy holders will please remit their Premium to us in future until further notice.

P. K. Rau & Sons, Chief Agents,
The Mysore Govt. Security Life and Marriage Ass: Co., Ltd.
289, Thambu Chetty Street Madras D-27-2-23

పాలనుగంధిలేవ్యాము

ఇది రత్నకుటికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహములు, మేహపాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బుల చాలును.

20 తు॥ డబ్బు 1-4-0 వి. సి. 0-8-0

కూమ్మండలేవ్యాము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాగుతీత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డ॥ చాలును. 20 తు॥ డబ్బు 1-4-0 వి. సి. 0-9-0

కీ. శి. వ. లంజుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,
(8251-4) పెరిశె-సెల్లూరుజిల్లా.

ఎఫ్. ఓ. ఆర్. తక్షణమే యివ్వబడును
1-45 బి. హెచ్. పి. "ఆర్" మాదిరి

రస్త్ న్ - హారన్సు బై

నూ నె యం త్ర మం

సెల్సు స్టార్టరుతో సహా నెట్ ధర రూ 6870/-

1. సెకండుహాండు 50 బి. హెచ్. పి. గాన్ ఎంజిను
క్రొత్త చార్జ్ లో స్లాంటుతో సహా నెట్ ధర రూ 8600/-

ఏజెంట్లు:-

MASSEY & Co., Ltd.,

ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE. 1085&1086   Harbour Office 915

జాబులు

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

జిల్లా ప్రత్యేక లెక్కల కమిషనరీ-గుంటూరుజిల్లా
ఫిబరవరి 1928 నెల 14 వ తేదీన
20 తూ.మూలం నాగరాజరావుగారికి 1000-0-0

రూ 1000-0-0

కమిషనరీ కమిషనరీ

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి ద్వారా

20 బాల్ గేట్ ముందు గృహములో 20-0-0

కొల్లపూడి ముప్పాగూడగారి ద్వారా 10-0-0

కొల్లపూడి నాగరాజరావుగారి ద్వారా 10-0-0

లవలవలలో శివరాత్రి దినమున 33-0-0

వెల్లూరులో రథసప్తమి కమిషనరీ 2-0-0

కొండవల్లి పీఠాధికారిగారి ద్వారా 10-0-0

సర్వకాల వారీ కమిషనరీ 1000

దేవులపల్లి రామకృష్ణకృష్ణగారి ద్వారా 10-0-0

పామరలో ఆభిమానము 10-0-0

కేంద్రాలలో ప్రత్యేక పంచమ శత దినమున 10-0-0

20 దేవులపల్లి రామకృష్ణకృష్ణగారి ద్వారా 10-0-0

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి ద్వారా 10-0-0

మొత్తము రూ 2500-0-0

కమిషనరీ కమిషనరీ-గుంటూరుజిల్లా

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి ద్వారా

భట్టిపాటి బానికమ్మగారి ద్వారా 10-0-0

కుమలపూడి అంజనేయగారి ద్వారా 10-0-0

దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరస్వామిగారి ద్వారా 10-0-0

కేంద్రాలలో పంచమ శత దినమున 10-0-0

దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరస్వామిగారి ద్వారా 10-0-0

వెంకటేశ్వరస్వామిగారి ద్వారా 10-0-0

మొత్తము రూ 3000-0-0

మొత్తము రూ 3000-0-0

కార్యదర్శి

శ్రీమంత్రి రాజు సుబ్బారావు మొమోరియల్

కృష్ణ-బందరు

వై. శేషారావు సంగ్రహము ప్రారంభించి శ్రీమంత్రి రాజు
సుబ్బారావు సమకాలీనములను. ఈ సంగ్రహమునకు నా
టక ప్రదర్శనముల వల్ల వైదిని సమకాలీనములను.

ఇంతకును కమిషనరీ మొత్తములు.

బందరు, బాలభరత సంఘముల ద్వారా 150-0-0

ము. 100 కృష్ణారావు ముద్రాపాత్ర ప్రదర్శనము

కృష్ణారావు ద్వారా 254-0-0

కొండవల్లి శనివారం అనగా 24-2-28 వ తేదీన తిరిగి రామరాజు

చరిత్రను బందరులో ప్రదర్శించిరి. ఈ ప్రదర్శనమునకు 224

మిలియన్లు. ఇంతకును మొత్తమునకు 728 మిలియన్లు తెలి

యుచున్నది. ఈ నాటక ప్రదర్శనములకు ఈ సంగ్రహమునకు మిక్కి

లిగి తోడ్పడిన నెల్లూరు నాగరాజరావుగారి మిక్కిలి కంద

నీయులు. వీరు చెప్పే ప్రతి ఆంధ్రభాషయు, ఆంధ్ర పోటీ

నాటక పరిశీలనలో పాఠములు పొందినవారు చెప్పే నెల్లూరు,

ప్రదర్శనములలో గొప్ప మెప్పుకొందినవారు. కళాభిజ్ఞులు ఈ నాగ

రాజరావుగారి రామరాజు చరిత్రమును పాఠాభ్యాసము కను

పదించిరి.

వీరు సాహిత్యకాంక్షాభిమానముల కనుకరములతో అతి

నిపుణులుగను నిస్సంకోచము. చివరకును వీరి కృత్య భీష్మ

వేదములు ప్రదర్శించుచుండినపుడు స్వర్గములై యాపని లక్ష్య

జాస్వామిగారు జ్ఞాపిక వచ్చుచుండెరి. వీరు కృష్ణ గుంటూరు

నాటకజిల్లాలో పరిశీలనలు కారు వీరికి సంగీతము బహుశ

తగ్గున. నాటకభాషయు ముఖ్యముగా పాఠాభ్యాస విలాస

ములను కనుకరములతో వీరి ముఖ్యోద్దేశము. ఈ సంగ్రహము

లో నాటకరంగములు సంగీత చరిత్ర మూలములను నాటక

రంగములను సంగీతము ముఖ్యముగా గొప్ప సీమ. దేవులు

ఎప్పుడు సంగీతముతో అప్పుడే నాటకభాష యభివృద్ధి కనుగొనును.

ఇట్టివిషయము అంతరించవలెను. నాగరాజరావుగారి పోటీ

వారు కొందరు నాటక రంగభాషలను కేవలము నాటకభాష

ప్రదర్శన ప్రయత్నించుచు ఆంధ్రనాటకరంగము మంచి

దశకువచ్చుట కేమాత్రము సంశయములేదు. 24వ తేదీ రాత్రి

ప్రదర్శనానంతరము నాగరాజరావుగారి బందరులోని నాటక

కళాభిమానులు ముగ్ధులుగా కంఠ మెసంగి బహుశం
చిరి. ఈనాటి వర్షము కొన్న రు 1110 లు పూడునంతవరకు
వర్షాక వోట ప్రదర్శనకు వీరు ప్రతిష్ఠాపట్టిరి. ఈనాటి
సమకాలీన తరువాత మామందరు ఆంధ్ర బాలికల కళాభి
మాన ప్రదర్శనకు ఫల మిప్పించునట్లు వాగ్దాసులు చేసిరి. ఇట్టి
ముగ్ధులుగను నాగరాజరావుగారికి ఆంధ్రనాటకరంగము
సరియైన స్థితిలో నుండ ప్రయత్నించుటకు తరమేలేదు అందు
రాజాధ్యక్షకార్యభివృద్ధి నొసంగుగాక !

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెస్ సంఘము

“రంగభాష ప్రయత్నించుటకు దిగులు”

బందరు ఆంధ్రనాటక కళాభిమానులు రంగము, అద్ద
ము, దిమ్మలు చేయుట, మున్నగువానిని గురించి నేర్పుకొను
టకు నెల్లూరు మండలమునందు ప్రస్తుతము వద్దరిని ఎన్నుకొని
పంపుటకు నిశ్చయించబడినది. వీరికి మామమునకు ఒక్కొక్కరికి
రూ 10 లు కలకు ఖర్చులకును నియమమును. 6 మామములు
వీరు బందరు కళాభిమానుల వుండవలెను. ఈ పన్నెండు మామము
లనెల సాములు తప్ప కాంగ్రెస్ వారు ప్రస్తుత మేమియు చే
యజాలరు. రైలుఖర్చులు వగైరాలు వారే భరియకొనవలసి
వున్నది. రంగభాష ప్రయత్నించుటకు మిక్కిలి ఆభిమానము కలిగి తమరు
నేర్చుకొనిన తర్వాత ఈ మండలములోనే అందరినీ నేర్పి ప్ర
చారము చేయుచు కళాభిమానుల వుండవలెను. వీరికి మంచి
జీవనము దొరకగలదనియు కాంగ్రెస్ సంఘమువారు సర్వవిధ
ముల సాయము చేయగలరనియు చెప్పగలరు. కేవలము జీతము
మీదగాక సేవమీదనే ఆభిమానముగలవారుగా నుండుట అవసర
ము. కొంచెము విద్యావంతులుగా రాయనిక కార్యమునందు
ఆభిమానముగలవారుగా నుండుట మంచిది. ఇందులకు అంగీకరిం
యవలెను వెంటనే దిగులు పంపవలెను. అవసరమైన తెలి
పిటెలు ఈ రాజరావుగారి పంచముల, మహావ్యధియుల సామీప
దిగులులకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత యివ్వవలెను. కాన వెం
టనే యామండలియులు యీనెల 10 తేదీ లోపల చేరున
ట్లు దిగులు పంప ప్రార్థించుట. దిగులు వచ్చినా వయస్సు,
వృత్తి మున్నగు వివరములను నమోదు చేయవలెను.

ఏమిట

2. ఈ మండలములోని గృహ విద్యార్థులకు కళాభిమానము
లో ఏమిట చేయుటకు నేర్పుటకు కాంగ్రెస్ వారు నిశ్చయించి
యున్నారు. ఒక్కొక్కరికి 5 రులవరకు ఖర్చుల కియ్యవలెను.
ఏమిట చక్కగా నేర్పే తర్వాత అనగా రెండవ మామము నుండి
యే పూర్తిగా 10 సంవత్సరమువరకు నెలకు రూ 30 లవరకు
జీతము దొరకును. వివరములకు ఆభిమానులకు ఖర్చులకాభిమా
నులకును చూడవలెను. ఈ గృహలో ఒక స్థానము పంచమనా
దరునకు ప్రత్యేకించబడియున్నది. వాయ నడుగలవారు మంచి
యాద్యముగలవారు గ్రామములలో ఓసితో తిరిగి కనిపేయ
గలవారు దిగులు నెట్టుకొనవలెను. మండలములోని
ప్రముఖులు తగినవారిని ఏ పంప ప్రార్థించుట.

ఖర్చుల వివరములు.

3. ఖర్చుల వివరములు యింటింటికి అమ్మలకు ఖర్చుల ఆభి
మానములు కలవు సాయకడవలసియున్నది. రూపాయలు 10-0-0
వరకున కమిషన్ యెట్టికొనుటకు యియ్యవలెను. మరియు
రూ 100/0 అమ్మలకు చేసిన రూ 10-0-0 లు వేరే కమి
షన్ యియ్యవలెను. నెల్లూరులోనేగాక మండలములో అన్ని చో
ట్లను ఖర్చుల వివరముల వలసివున్నది. దయచేసి అట్టిభిమానులు
కాంగ్రెస్ కార్యాలయమునకు వచ్చి వివరము కనుగొన ప్రార్థించుట.

కార్యనిర్వాహక సంఘము

ఈనెల 15 తేదీ వుండ 10 ఘంటలకు కార్యనిర్వా
హక సంఘము బుచ్చిరెడ్డిపాళెములో సమావేశమగును. 1 ఏట
వరి అదాయవ్యయము 2 ప్రచారకులను రంగు అద్దముల ఏమిట
నేర్చుకొను విద్యార్థుల దిగులు మంజూరు చేయుట, జిల్లా
సంఘాధిపతిగారి పరిశీలించుట స్వగృహం దేవుల చేరుట, జిల్లా
అధ్యక్షకార్యదర్శి కమిషనరీ చేయుట ఏమిట ప్రభుసంఘముల
భావికార్యక్రమము, కేంద్రకాభి మున్నగు విషయముల చర్చించు
టను. కాన సభ్యులందరు తప్పక దయచేయ ప్రార్థించుట.

చ. వె. కృష్ణయ్య,

స్వరాజ్యకార్యాలయము నెల్లూరు.

గుంటూరుజిల్లా ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల కొకవిజ్ఞాప్తి

1922 వ సంవత్సరము నెల్లూరుజిల్లాలో జరగవలసిన
జిల్లా కాన్ఫరెన్సు కారణాంతరములవల్ల యంతవరకు జరిగి
యిందలేదు. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణ మెంటువారు వారీయించి
నది 1-1-1928 సంవత్సరము నెల 14 రు జి. జి. లో ఎలిమెం
టరీ పాఠశాలలో పనిచేయు

	టెంటులు	అన్ టెంటులు
ఎలిమెంటరీ లోయర్ గ్రేడు	రు 20-1-30	15
,, మాధ్యమిక	25-1-50	20
నెల 15-25-1-50-50-1-60		25

ఉపాధ్యాయులకు ఈ స్కేలు ప్రకారము 1928 సంవత్స
రం 1 యే ప్రీమియం అభివృద్ధి జీతములు అమలులో నెట్టు
వచ్చుననిన్ని, అదియునుగాక ప్రాథమిక పాఠశాలలో పనిచేయు
ప్రధానోపాధ్యాయులకు రు 2 మొదలు రు 6 వరకు డ్యూటీ
అలవెన్సు కూడా యివ్వవచ్చుననిన్ని నుదరాను ఎడ్యుకేషన్
నె 80 రు రూపాయిలో నమోదు కాబడిన జీతముల స్కేలు ఇప్పు
డమలులో లేదనిన్ని లోకల్ బోర్డులవల్ల 67 నెక్ట్ ప్రకారము
వారికింద నియమించబడు ఉపాధ్యాయులకు వారి ఇష్టానుసారం
జీతములు యివ్వవచ్చుననిన్ని ఈ స్కేలు గవర్నమెంటు ఎలిమెం
టరీ పాఠశాలలో 1928 నెల 1 ఏప్రిల్ నుంచి అమలులో
నెట్టువచ్చుననిన్ని నెట్టునెట్టు ప్రకారముగా తక్కిన లోకల్
బోర్డులకు తీసికొనవచ్చుననిన్ని తెలియజేయుచు. గాన అడగనిది
అమ్మయిన నెట్టునెట్టు లోకల్ కి నమోదించి మనయొక్క కచ్చు
లు వై వారికి తెలుసనిన్ని లాభముండదు. జిల్లా కాన్ఫరెన్సు జరిగి
జిల్లాలోని ఉపాధ్యాయుల ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల ఏ కాభి పాఠశాలను
వై వారికి తెలియజేయుటకు కాలముచాలవలెను పూనుకొన
లేదు. గనుక మీరూ! నెలకు రూ 10 వరకు జీతములకు ఉపాధ్యాయ
లందరు సమావేశమై ఈ క్రింది అంశములను రిజల్యూషన్ గా పాస్
నుజేసి మార్చి 15 వ తేదీలోగా వాటి కాపీలను (1) తాలూకా
బోర్డు (వెసి డెంటు) (2) మ్యునిసిపల్ కలెక్టరు (3) డిస్ట్రిక్ట్
బోర్డు (వెసి డెంటు) (4) డిస్ట్రిక్ట్ ఎడ్యుకేషనల్ ఆఫీసు (5)
(వెసి డెంటు డిస్ట్రిక్ట్ ఎడ్యుకేషనల్ కాన్ఫరెన్స్) (6) డైరెక్టరు
ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ మద్రాసు లకు పంపించవలెను.

అంశములు.

(1) శ్రీకృష్ణ మెంటువారు ఆమోదించి తమ పాఠశా
లలో యివ్వవచ్చుననిన్ని స్కేలు ప్రకారము తమకు కూడా
జీతములు యివ్వవలసిందనిన్ని.

(2) వై. జి. జి. వారిలో నమోదు చేయబడిన డ్యూటీ
అలవెన్సు రు 2 మొదలు రు 6 లు ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యను
బట్టి యివ్వవలసిందనిన్ని.

(3) ప్రస్తుత మిచ్చుచున్న పాఠశాల బహు స్థలమునన్ని
దానివల్ల పాఠశాలకు కావలసిన ఉపకరణములు ప్రైవేట్ గా
రాలకు చాలవనిన్ని ఉపాధ్యాయులు వెళ్ళుకొనుటకు పాలకు
నున్నారనిన్ని పాఠశాలకు గావలసిన రిజిస్టర్లను గాన సభ్యులు
చేయవలసిందనిన్ని.

(4) ప్రతి మాధ్యమిక గ్రేడు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో
జవాబుని కాన్ఫరెన్స్ చేయవలెననిన్ని.

(5) ఇంకామికు ముఖ్యమైన విషయము అన్న యెడ
లనిన్ని.

కంటుకు నెట్టునెట్టు తమ క్రెడిట్ గాంచి ఈ కార్యము
ను త్వరగా చేయ ప్రార్థించుట. ఇది మంచి విషయము. ఎడ్యుకేషన్
కాన్ఫరెన్సులకు అందరి తాలూకా బోర్డు (వెసి డెంటు) వగైరాలను
తాము ఇచ్చునెమకొన్న జీతముల స్కేలు తమకు తెలుపవలసి
నదిగా ఆడిగియున్నారు. గాన ఆలభ్యము గావచ్చును లోకల్ కి
జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను.

చ. సి. ఆర్. శర్మ,

గుంటూరుజిల్లా ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల సంఘకార్యదర్శి

మోటారుబండి అమ్మకము

ఒక లాము, 6 నెల డెడ్లది ఎల్లెక్ట్రిక్ లిఫ్టులు, నెల్లూ
రూలో మొదల నాటితో అమ్మబడిన మన్నెటోగలది. కాదు
అంతయు చక్కగా పరిశోధించబడినది. భరతు రెడ్డి లు లేక
కొంచెము తక్కువ కిన్యవచ్చును.

శ్రీ రామ మోటారువర్కును,

1128 మూకర్ నల్లముత్తువీధి మద్రాసు

ఆంధ్రనాటకములు

బల్లారి. డి. కృష్ణమాచార్యులవారిచే రచించబడినవి
చిత్రనాటకము 1-6-0 సామాన్య 1-6-0
పాదుక 1-6-0 ప్రహర 1-2-0 సావిత్రి 1-2-0
ప్రహర 1-2-0 చిత్రనాటకము 1-2-0
బృహత్పల్లవ 1-2-0 చిత్రనాటకము 1-2-0
చిత్రనాటకము 1-2-0 చిత్రనాటకము 1-2-0

బల్లారి కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారిచే
రచించబడినవి.

రుక్మాంగద 1-4-0 లక్ష్మణ 1-4-0 రామరాజు 1-4-0
హరిశ్చంద్ర 1-4-0 ప్రహర 1-4-0 చాచుబీబీ 1-4-0
దొడది వస్త్రావధానము 1-4-0 పాపకాపటాభిషేకం 1-4-0
చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిచే రచించబడినవి.

గయోపాఖ్యానము 0-8-0 చతురవర్ణనాటకము 0-8-0
పార్వతీ పరిణయము 0-6-0

వేదం వేంకటరాయశాస్త్రికృత గ్రంథములు
ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్యము 0-12-0 ప్రతాపరద్యము 1-5-0
వావిలికొలను సుబ్బరాయకృతగ్రంథము

గుర్రవాదిజయము. 1-0-0
బల్లారి బి. మాధవరాజుగారిచే రచించబడినవి.

సుందరీజయము. 1-0-0
మల్లారాజు నువ్వారావుగారిచే రచించబడినవి

కృష్ణకులధారము 1-0-0
మాదగ్గర అనేక ఆంధ్రగ్రంథములు దొలకును.

కామధర్మము ఉచితముగా పంపబడును.

ఎం. పి. శర్మ కంపెనీ

831 రెండుకెట్టివీధి (హైదరాబాద్ నెం 287 ఆ) మద్రాసు.

బెంగాలు నాగపూరు రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

ఈ దినం తెలుపబడిన ప్రాతవైకటియం ఉపయోగము
లేనట్టియు సామానులు ఖరీదే పురములలో కంపెనీ వేలము
అవసరమునందు మార్చి నెల 12 వ తేదీనుండి ప్రతిదినము ఉత్త
యము 8 గంటలకు బహిరంగవేలము చేసి విక్రయించబడును.
50 టన్నుల ఇత్తెలి బొంబాయి, 2 టన్నుల రాగిబొంబాయి, 50 టన్నుల
బొంబాయి, 12 టన్నుల కంచు బొంబాయి, 75 టన్నుల పొత్త
ఉక్కు తునకలు, 700 టన్నుల డబ్బా, వి. తు కళా, 40
టన్నుల సి. వి. గాస్ కంకర తునకలు, 120 టన్నుల మైద
తునకలు, 150 టన్నుల పిప్పి, ఉక్కుతునకలు, 6 టన్నుల
అవరాధి తునకలు, ప్రాత లేవకట్ట సామానులు, ఉపయో
గించుటకు తగినట్టి కిరణి నూనె డబ్బాలు, ఖాళీ రంగుపీటలు,
ఖాళీ 5 గాలనుల ఇతర డబ్బాలు, ఇతరమైన తునకలు.

ఈ దినం తెలుపబడిన వరకుల ననసరించి వేలము
జరుగును.

వేలములో కొన్ని సామానులను యేలము ముగిసిన తేదీ
నుండి 2 మాసములలోగా తీసికొని పోవలెను. లేనిచో సంచ
కారమా్రిండ్ కట్టినసామగ్రి తిరిగి ఇవ్వబడును.

(2) సామానులన్నియు టన్ను 1కి క్షు 0.2-0.5 లుచొప్పు
న కంపెనీవారిచే బండ్లలో భర్తీచేయబడును.

(3) కొనికట్టుకంటి సామానధరలలో 100 కి 25 శతమున
తగ్గులమే రైల్వే వేలమువారివద్ద సంచకారమా్రిండ్ కెల్లించి
రక్షింపును అమృతమైనవాడే పుచ్చుకొనవలెను.

వివరములు తెలియగోరువారు ఈదినం సంతకము చేసిన
వారికిగాని లేక ఖరీదే పురములను రైల్వే వేలముదార్లు, పిలి
య్యాయా బ్రహ్మచారికి వ్రాసినను బదులులందు.

ఏజెంటుగారి ఉత్తరువు ననుసరించి

జె. ఎ. సింప్సన్

కంట్రోలర్ ఆఫ్ స్టోర్స్

By the order of the agent

J. A. Simpson

Controller of stores

వృత్తాంతలేఖలు

తుంగతంపర

(గంజాం జిల్లా)

శ్రీయుత జయంతి వెంకటాచార్యగారు వర్ణాశ్రమిడి
కాశ్యపర్షి పోల సత్యనారాయణగారు, స్వచ్ఛంద సేవకుడు
నివల రామకృష్ణగారు మా గ్రామమునకు ఫిబ్రవరి నెల 23 తేదీన
విచ్చేసి వారు. రాత్రి సుకీర్తనాసంతకము ఒకబహిరంగసభ జప
వడమొనడి సభకు చుట్టుప్రక్కల ప్రజలను విచ్చేసి శ్రీయుత
పోల సత్యనారాయణగారు జయంతి వెంకటాచార్యగారు
గాడున్న ఉపవ్యసించి ప్రవర్ధమును జరిపిరి. అసహాయోద్యమ
ములకు ప్రజలకు లోగిలదాధములనుగురించి వోక్రికత్వాడించిరి.
కాంతిమగ్ధములను ఖద్దరవాస్తవము వలనను జయము తప్పక
వాటిల్లును. స్వరాజ్యము ప్రాప్తింతును. మొదలకు సంగతులను
గుర్చి ముచ్చటించిరి. ఈయట్లు ప్రక్కల గ్రామములకు యీ
గ్రామముతో జేర్చు తుంగతంపర ఫిర్యాదులును పోసిచిరి.
శ్రీయుత తాత జగన్నాథ శాస్త్రిగారు (వార్లంగి) వారు
కొండ క్రితయ్యతరావ శాస్త్రిగారు, గుండుగోల వేంకటకృష్ణ
మృగారు అధ్యక్ష, కాశ్యపర్షి, కొకాశ్యపర్షిగా నెన్నుకొన
బడిరి.

మరుచటిదినము 21.2.23 తేదీన గొట్టు చొర్లంగి మొదల
యిన గ్రామములకీ నూతన సచివత్వ యెక్కుకను సరిపిరి.
సామంతులయిన కొండరాంగోల గ్రామమున హిరంగోల
వ్యాసము లిచ్చిరి. మైగ్రామములలో చాలయంది శ్రీమగూడ
సభ్యులుగా జరిరి.

ఈ గ్రామమునకు రాకపూర్వము వీరు భాగీరథీపురము
అనుగ్రామమున బహిరంగ సభలకు జరిపిరి. ఉపవాస్తవములన్ని
గ్రామసంఘములను పునరుద్ధారణ గావించిరి.

(ఒకవిలేఖరి.)

కొకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మార్చి 1: 23.2.23 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటల
నుండి సాయంత్రము 6 గంటలవరకు గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు
కార్యనిర్వాహకసభ జరిగింది. శ్రీ బ్రహ్మకోశ్యుల సుబ్రహ్మ
ణ్యముగారి రధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఈ దినం తీర్మానములు చేయ
బడినవి.

1. నిమ్మకాత్తుద్దరాజు ఉపసంఘమువారు తయారు
చేసిన నివేదికను జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమువారు అంగీకరించినారు.

అస్పృశ్యరానివారణకై ప్రత్యేకధనమును రు 2000 లు
జనియోగింపగలసియున్నది. కా. పు న నివేదికసంఘము వారు
జిల్లాలో అస్పృశ్యరానివారణకు యీతద్వయము కెల్లు వినియో
గింపగలరే నూదించు నివేదికను మార్చి 15 వ తేదీలోపున
పంప ప్రార్థించులు.

2. 9.2.23, 18.2.23 తేదీలను ప్రతిగ్రామములలోను
బహిరంగసభలు జరిపియు 10.2.23 తేదీ మొదలు 18.2.23
వరకు కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటయందును లింక్ స్వరాజ్య
సభి నూలు చేయుటయందును, ఖద్దరకుట్టులు యింటికి తీసి
కొనివెల్లి అమృతములను ఉత్సాహముతో దీనిచేయుచున్నారని
యీ సంఘమువారు కాంగ్రెసు సంఘములను హెచ్చరించు
చున్నారు.

3. గంజాభాగీరథి సమానుకాలమున ఉత్పూర్వ ముచ్చుర్ష
గారికి గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారి కరపూర్వ స్వాగత
వ్రతమును తయారుచేయుటకు బులును సాంబమూర్తిగారిని
కోరడమొనడి. ఆమె అభ్యవసమునకై యిరువది రూపాయలకు
మించని ఖర్చుచేయుటకు కార్యకర్తకి అనుమతి యివ్వవలెను.

4. 1921-1922 సంవత్సరములలో గోదావరి జిల్లాలో
జనములయొక్క స్వరాజ్యసభి మొత్తములో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
సంఘమువారికిని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారికిని యి
య్యవలసిన సామ్య పోగా మిగిలిన సామ్యులతోను ఖర్చుయిపోయి
నందున, ఈ జిల్లాసంఘమువారికి రష్ట్రీయసంఘమువారికి
యియ్యవలసిన రూ.2109.2-1 (రెండువేలముల తొమ్మిదిరూపా
యల రెండుశతాబ్దములకు పై) వాటికి కర్షకసంఘములనుకొని రాష్ట్రీ
యకాంగ్రెసుసంఘమువారిని యీ సంఘమువారు ప్రార్థించు
చున్నారు.

5. రాజోలు తాలూకా కాశీరాం పసంఘమువారు
30.2.23 తేదీన అస్పృశ్యరానివారణకోరకు యియ్యవలసిన
రూ 100 లను గురించి ప్రాసక్తి కార్డు చదువడమొనడి. వారు
కోరినవకారము రూ 50 లకు తగ్గించుటకు వీలులేదు. కొత్త
పేటతాలూకా సంఘమువారికి టిప్పిట్టుగనే రాజోలువారు కూడ
యియ్యవలసిన తీర్మానించడ మయినది

శ్రీముఖలింగయాత్ర

గంజాం మండలములో ముఖ్యయాత్రస్థలము జయంతి
శ్రీయుత శ్రీముఖలింగము. ఇయ్యది కళింగరాష్ట్రమునకు
ముఖ్యస్థలమైన నీంధ్రు కటకమున నగరి కటకమునకు యొక్క నీలు
మూలమున గలిగి పర్లాకిమిడి, నరసన్న పేట, శ్రీకామేశ్వం
పెక్కలి, తాలూకాలకు సరిహద్దులములలో వంశధారానదితట
మున నున్నది. కళింగజేశమున శైవులయొక్క ప్రబలియైన దిన
ములలో శ్రీముఖలింగేశ్వర జేవాలయము నిర్మించబడినది.
సాధారణకాలమునకు పూర్వము 2000 వత్సరముల క్రిందట
యీ శ్రీత్రస్థలమేర్పడినది. ఈదేవాలయ నిర్మాణమునందు యెచ్చ
తముచే మాంబరికొత్తలు గావనియు, దేనిర్యామనియు జెప్పు
దురు. ఈ శ్రీత్రస్థలమున మహాశివరాత్రి యుత్సవము మహావైభవ
ముగా మూడుదినములు జరుగుచుండును. గంజాం, విశాఖపట్టణ
వాసులు పెక్కురును యితరమండల వాసులు సాధారణముగా
గాను విచ్చేయుదురు. అనేకవంశములు వేయదురు. యాత్ర
దినములు గలించిన వారముదినములవరకు దుకాణములు బండును.
ఇచ్చట పర్లాకిమిడి రాజావారు శ్రీరామేశ్వరముతాలూకా
బోర్డువారు, కొన్ని సోకర్షములు కలంగ జేయు చుండురు. కాని
అయ్యది పెద్దయోగ్యోగ్యులకులకులములేగాని సాధారణప్రజలకు
కేమాత్రమును ప్రయోజనకారి గాకయ్యుండును.

కాంగ్రెసుప్రచారము

ఇచ్చట కేవల శ్రీ యుత్సవసంబంధమున కాంగ్రెసుప్రచా
రము నలిపిన ప్రజలకు స్వరాజ్యమువారి విశదపరచునది కలది.
శ్రీయుత జయంతి వేంకటాచార్యగారు మూడు వత్సరముల
క్రితమే నీ శ్రీత్రమున స్వరాజ్యధ్యజనున స్థాపించిరి. గతవత్సర
ము వారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ అతిథులై కారాగారమున నుండుటం
జేసి, రావీలులేనందున ప్రజలు విచారించుచుండ వారి ధర్మ
పత్రియకు నూన్ముగారు, అట్టిలోపము లేకుండా, కొంత
మంది స్వచ్ఛంద సేవకులు శ్రీ పుకమలకు, వారి బిడ్డలను
తోడ్పాటుచున్న సుకీర్తనలను, బహిరంగసభలను జరిపి స్వరా
జ్యసభికి ధనమును ప్రోత్సహించిరి.

ఈ వత్సరము శ్రీ జయంతి సోదరులను పండిత, జేబూ
రు రామకృష్ణ శ్యామగారు (కానన)ను మరొకరినందు ప్రచా
రకులును విచ్చేసిరి. గంజాంమండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘము
వారు శ్రీ జిల్లాల్లి కామేశ్వరరావుగారివద్దగా ఖద్దరభాండా
రము నందిరి. ఉత్సవము మూడుదినములలోను బహిరంగసభలను
సుకీర్తనలు చేసిరి స్వరాజ్యసభి భిక్షమొత్తి
ప్రచారకుల నందిరి భోజనాది వసతుల సేర్పరచిన
శ్రీ పూన్న రామమూర్తి శ్రీశ్యామగారు (మరయపల్లి ఫిర్యా
కాశ్యపర్షి) మిగుల వందనీయులు. ప్రచారకులకు భోజనముపా
యాను జేసి వచ్చినవట్ల డెల్ల భోజనము పెట్టుచున్న శ్రీ గొడ్డి
కెట్టెరసింహం దంపతుల మిగుల ప్రశంసార్హులు
హిరమండలం

ఫిబ్రవరి 15 తేదీ సాయంత్రము శ్రీ జయంతి వేంకట
నారాయణ, పోల సత్యనారాయణ, నివల రామకృష్ణ
గారు దయచేసిరి.

౧౮ తేదీ యుదయమున శ్రీమహాత్ముని విమోచన మును
టచేసి ఫిర్యాదుసంఘములకు శ్రీ అ.భవం వెంకటరెడ్డిగారి
తో కలసి ఆలయమందున్న శ్రీ సత్యనారాయణ స్వామివారి
యాగ్యపర్వకామలను మహాత్ముని పటమును వామనకానిలలో
సంగళ వాయద్యములతో హతయగింతులు వాడుచు గ్రామకుం
తయు పూరే సామంతాలకు గి గంటలకు జవాలలో బహి
రంగసభ జరుపబడినది శ్రీ 21 వెంకటాచార్యగారు గంభీర
ముగా రెండుగంటలకాలము నువ్వసించిరి

ఇరపాద

ఇయ్యది హిరమండలం ఫిర్యాదుసంఘములో చేరక గ్రామ
ము 4 మైళ్లదూరమున గలదు. ఇచ్చట బాతీ శువారతాలూకలదు
రాటములు ప్రతియింటను పనిచేయుచున్నది. గ్రామస్థులందరను
ఖద్దరులే వాడుదురు. గ్రామము చిన్నదయ్యును, నుత్సాహ
భరితముగా నున్నది. బ్రిటిష్ కోర్టు 5 కెల్లరు, బంచాయతీధ్య
ను కలసావహించును.

ఇచ్చటికి శ్రీ. జ. వెంకటాచార్యగారు పోల
సత్యనారాయణగారు, నివల రామకృష్ణ, పూర్వంది ఈశ్వ
రప్పగారులు వెళ్లగా గ్రామసంఘకార్యదర్శి శ్రీ గెడేలచంద్ర
య్యనాయుడు బాతీ శువారతాలూకా సాధారణయ్యుడు. కొం
తావల జి.భలింగన్నయ్యుడు గాట్లు గ్రామమును మహాత్ముని
పటములకు ప్రభతో మంగళ వాయిద్యములతో భజనసుకీర్తన
లతో యెదురుగావచ్చి వాయద్యములతోడ్పాటు పూరే బాతీ
యవారతాలలో నిడిననంగిరి.

ఫిబ్రవరి 21 తేదీ సాయంత్రం 2 గంటలవేళను బహిరంగ
సభ చేయడమొనడి. కొత్తగా సంఘ సభ్యుల టిప్పి
20.2.23 తేదీన హిరమండలంలో బహిరంగసభచేసి 23
తేదీన భాగీరథిపురమువారుగా పర్లాకిమిడికి సంచారముజేసిగాను
దయచేసిరి.

ఫిబ్రవరి నెలఖరునుండి శ్రీ జ. వెంకటాచార్యగారు
ప్రచారమును చాలించి తాము స్థాపించ నిశ్చయించిన "జ్యోతి"
యను యాంధ్రత్రైవారప్రతికానిర్వహణమునకు గడంగెడ రెని
తెలియుచున్నది.

కాకినాడతాలూకా కౌగ్రెను సంఘము

15-2-28 స॥ తేది కృష్ణాపూర్ణిమ 8 ఘంటల కాకినాడలో కృష్ణాజ్వల అగ్నిపూర్ణిమ కాకినాడ తాలూకా కౌగ్రెను సంఘమువారు సమావేశమై యీ దినము తీర్థములు చేసిరి. సంతాపముతో శ్రీ గుణపూడి శామోజీరావుగారు ప్రాస వాచిరి.

మార్చి 12 వ తేది కాకినాడతాలూకా మహాసభను జరిపినది తీర్థాన్నింపబడినది. అసభ నివృత్తి జనవసరము లేదు. కాకత్యవంశమున లేనట్టికిని తీర్థము యొక్క ప్రారంభమున నీ విశేష చర్యలకి విశేష కారణము కల్గుచున్నది. తుదకు శ్రీమలవర్తి భీమలింగ మూర్తిగారు జగన్నాథభక్తులను సభను జేయుటకు అంగీకరించినవారు యీ క్రింది తీర్థమును నుపసాదించిరి.

ఇప్పుడు అలహాబాదులోని రాజీనాథలింగములు తెలిసి కొనిన పిదప అనరావదనములు ముందు చేర్చించి సభను జేయవలసింది లేదని నిర్ణయించుకొన్నది సభరణ నొకటి శ్రీమల వర్తిగారు ఉపసాదించిరి.

కార్యదర్శి శ్రీ రంగయ్యవార్యులు గారు యంత్ర పూర్వము చెప్పినదానిని బట్టి ఈసభచేయుటయొక్క అవసరము నాయుటయొక్క అభిప్రాయములలోను అలహాబాదులోని రాజీనాథలింగము సంబంధము యంత్రపూర్వము ప్రకటించి భాగమునకు. కాంగ్రెసుసంఘము చక్కగ నిర్వహణముచేయుట బట్టి యభిప్రాయములతో తాలూకా సభచేయ నిర్ణయించబడిన దగుటచే అలహాబాదు రాజీనాథ ప్రభుత్వముల సంగతి తోడ్కొనులేదనియు, 18 గోజులలో పరిస్థితులు మార్పు చెందలే దనియు అభిప్రాయభేద మున్నది. తనక "అలహాబాదులో... యదన" అను మాటలు తీర్థమునందు తీసివేయవలసివని శ్రీ పాపపూడి సత్యవారాధునిగారు సభరణ చెప్పిరి.

అధిక సంఖ్యావలచే నీ రెండు సభరణలు త్రోసివేయ బడెను. మొదటి తీర్థమును అంగీకరింప బడెను.

తీర్థములు

(1) అలహాబాదులో జరుగుచున్న రాజీ ప్రభుత్వము లనుబట్టి గమనించిన యెడల ప్రస్తుతం కాకినాడ తాలూకా మహాసభను జరుపుటకు అవసరము గనుక మార్చి 7-8 తేదీల యందు కాకినాడ జగన్నాథభక్తులలో జరుప తీర్థముంచినదను ప్రస్తుతము ఆ ప్రచేయడమైంది.

శ్రీ మండపా రంగయ్యవార్యులుగారు పోలు అడిగి నందున అనుమతురు 9 గురు ప్రతిపాదన 5 గురు చేర్చి యీ క్రింద ప్రాస వ్రాసెను.

అనుమతులు

(1) శ్రీ పులవర్తి భీమలింగ మూర్తిగారు. (2) చాంట్ల నుండరయ్యగారు. (3) బులుసు సాంబయ్యగారు. (4) వుప్పలూరి గోపాలకృష్ణగారు. (5) మొసలకంటి తిరుమలరావుగారు. (6) నల్గూరి మేధాసామెయ్యగారు. (7) కొండపూడి ముత్యం గారు. (8) అప్పలబుచ్చి వెంకయ్యగారు. (9) వైందా వెంకటసుబ్బారావుగారు.

ప్రతికూలురు

(1) మండపా రంగయ్యగారు. (2) పాపపూడి సత్య వారాధునిగారు. (3) వారణాశి లక్ష్మణరావుగారు. (4) మొదలవర్తి నువ్వురాయుడుగారు. (5) చింతల పూడి వెంకట్రావుగారు.

(2) గోదావరిజిల్లా కౌగ్రెను సంఘమువారి తీర్థము ప్రకారం ప్రతి గామునూను 9.8-28 తేదిని సభరణజరిపి తేది 10.8-28 లు ది 18.8-28 స॥ వరకు జాతీయవారములలో యీ తాలూకాలో యీ క్రింది కార్యక్రమము జరుపవలెను.

1-18 స॥ ముగ్గుల శ్రీ పులవర్తిగారు కౌగ్రెను సంఘముగ చేరవలెను. 2 కాకినాడ తాలూకాలో తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి కనూలు కావలసి రు 7000 లు పూర్తి చేయుటకు ప్రతివారము వారివారి శక్త్యానుసారము తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి విరాళములు సమర్పించవలెను.

3. జేతయపూజనసభ తీర్థముల ప్రకారం విచ్చక నేరకులుగా చేరవలెను.

4. ఇద్దరు ప్రచారము నిమిత్తం ఇద్దరుబట్టలును యింటిం టికి తీసికొనితల్లి అమ్మకలెను.

5. 18-28 స॥ రం తేదిని తెనుగు సంవత్సరాది కుంకుగ గుంజ ఆరోజున వారతాళముచేయ నవసరములేదు. ఆ తోజా సాయంత్రము ప్రతి గామునూను శ్రీ గాంధీచిహ్నుని గురించినది అయిన పువడకములను గురించినది బహిరంగసభలు జరపవలెను.

(8) యీ స॥ రం మార్చి 10 తేది లగాయును 17 తేది వరకు యీ తాలూకాలో తిలక్ స్వరాజ్యనిధి వనూలు నిమిత్తం శ్రీ బులుసు సాంబయ్యగారు, శ్రీ మండపా రంగయ్య

వార్యులుగారు ప్రచారము చేయుటకు కోరడమైంది. వారు యితరులను సహా చేయుగా తీసికొనవచ్చును.

4 (1) శ్రీ పులవర్తి రాజమూర్తిగారిని యందఱును ఫి ర్మాను వేరక వచాంతునిగా నియమి పడమెనది. వీరికి నెల 1 కి ప్రయాణపుఖర్చును సహా రు 80 లు చొ॥ యవ్వ కలెను.

(2) శ్రీ మల్లాజోళ్ళు బుచ్చెన్నగారితోగారిని కోరంగి ఫి ర్మాను ప్రయాణపుఖర్చును సహా నెల 1 కి రు 80 లు చొ॥ వేరకవచ్చెని నియమిపడ మెనది.

5 (3) ఆమెరపు లక్ష్మీవరణింపాసాంబికరావు గారిని పొందీరావ. తేప్పటకు పురపాలకయ్యనిగా, నెల 1 కి రు 15 లు జీతముమేని నియమిపడ మెనది.

6 (4) మండపా రంగయ్యవార్యులుగారు కార్యదర్శి పదవికిచ్చి రాజీనాథులు ఉదయించుకొనవలసి యీ సం సంఘముగారు కోరుచున్నారు.

7 1922 స॥ తాలూకా జమాఖర్చుల తేజిచేతి నివేదిక పంపుటకు శ్రీ చాంట్ల నుండరయ్యగారిని కోరడమైంది.

8 గ॥ ఖా॥ సమావేశమైన దువ్వూరి గుమ్మయ్యగారికి కాకినాడ తాలూకా కౌగ్రెను సంఘమువారు గోదావరిజిల్లా కౌగ్రెను సంఘమువారు గోదావరి జిల్లా కౌగ్రెను సంఘము తోను, భిలాఫత్ సంఘముతోను కలిసి నవ్యావక్రము నిర్వహించు తీర్మానించడ మునది.

(స్వీకృతిలేఖించుండి.)

శ్రీ కారణ సమాజ చతుర్థవార్షికోత్సవము

అ స ం త పు రం

1923 స॥ ఏప్రిల్ 17 వ తేది 8 గ॥ లకు శ్రీ కారణ సమాజ చతుర్థవార్షికోత్సవము శ్రీమతి రంగవాయికమ్మగారి ఆధిపత్యముక్రింద కాలేజీలోయలో ప్రారంభించబడెను. అధ్యక్షునిగా శ్రీ మునుమాచలవేది తరువాత సభాపాలిని సభాధ్యక్షుని గారిని స్వాగతవర్తమాలు బాలికలచే చదువబడెను. అటుపై శ్రీ కారణసామ్రాజ్యసామంతులు సామంతులు కార్యదర్శిని "చతుర్థ వార్షికోత్సవ" చదివెను. నివేదికయం దంతయును సమగ్రిన సమాజము చివరిసాధివర్తిచేరి శ్రీసంఘమునకు యథా శక్తి తోడ్పడుచున్నదనియు స్థిరపాడియై శ్రీవిద్య కనుకూడై వృద్ధికలెందుచున్నదని తెలియుచున్నది. అంధ గీర్వాణభాష అభివృద్ధిచేయుటకు నడచుకొని కారణ మునుకలె తాళిం కొరకు, ఒక కరకతి నేర్పించి, బోధనని నియమించి, సంస్కృతము బోధించుటయు ఏర్పాటు చేయుచున్నది. 20 మంది బాలికలు పడవుచున్నారు. (చివరిభాష సత్తులవారి కాభాష నేర్పించ త్వరలో ఏర్పాటు చేయుటనని తెలియుచున్నది. సమాజమునకు స్వంతభిక్షము లక్ష్మీగోనుకలె యీ పురపాలక సంఘమువారు స్థల ముదలియుగ నిచ్చి అడవిచియున్నారు.

భవన నిర్మాణములకు ఈ చుండల కలెక్టర్ గారు 200 గ్రాంటు నొకరిని సాహాయ్యులై ఈ సమాజమునకు బాలికల యువదొంగమునకలె ఒక "మాండీ" స్థాపించి ఆశ్రయము బాలికలకు విద్యకలె ఆపయోగ పరచెదరు. ఈ సమాజమునకు దక్షిణద స్వము బాలికలను విద్యావర్తలనుజేయ బహుళము లిచ్చి బాలిని ప్రోత్సహ పరచుచుండు రను విషయముల నివేదిక యందు వివరించిరి. తరువాత సభాధ్యక్షురాలు, "శ్రీ విద్య" నుగూర్చి ఉపన్యసించెను. శ్రీమతి జగదీశ్వరమ్మ "భూమణము" లను గురించి ఉపన్యాసమిచ్చిరి. అధ్యక్షురాలు క న్యాకులూ, వరకులూ, అసమాన దాంపత్య అతివృద్ధివాహ అతిబాల్య వివాహముల గురించి పువ్వసించిరి. "శ్రీ కారణ సమాజ చరిత్ర" ఒడపాఖ ముందటి వర్షాభిషేకమున కార్యదర్శిచే కృతి చేయబడి యుండెను. దానిని కొంత, అనుబంధముతో యీ సంవత్సరమున ముద్రణకలె యిచ్చియు. డ యీ గమయమునకు సరిగ్ బచ్చి నాయన సభ్యుల కాపాటు చదివి వివరింపబడెను. కొంద రావుప్రమును తెలకు తీసికొనిరి. ఆ పుస్తకము నమ్మి బచ్చి వైము సమాజమున కిచ్చుటకు కార్యదర్శిని తెల్పెను. అధ్యక్షురాలు ఆంతోష్టవన్యాసము చదివెను. శ్రీకాండలకు మంగళముల బాకీ హరితి ఎత్తితెలుపాతి తాంబూలాదు లివ్వబడెను. ఇంత జిత్తో ఈ దినసభ ముగిసెను. మరునాడు ఆనగా ఆదివారము ఏప్రిల్ 18 వ తేదిని సమాజ స్వంత స్థలమును ఉదయము ప్రాస్తావించే వాస్తవపాతములను జరిపించి విధులన్న మున 1 1/2 గంటలకు "శంకు స్థాపన" ము జరిగెను.

2 గంటలకు పునాదితాయి స్థాపనకలె శ్రీమతి రంగవాయి కమ్మగారిని అధ్యక్షురాలు ఎత్తికొని వారిచే 2-28 గంటలకు "పునాదితాయి" స్థాపనము చేయించబడెను. కొలాఫానోవన్యా సమును అధ్యక్షురాలు చదివెను. తుమ్మముల యామె మెదను చేయి ఎల్లరు కరతాళ భవములచేసి పునాదుల ఆవృణించినం దున కొందరుచచ్చి యిక్కర్యమున తోడ్పడించుటకు వారికి సమాజము జరపుక కార్యదర్శిని కృతజ్ఞతా వందనముల నర్పించె ను. మ-రా-రా-శి వక్తలు అంబ శేయలూగారు గూడ ఈదినము తల్పించురు వలన నాను ఆద్యటకుడిన శ్రీమతి వీరమైనమాటల కొన్నింటిని చెప్పిరి. అందలి ముఖ్యమైన వేరుక శ్రీసంఘ మభివృద్ధి చెందుటకు సమాజములే యాధారమనియు, అట్టిసంఘముల కలంకమత్వమే ఆత్మకనకమనియు సమాజ కార్యదర్శిని కార్యభగవంతు సుతానామము తేప్పడినను వైర్యస్వర్మము లతోనుకాంతముతోను ప్రకరణపుద్ధితో కార్యముల నెఱవర్చుకలె ననియు, వర్ణభేదములేక ఈసమాజమున ప్రావృణేతర శ్రీని అధ్యక్షురాలుగ నియమించించుటకు ఈసమాజ సభ్యురాలెడ యొక్కయు కార్యదర్శినియొక్కయు అధ్యక్షురాలయొక్కయు విశవత్సాహిప్రాయము తెల్లడి యగుచున్నదనియు, ఎల్లను ఎల్ల పుడు యిట్టి కార్యములయందు యిట్టితోననే నడువలెననియు శ్రీవిద్య అభివృద్ధిలం నే దేశభివృద్ధి గావలయునని చెప్పి కార్యదర్శిని యాభివృద్ధివాహనం దెంతకయ తోచినను నిరం తోకృషిసర్వీ భవనము నిర్మించుచేయవలయు ననియు పురజనులు దీనికి ప్రోత్సహ పరచవలయు నందుచెప్పి వారును వారిసతి యు 150 రు భవనమునకలె చందాయచ్చి. తరువాత శ్రీకారణ ప్రార్థనయు మంగళములు బాలికలవలన పాడబడెను. తాంబూలాదు తెల్లరికియచ్చి. 6 గంటలకు "శ్రీకారణ వరములనుంచి పురాణి తాయెదర్ల సభాధ్యక్షురాలితోమాడ సభ్యులెల్లరు భాయావరము నెత్తించుకొనిరి. శ్రీతెల్లరు మంగళ వాద్యములు తో "శ్రీ కారణ వరములను ఉత్సవము" తో సమాజమువరకు యథాస్థానముచేసి, మంగళముల చెప్పి (ప్రార్థనలచేసి ఎల్లరు స్వస్థములకు జరిగిరి. (ఒక సభ్యురాలు)

మోటారు నడపువిధము

మోటారును మొదలచునది కాస్త్రోక్తముగా చేర్చుటకు. పారవాల తెలుగు ఆంగ్లభాషలలో చెప్పబడును. ప్రాక్టిక్ ట్రేనింగునుగూడ కలదు.

బుద్ధునగాని లేక వాసిగాని తెలుగుకొనవచ్చును.

శ్రీ రామ మోటారుస్కూలు

1/28 మూకర్ నల్లముత్తుగిద్ది, మద్రాసు.

30 దినములువరకు

మిక్సిరి తగ్గినవెల! ర్లవచేయండి!

GENTS & LADIES ROLED GOLD RADIUM

BRACELET WATCHES.

8 సంవత్సరముల గ్యారంటీ

కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం ప్రేస్ లెక్ వాచ్

క్రాత్రిమోస్తరు అమెరికా U. S. A. ముంచే గడియారములు!

ఈ గడియారం మాయొక్క

సాంత అర్థవై దృఢమైన లీరు

సామానులలో తయారు చేయబడి

ప్రతి సంవత్సరము రేడియం అను

పతక పెట్టుచుండును. వీటిలో దీనిము సహాయములేక గం

టులు చూడగలగి. ప్రేస్ లెక్ యను చేతిగోలును, చిన్నది.

పెద్దదిచేయవచ్చు స్ప్రింగ్ పెట్టుచుండును. ప్రతి గడియారము

చక్కగా జరిగోధించి 8 సంవత్సరముల గ్యారంటీ పుకముతో

కలంకమును. మాయొక్క విలాసము తెలియునట్లు విశదముగా

ప్రాయకలెను. వి. పి. ఛార్జి ప్రత్యేకము 1. రఫ్టుకు కోల్డ్

గోల్డ్ రేడియం ప్రేస్ లెక్ ముంచే గడియారము, డిటో

స్ప్రింగ్ గోలును 3 రు. 8-8-0, 2. 4. మూల, డిటో. గో

లును చేరి రు. 9-8-0, 3. 8 మూల డిటో గోలును చేరి

రు. 10-8-0.

సోత్ ఏజంటు-సారథి, అందు, కో.

తపాలుపెట్టి, నెంబరు 1202, జి. పి. బి. మద్రాసు.

CAR FOR SALE.

Oakland, Six Cylinder, Magneto Equip-

ఆయుర్వేదవైద్యవరులకు, ప్రదర్శనావధ పరీక్షకులకు నొక విజ్ఞాపనము

వైద్యవిషయములగు ప్రశ్నలు

ఆయుర్వేదవైద్యులైనవారు, పండితులైనవారు, లోకా
శుకారాధముగ నీకిందివిషయములను శ్లోకరూపముగాగాని పద్య
రూపముగాగాని యున్న గ్రంథనిధులను నుదహరించి, తెలు
గులో వానికిసరియగు సర్వతాత్పర్యములను విరచియుగ నిష్కృతిగా
వర్ణమునక బ్రకటింపఁ బ్రార్థించుచున్నాను.

(1) ఖడ్గలోహము, ముగ్ధము, రజితము, నాగము, కం
ము, తామ్రము మొదలగు సహస్రనామ భస్మములు, కృష్ణా
భ్రకము మున్నగుభస్మములు కాస్త్రోక్తముగ సిద్ధమయి వరిశుద్ధ
ముగఁ దయ్యాలైనవియని నిస్సంశయముగాఁ దెలిసికొనుటకుఁ బరీ
క్షావిధానము లేయొగంథములలో నేయవిధముగఁ దెప్పబడి
యున్నవి?

(2) భూర్ణచంద్రబోదయము మున్నగు కంటయోగములు
సరియగువిధమునఁ దయ్యాలైనవని తెలిసికొనుటకుఁ బరీక్షావిధా
నము లేయొగంథములలో నెట్లు వాయబడియున్నవి?

(3) ఖజలియోగముల పరీక్షావిధులెట్లు లేయొగంథ
ములలో నుదాహరింపబడినవి?

మతీయ

(4) ఎ. మకరధ్వజము సిద్ధ మకరధ్వజము, అమృతకల్ప
సిద్ధమకరధ్వజము, మధునాభిజాతి సిద్ధమకరధ్వజము మొదలగు
పేరులతోఁబలుకు రు 80,40,20 మున్నగువలలతో నిర్మితమే
దలుఁ బ్రకటింపబడు మకరధ్వజములకు కంటయోగములు,
ఖజలియోగములు నేయొగంథములలో నేయవిధములఁ దెప్పబడి
యున్నవి?

(5) మకరధ్వజముయొక్క కంటయోగమునఁ జేర్చు కుశ
లము, పాదరసము, గంధము, ఇవి యాయాభాగముల తూనికల
ప్రకారమెట్లుగలిగి, యెట్లు నూరి యెట్లుగాజువలెలలో
నెక్కించి, యేయింతముతో, నేయేవిధముల యగులలో
నేయింతతో నెన్నిజాతులెట్లు వండవలెనో కంట
తయారయినట్లు గుర్తులేనో ముగ్ధము, పాదరసముగలిగి
సిందూరించునా? అట్లు సిందూరించునెడల వండబోవునట్లు
చేసిన యారెండువస్తువుల తూనికలకు వండినవియ్యటఁ దయ్యార
యిన యోగముయొక్క తూనిక సరిగాసరిపోవునా? ఈబంగార
ము, పాదరసముగలిగిన సిందూరము గాజుబుడ్డివైకగిరి మూతి
సంటి సిందూరించునా? లేక బుడ్డియగుభాగమున సిందూరిం
చునా? ఈమకరధ్వజముకంట గాజుబుడ్డులు గోదావరిజిల్లా,
పెద్దాపురము తాలూకా, జగ్గంపేట గ్రామములోఁ దయ్యారయి,
రససిందూరము, రసకర్పూరము కంటకుటపయోగించువనియేనా?
కానినో నవి యేమాదిరిగనుండునో ఎచ్చటలభించునో వానితో
మకరధ్వజమును వండువిధానమెట్లు?

(6) ఆయుర్వేదవైద్యులగు కలకత్తావిరాజులుగొందలు
తాముప్రకటించు కేటలాగులలో ఖడ్గలోహభస్మము, కృష్ణా
భ్రకభస్మము, (1000) వేయిపుటములు చేసినట్లు వ్రాయుచున్నా
రు. ఈకెండుభస్మములు వేయిపుటములువేయి యోగము లా
యుర్వేదమున నేయొగంథములందు వ్రాయబడియున్నవి?

మతీయ

ఆయుర్వేదావధ ప్రదర్శనములలో, భస్మములు, కంట
యోగములు, ఖజలియోగములయొక్క పరీక్షలెట్లుచేయు
చున్నావో? (1) బంగారు పతకములు (2) ధన్యు (3) సెకండు
(4) భర్తాకానుల సర్వఫలకెట్టులనొసగు నివతర్పిత బహుమాన
ములలో నేపద్ధతి ప్రకార మేయేవరులకు నిలిచిన నేయేవరు
మానముల నొసంగుచున్నారో? ఈవిషయముల విస్ఫుటముగఁ దెలి
యఁజేటి, రాజమహేంద్రవరమున నిసంవత్సరమున జరిగిన “ని
ఖిలభారత వర్షియ వైద్యసమ్మేళన” మందలి యావధిప్రదర్శ
నములో బహుమానముల స్థిరపఱచివ్రాసిన రికార్డుయొక్క
నకలు నిష్కృతియందును, భస్మంతరిఖ్యతిక, అంధప్రైద్యసమ్మేళన
పుత్రికయందును బ్రకటింపబడునఁ దత్పరీక్షాధికారులను మిగులఁ
ప్రార్థించుచున్నాఁడ.

పొన్నమండల లక్ష్మణస్వామి, ప్రాప్రయిటరు,

ఆయుర్వేదవైద్యుల కాల కోరంగి- గోదావరిజిల్లా.

తామరతైలము - తామర, తిట, గజ్జికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాశకములగు చాల మంచిమందుతో తయారు
చేయబడి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమ్మకాంజనము డిబో, మదరాసు

తగ్గరపడును!! మించిపోవును!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ టిక్కెట్లు 550 మాత్ర మేయున్నవి
2750 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి రు 16,500 లకు మేడ లాటరీ

మీ అదృష్టమును మొత్తము 3300 టిక్కెట్లు ఇదియేతగిన
పరీక్షించుకొనుటకు టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్ర మే. తరుణము

అదృష్టవారా కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు వెద్దబజారులోని శాతాలాట మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రు ౪౮ రెండోవెట్టులమేడ
అద్దాల వీరుశాల ఫిట్టింగు సహా గవర్న మెంటువారికి తెలియజేసినమాదిట లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను.
2500 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి. 800 టిక్కెట్లు మాత్రమేకలపు టిక్కెట్లు కావలసినవారు తగ్గరపడినవో దొరకపు.

2. టిక్కెట్లు పూ ర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే లేదీయన్న ప్రదేశమున్న అంధప్రదేశ్ లోను, స్వరాజ్య
పుత్రికలోను, ప్రచురపరచి గొప్పయోగ్యోగములు, వెద్దమనస్సులయెడకు ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును.

3. ఈ టిక్కెట్లవల్ల వసూలయ్యే సొమ్ములో యేజెంట్ కమిషన్ ౪౫% వరకు ఖర్చుపాస మిగతాసొమ్ము
లాటరీ వేయవరకు ఏలూరు నెంట్ లో ఆపరేటివు డ్వాంకితో నంచబడును.

4. ఈ మేడలకు రసఖాలు ౪౫% వరకు లాభము. లాటరీలో గెలుపొందినవారు వెంటనే తమస్వంతభర్తులతో క్రమ
మైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకోవలెను.

5. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తమపేరు, నివాసము స్పష్టముగ వ్రాసి టిక్కెట్లు 1-కి రు 5-0-0 చొ॥ శా
పేర మనీయార్డరు చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగుటపాలా తప్పబడును. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొను
వారికి ఒక టిక్కెట్లు కమిషనుగా నివ్వబడును.

6. టిక్కెట్లు వి. పి. గా వండువద్దు. పోస్టుఖర్చులు వంపనికే బాబులు యివ్వబడెను.
మద్రాసునందు టిక్కెట్లు ఈ దిగువ తెలుపబడిన ౭ లాసములలో నుండువారివద్ద దొంగును

(1) వి. శేషగిరిరావుపంతులుగారు, ౪వో ఎడిటరు, అంధప్రదేశ్ 7 లెంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

(2) పి. వి. శారాయణస్వామిశాయుడు, మాజీటి సుబ్బయ్యకంపెనీ, 97, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసునివాసుల పోకర్నాల్ మై ఈయేర్నాట్లు చేయబడినది.

బయటప్రారితో నుండువారు టిక్కెట్లును రిజిస్టరు మూలముగా పంపుటకై 0-4-0 లు అధికముగా పంపవలెను.

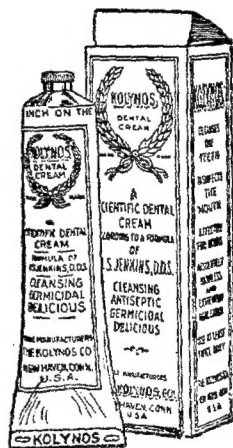
ఏలూరు మాటూరి సర్వేశం, మేవహత్కు-దారుడు.
1-1-1923

నూరే శరీరమునకు ద్వారము

నోటియందును, కంఠమునందును లెక్కలేని చిన్నపురుగులు తిరుగుచుండును.
నోటిగుండా శరీరములోనికి ప్రవేశించుటకు యత్నించును.
మొదట వ్యాధిని కలుగజేసి, తరువాత నాశనము చేయును.

ప్రతిసారి భోజనము చేసినపిమ్మట మీ దంతములను
కొలిసిను టూత్ పేస్టుతో శుభ్రము చేసుకొనుము;
అది దంతములను తెలుపుగానుంచుట, దంతములు
క్రుల్లిపోవకుండుటకై అప్పటికప్పుడే పాచిని తీసి
వేయుట మాత్రమే గాక, మీ నోరును శుభ్ర
పరచును. చిన్నపురుగులను చంపును. వ్యాధి మీకు
రానీయక ఆటంకపరచును.

నేడే కొలిసిను గొట్టము నొకటిని కొనుడు.
అందరియొద్దను విక్రయమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

(3)

ఒక కొత్త ఉద్దేశ్యము. శ్రేష్ఠ
మైన పద్ధతాడియైన కొలిసినుకు
మంచి ప్యాకింగు ఉండుట
అవశ్యము. కనుకనే ఒకమాత్ర
గొట్టమునకు కట్టియుండునట్లు కనిపెట్టితిమి.
మూత పడిపోదు. అది గొట్టమునకు కట్టబడియున్నది.
శ్రమ యుండదు.
క్రిము చాలకాలమువరకు బాగుగానే యుండును.

The Kolynos Company New Haven, Conn, U.S.A.
Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (India), Limited.

Madras

Bombay

Calcutta

Karachi

Rangoon

శ్రీ యు వార్త లు

అలహాబాదు కాంగ్రెసు సమాధానము
శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశం జేబంధు బాసుగార్ల ప్రకటనములు
గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము
బొంబాయి కాసనసభలో ప్రశ్నితరములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

38 వ దేశీయ మహాజనసభా సన్తానసంఘ సమావేశము

మార్చి నెల 7 వ తేదీ సాయంత్రము కాకినాడలో జరుగును

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ

మార్చి నెల 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కాకినాడలో జరుగును

శ్రీదువ్వారి సుబ్బమ్మగారికి స్వాగత మొనంగుట

ఈ స్వాగత సన్మానసభ కాకినాడలో పురమందిరమున

మార్చి నెల 8 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రమున జరుగును

దేశ బంధు దాసు గారు

కాంగ్రెసు సమాధానమును గూర్చిన ప్రకటనము

నేను స్థిరమైనది బొంబాయిలోనందగా మాలానా అజదుగారు నాకు కొన్ని వాక్యములు తెలిపిరి. అజదుగారి వాక్యము లిదివరకు ప్రకటించబడెను. వానిని నేనెవలననుకొన్నట్లును నాయకుల తెలిసిన వారు నమ్మలేదనుచు నేనావిషయము కచ్చితముగా నానాగారికి తెలిపితిని.

ఎవరి కిద్దారము ప్రకారము వారు వివాదము తేరుచుండ వలెయందలెను. అందువల్ల నాకు నా గొరించిన విషయములలో కలసివని చేయవలెను. ఇందులకు కాంగ్రెసు సంఘము వారంగీ కరిగినది. అందువల్ల నేను కాసనసభలనుగూర్చిన ప్రకారమును నిలిపివేసెదము. వారు కాంగ్రెసు తీర్మానమును గూర్చిని చేయవచ్చును. అని నేను నూచించితిని. వీనిలో మొదటి పద్ధతికి కాంగ్రెసు సంఘము వారంగీరింపలేదు. రెండవనూచనను కాంగ్రెసుసభలో కర్పింపనేలేదు. బొంబాయిలో జరిగిన దిదియే.

వీచుట్ట అలహాబాదులో మాలానా గారు పండిత హూవాకీంజీగార్లతో మరల సమాధానమునుగూర్చి చర్చించి తెనుటకు వలెయందలెను. వారికి తెలియజేసిని వారిలో కొన్ని ముఖ్య సవరణలతో వారికి కారీద్యము తాత్కాలికముగా నంగీరించిరి గాని నిరసనచలేదు.

వీచుట్ట మరల కలకత్తాలో సమాధానమును గూర్చి చర్చజరిగినది. నేనును నెహ్రూగారును అజదుగారును కలసి కొన్ని వాక్యముల కంగీరించితిమి. అప్పుడు అవసరసభ ప్రతినిధుల ఎన్నికల విషయమున నొక క్రొత్తవరకు చేర్చబడెను. ఈ సమాధానము బెరలింగ్ కాసనసభలను గూర్చి క్రొత్త పక్షము వారే ట్టి ప్రకారమును చేయవలెనని వారు తేనునిద్దాంతము నామోదించిన వారిద్దఱ ప్రత్యేకముగ ధనమును సమకూర్చుచుండెదని నేనుమాలానా గారికిక లేఖను గూడఁ బ్రాసించితిని.

వీచుట్ట 20 వ తేదీన అలహాబాదులో క్రొత్త పక్షము వారిసభజరిగినది. అప్పుడు సమాధానము జరుగుటకొక యావ సభకుమొదలుపెట్టెను. వారు మూడు రకముల వరకులను నిర్ణయించిరి.

28 వ తేదీన కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులను మాత్రము సంఘ సభ్యులను నేనును చర్చించితిమి. మరునాడు తెలిపెద మని కార్యసంఘ సభ్యులకు తెలిపితిని. మరునాడు కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులు నిర్ధారణగా తెలిపిరి. అంతట మా మాత్రము వారు ప్రత్యేకముగ చేర్చించి యొక పద్ధతి నామోదించిరి. అవరకులే కాంగ్రెసుసభ్యుల సంఘసభలో సామోదించబడెను. తక్కిన సవరణలన్నియు తిరస్కరింపబడెనని దానుగారు ప్రకటించిరి. (హిందూ)

అలహాబాదులో జరిగిన కాంగ్రెసు సమాధానము

శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంగారు

అలహాబాదునందే ప్రకాశంగారు కలకత్తాకు వచ్చిన వీచుట్ట సమాధానముయొక్క నిజస్వత్వమును గూర్చి వీరికా క్రొత్తపక్షము వారినిడిగి.

ప్రశ్న:- వీచుట్ట 30-వ తేదీనాటికి కలకత్తాలో ధనమును పూర్తిచేసికొని వెంటనే కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించెదని దానుగారు నుడివించి తెలిపిరి. ఇచ్చటగూడ యిటు రటులే యేర్పించుచున్నారు. మీ ఆభిప్రాయముమేమి?

జి:- వీచుట్ట నెలాఖరున రెప్పుడు కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించి తీరవలె ననబంధం చేయియను జరుగలేదు. అట్లుచాలాదితముగా స్థాయిసంఘమువారుగాని కార్యసంఘము వారుగాని కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించు ధనమును కలపలేరులను జేరి కాంగ్రెసుసంఘములు ఎలవడినవీచుట్ట అవసరమును బట్టి యొక క్షణమున కాసనోల్లంఘనమును కనువడించుటకు భారీ కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమునకు గయరాంగ్రెసు మహాసభ వారి కధికార ముంగియున్నాడు. నిజానానిధానము గలకత్తానాగలెడు వీచుట్టలు లన్నియును పూర్తిగాలేదు. ఇది యంతయును వీచుట్ట నెలాఖరున నెరవేరును. ధనమును కలపలేరులను చేచ్చుట మరలమే. అప్పుటికి పూర్తి కావలెనని నిర్ణయించబడెను. అట్లుగాక 50 వేల మంది కలకత్తాలోను 25 లక్షల రూపాయలును చేయుచు తదత్తర కాసనోల్లంఘనము ప్రారంభించుట ననితలంచుట బొంబాయి, అట్లు నేగిరపడి యుద్ధయమునకు వచ్చుము కలిగించుటకు స్థాయిసంఘము వారంగీరింపరు. వేలకొలది ప్రజలను ఆరెప్పు చేయుట గొప్ప అనివేకమని యుద్ధరకు జొరలే నమునాను చేసి బొంబాయి, ఫలితముగా సరే విలిజం మానుగా కలుపు ప్రాంతాలిగిరి అటులే చాకిచారా ముంతములు మున్నగువానివలన స్థాయిసంఘమువారుగూడ కొన్ని విషయములను బాగుగా ప్రాంతం గలిగిరి. ఎచ్చటనో ఎక్కడో దుర్మతిములను చేయుటవలన నే గాంధీ మహాత్ము డావాక్యక సంతను తానే నహించి ఆహుదాబాదులో దోషిని యొప్పుకొని కలిగియు విధిపుడని శ్రావ్యాధిపడినది. గాంధీమహాత్ముని ధర్మములను బోధనలను 80% గ్రహించుటక కొందఱుట్టి దురాకములను చేయుటవలన నే మహాత్మునికి కారాగృహ వాసము కలుగింపింది. అందువలననే బాద్షా తీర్మానములు చేయవలసినవైనను. కల్లకల్లలకు గాక దృఢసంకల్పముతో నకాలమునకును కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవలెను. కాసనోల్లంఘనము సాగదని చెప్పుచున్న వారే దానిని చేసి మాపుడని మనలను మరల కొరుచున్నాడు. వారెట్లు కొరిన నేమి జరుగవలసినదని జరుపుటయే కర్తవ్యము. ఈవిషయన కాంగ్రెసు తీర్మానముతో నేకీకరింపవలసి వారు కాంగ్రెసువారిని స్వేచ్ఛగా పనిచేయ నిచ్చుట స్వాధ్యము.

గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహవాసము

కొందరు ప్రముఖులు మహాత్ముని సందర్శించ గోర నేల అనుమతిపలేదు?

బొంబాయి కాసనసభ

మార్చి నెల 1 వ తేదీన 80 సంవత్సరముగారి అశ్వక్షత్వకేంద బొంబాయి కాసనసభ జరిగింది.

బి. జి. త్రివేదిగారివత్తు

త్రైకు మహాత్ములు బి. ఎస్. త్రివివేదిగారి, మహాత్ములు లాలూభాయి క్యాంబ్లాను, హెన్రీపాటగార్ల మహాత్ముని సందర్శించ గోర వలెనని ప్రభుత్వ సంఘ సభ్యులతో తెలిపిరి. తెలిపినచో వారి కసరినైన ప్రభుత్వవారకుమతి నొంగిరా?

జి:- వారు ముఖ్యము కడిగిరి; గాని ఎక్కడెక్కడ అనుమతి నిచ్చులేదు.

ప్ర:- పండిత నెహ్రూ హాకీజీగార్ల 1922 దీక్షించు లో మహాత్ముని సందర్శించుట కనుమతి నిచ్చెదనని మొదట వారికి స్వమునుగో గాంధీమహాత్ముని ఇంభువుల నిమిత్తముననో తెలుపుట చేయవలెనని; వీచుట్ట నామోదించి రద్దుపాదెట్లు జయిలు నూకర్చెట్లుట ప్రాసించారా? రా. కి. న. త్రివేది మిత్రులు చెబునాలో చూడవచ్చుచా? అట్టిచో అనుమతి నిచ్చుటకు నూపర్చెట్లు కధికారములేదా? గాంధీ మహాత్ముని విషయమున ప్రశ్నకపు వీచుట్టలు నేమైన చేసితిరా?

జి:- మొదట మూర్ఖులు పొరబడి నెహ్రూగారి కనుమతి కొసంగెనుగాని రాజకీయములు నిమిత్తము ఎవరును ఖయిలీలను చూడచూడదు గాన వా అనుమతి రద్దుచేయబడెను. సందర్భముల నిరాకరించుటకు ననుమతియిచ్చుట సధికర్మమువును క్రొత్తపక్షములకారము నొందుననుక మూత మొకలదు.

ప్ర:- మాలానా హాకీజీగార్లను నీచురేచుపడ్డను కెట్టెను బొంబాయి గాంధీమహాత్మునికి పంపగా వారిని తిరుగ గొట్టుట నిజమేనా అందుల చేమి కారణము.

జి:- కేటనాలనింధనముకారము వానిని పుచ్చుకొనగూడదుగాన నీ తిరుగ గొట్టిరి. (బొంబాయి కలలు)

దేశభక్త వేంకటప్పయ్య పంతులు గారు

గంబాంమండలము వారిస్వాగతము

తాము కారాగృహమునందే పడబడినామిను ముఖ్య వార్తను నేడు (28 తేదీ) రచ్చన పత్రికలలోనా తెలిపి కొంటిమి. ఆచరణమునన ముఖ్యుల ధిక్తి గొరమునను స్వభావము అంద్రరాష్ట్ర చుహానాయకు లను మీకు నివేదింపదగిన అవకాశము నేతేయించుచుంటిమి. గంబాం మండల ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కర్తవవారు.

సమాధానము చిత్తు ముసాయి కాం క్రొత్తపక్షమువారే ప్రాసీ కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు పంపిరి. 4 మాత్రములను ఒకదానిని వారేవాకిరి. ఇంకొకటి మాలానా అజదుగారి నూచన దానిని దానుగారు సవరించిరి. దానినిగాని వీనినిగాని ఆమోదించవలెనని 4 వరకులను పంపగా అజదుగారి నూచననే కాంగ్రెసు కార్యసంఘమునా రామోదించిరి. దానుగారి సవరణలను నిరాకరించిరి. అది కాదనగా క్రొత్తపక్షములలోనివారు ఆసేగారి (మహారాష్ట్ర)ను నూచనలను కొన్ని సవరణలతో కాంగ్రెసు కార్యసంఘమునా రామోదించిరి. అజదు అసేగారి నూచనలలో జేరినైన సంగిక రింపునని ఆరెంటిని కాంగ్రెసు సంఘము వారు మరల పంపగా క్రొత్త పక్షమువారు ఆసేగారి సవరణల నామోదించిరి గాన నిపు డామోదించబడిన వరకులు క్రొత్తపక్షమువారు క్రొత్తగా నిర్ధారణచేగాని తెను; బొంబాయిలో నామోదించబడినది గావు. వీనినిగూర్చి కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారికి స్థిరమేక కిది వరకు చేయియను తెలియను. ఈతీతిగా వీరి నంగీరించిన వీచుట్ట నా తీర్మానమును రాజగోపాలాచారిగారు రుపపాదించవలెననియు పండిత నెహ్రూగారు గురువందలె పంపి యింపబడినని ప్రకాశంగారు నుడివించి. హిందూ

ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కార్యసంఘ సమావేశము

కాకినాడలో ఈ నెల 7 వ తేదీని జరుగును

ఈ నెల 7 వ తారీఖు మధ్యాహ్నము 2 గంటలలో కాకినాడపురమున జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యసంఘము ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు సమావేశమును నిర్వహించును.

కార్యక్రమము

1 ఆడిటుర్య, 2 బడ్జెట్, 3 రాజకీయములపై ఆసా యింట్టుమెంటు, 4 భద్రతాప్రణాళి, 5 దూర్భిక్షమును తగ్గించుటపై, 6 ఆంధ్రరాష్ట్ర నివాసనిధియొక్క ప్రయోగములను గూర్చిన కలహాలు, 7 శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు ప్రాసించు తీర్మానము దాఖలు:—(అ) ఆరుగురు సభ్యులు తెలుగువారికి సేవలను చేయుట, (ఆ) అకాలి సిక్కుల చరిత్ర వ్రాయుటగా ప్రకటించుట, (ఇ) ప్రచారకులకు, మాదిరియొక్క సముఖ్యుల కొన్ని తయారుచేసి అందజేయుట, (ఈ) ప్రచారకులకు/భోధకాల, 7 ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు భిక్షాభివృద్ధి యంత్రము, 8 వోడనరములలోని పంచనబాలరెడ్డి సహాయము చేయుటను గూర్చిన, 9 కల్లూరు నువ్వారావుగారి లేఖ అనుభవముల విభజనము రు 500/- గాంటు, 10 కల్లూరు నువ్వారావుగారి వీలూరు జాతీయపాఠశాలకింద ఆస్తుగా యిచ్చిన రు 995/- అను రాబట్టుటను గూర్చి, 11 బల్లంజిల్లాను గూర్చిన పంచాయతీర్య, 12 శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు యంత్రము దాఖలునుగూర్చి, (అ) పంచాయతీ నిబంధనల తయారుచేయుట, కుపసంఘము, (ఆ) సమస్త టెక్నికల్ విభాగముల తక్కువ అడిటుచేయుట, (ఇ) సేతపాఠశాలలకు సహాయము, (ఈ) ఆంధ్రదేశములోని అసహాయాద్యుల విజృంభణచరిత్రము, (ఉ) కాసుసభలయొక్క లోపాలను తగ్గించుటను గూర్చిన పుస్తకమును ప్రచురించుట, (ఊ) ఆంధ్రరాష్ట్ర సామాన్యజన ప్రాజెక్టులను, (బు) ఆయుర్వేద యువాని వైద్యశాలసౌకర్యము, (బు) తోటానుట వస్తువులు చేయుట చేయు పాఠశాల, (ల) రాష్ట్రకాంగ్రెసుసభలో సభ్యులుచేయు ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పుటకు కొంతకాలమును ప్రత్యేకించుట, (ల) బెజవాడలో ఆంధ్రభద్ర భాండారును నిలిపివేయుట, (ఎ) తిరుగుబాటును తగ్గించుటను గూర్చి, 18 ఆంధ్రదేశమధ్యమున భద్రత భాండారును సాపింప వలెని గతసభలో చేసిన తీర్మానముల అనుబంధములను తగ్గించుట, 14 కేంద్రప్రభుత్వము సాపింపవలెని చేయవలెని యేర్పాటు, 15 కాంగ్రెసు ప్రజావైఖరి ప్రకటించుట.

మరియును శ్రీ దువ్వూరి కుబ్జయ్యగారికి ఆంధ్రరాష్ట్రము తోపున సాగుత మొనంగుటకు యీ నెల 8 తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము కాకినాడ పురమందిరమున సభ జరుగబడును.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము } ఆ. కాశీశ్వరరావు,
కార్యసంఘము, బెజవాడ, ౧-౩-౨౩ } కార్యదర్శి.

38 వ దేశీయమహాజన సభ

ఆహ్వానసంఘము

కార్యదర్శి ప్రకటనము

ద 7-8-22 తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 6 గంటలలో కాకినాడలో వైదా మొదలగునట్లు పురమందిరమున 38 వ దేశీయ మహాజన సభ ఆహ్వానసంఘము యొక్క ప్రధమ సమావేశము జరుగును. తాత్కాలిక కార్యనిర్వాహక ఉపసంఘము ఆహ్వాన చేయుచున్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు జాతీయోపసంఘసభ్యులందఱును వెంటనే ఆహ్వానసంఘ సభ్యులుగ జేరవలెని కోరుచున్నాడు.

ఆంధ్రదేశములోని మండల తాలూకా కాంగ్రెసు సభ్యులు కార్యదర్శులందఱును ఆహ్వానసంఘమునందు సభ్యులుగ జేరుటకును 18 సంవత్సరముల వయస్సుగల్గి కాంగ్రెసు క్రీస్తు ఉద్దేశములకు అంగీకరించి సంతకములు చేసినట్లు వారిని ఆహ్వానసంఘమునందు సభ్యులుగా జేర్చుటను కోరుచుచున్నాడు.

ఆహ్వానసంఘ సభ్యులైన వారందఱు 25 లుగ నిర్ణయింపబడినది.

ఆహ్వాన సభ్యులలో సభ్యులుగ జేరవలెని యొక యిందు జేరవలెని వారు వై జెప్పబడిన 7 వ తేదీ సభకు రావలసినదని కోరుచున్నాడు.

అన్ని ప్రకటనలను చందాల విరాళములును నామినే పంపగలరెదరు అని సమానసంఘ తాత్కాలిక కార్యదర్శి శ్రీయుత బులుసు సాంఘ్యూరిగారు ప్రకటి. వి.

చెన్న పురి ఆర్యసంగీత విద్యాలయము

ప్రాధానరు ఆయులు ఖరీంఖానుగారు

“ఉత్తరహిందూస్థానము నుండి వచ్చినవారను, సంగీత కాస్త్రమునందు నిరంతరము పండిత్యము నలభాగము గవాయా ఉత్తరదేశ విద్యును జతీయదేశ పద్ధతులను మేళవించిచేసిన వారు నగుఖానుగారు చెన్న పురి తిరుగుళ్ళి వైరాట్టు లో 198 వ గృహమున స్థాపించి పనిచేసిరి. ముద్రా ల ము నకువైన విశాలముగ వీలలో నీవిద్యాలయము నేర్పరచిరి. దానిని చక్క గా నలంకరించిరి. ప్రస్తుతము 20 మంది విద్యార్థులుగల రువీరందరును తమ తమ గృహములలోనే నివసించుచున్నారు. కాని విద్యాలయమున నెక్కడును నివసించుట లేదు. వీరిలో నొక్కరునుమాత్రమేయును. ఇద్దరు క్రైస్తవులు. తక్కిన వారందఱును హిందువులు. విద్యార్థులజ్ఞానమును బట్టి మూడుతరగతులైన రువీరందరు. ప్రాధానరు గారిద్దరు గానకళాభిజ్ఞులుగ శిష్యులు శ్రీ యను పురుషులునుగూడ నున్నారు. వారి పోషక భారము నంతయును ప్రాధానరుగారే వహించిరి. ఈ శిష్యులు కొంత విద్యార్థులకు శ్రీలకు శ్రీయను పురుషులకు పురుషులను సంగీత విద్యను నేర్పెదరు. విద్యార్థు లిచ్చవలసిన జీతము కడుస్వల్పము. తబలా, సీతారు, సారంగ, వీణ మున్నగు వానిని వాయించుట గూడ నేర్పెదరు. ఉదయము 7 మొదలు 9 వరకును సాయంత్రము 6 మొదలు 9 వరకును విద్యనేర్పబడును ప్రత్యేకముగా నేర్పుకొనువారికి పగటిపూట నుడ విద్య నేర్పబడును. విద్యాలయమునకు రాజాలివారి యిండ్లలో విద్య నేర్పబడు గూడ ప్రాధానరుగారు చేర్చుట చేసెదరు. ఈ సంగమమునందలి శ్రీలీ యనకాశమును బాగుగా నుదయోగింపదగును. అందువలన త్వలలో శ్రీలకు చక్కనిగాకాళల మలవదగలదు.

“శ్రుతిస్మృతిజ్ఞానముగట్టిగా కలుగుట ముఖ్యము వానివైనచే తక్కిన ఆభివృద్ధి యంతయు కాధారపడియున్నది.” అనిప్రాధానరుగారు తెలుపుచు తొలదొలక విద్యార్థులకు స్వరజ్ఞానమునే నేర్పెదరు. కాని కొన్ని సంవత్సరములకుగాని రాని స్వరజ్ఞానమును కొన్ని నెలలలోనే వీరు నేర్పవచ్చును. ఇది చాల అద్భుతముగాని దీనియందు దశత్య మేమియునులేదు. ఒకమంగులూరు ప్రభుభూరి వసుధురాలగు 5 ఏడ్లబాలికకు విద్యాలయమున నొక శ్రీ సంగీతమును నేర్పసాగెను. నెలకడు నేను తొలులైన వీనిముట నేను జరిగిపోగా వాడుచాలకశక్తియు కలిగినది. గానమునందభిమానముగలవారందఱును విద్యాలయమునకొక సారిచచ్చి స్వముగా మించిచో నిజమును గ్రహించుటగలరు.

(అ) అదివారమునాడును సాయంత్రము ప్రాధానరుగారు గానసభను జరిపెదరు. మార్చి నెలలో విజ్ఞానయో పురమందిరమున ప్రాధానరు గారు గొప్పగానపద్యమును జరుపదలచుచున్నారు. ప్రాధానరుగారియొద్ద సంగీతము నేర్చిన కుక్కనూడ నున్నది. ఇదిచాలా ప్రముఖము. వారిని కోరినచో వారు దానిని చూపించెదరు. అని గానకళావిదులగు సి. జి. శ్రీనివాసయ్యగారు వి. పి. గారు వ్రాసిరి.

మలయచందనము

గనేరియా అను దేశమునందు జాతీయ

చందనము లేదు. పినికారితో ముడిచి ఎలుపు, తెలుపు, కప్పు, అను మూడు విధముల దిగి రోగమును నుడిచుటకులలో మున్నును. శ్రీల అనుచు వ్యాధులకు బాధ ఇది కాకొకము. (251) జన్మ 16 నెల 24

గంధర్వ పార్వతి, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

మలయచందనము (జి.జి.)

మలయచందనములు

(8) దేశ తన నిటీవందుడు దుర్గా మెడికల్ హాసురీ టూనిక్ గుళికలనుసేవించుటవలన రాజకీయ అను నాన్నే హితుడు సపుంసత్వము లేక ముఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సంలనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలానుఖముగా నున్నాడని చెప్పుటకు మిక్కిలి సంశయించుచున్నాడు.

దేరాఘాన్

28.8-19

బ్రిజ్ కిషోర్

తెలుగు కాపురములును నొక వత్సరము శ్రీకృష్ణవర్మ స్థానముననవ్వరాజ్యజనదివైరతంతులై యున్న శ్రీముతకొవ్వలి గోపాలరావుగారు మా గ్రామము దుండి 26-2-23 తేదీ రాత్రి సభ జరిపిరి. ముందు 800 వైగా గభ్యులరుదెలిరి. వారు సమాజమును కాల్పాపురమును గనువరచుచు, సహాయ విరాళరణ తర్జియను, మహాత్ముని కీర్తియు, ప్రపంచవలయము వ్యాపించి నూతన యుగమును ప్రతిష్ఠించెననియు తిరిగి యాసుంపవ్వరము దేశము కోనయెడల జైబుల్లియను నింపవలయుననియు తార్జియము, కమ్మల నోళ్ళుట యలకడివగాని జాతికి మోక్షములేదని యు మున్ను కలువించుచుల గూర్చి యుపదేశించిరి. శ్రీ మహాత్ముని గాంధీవారము జయప్రథముగ జరుపవలయు ననియు యే(సి)లో మాసాంతము లోపు మనవంతు తిలకు స్వరాజ్య నిధి, కాంతిసేయను సమహర్షులై ననియు హెచ్చరించిరి. ప్రజలు తిరిగి కాంగ్రెస్ యెడలను, మహాత్ముని యెడలను నధిక గౌరవము గనుపరచుచు సభను వీడిరి. - తిరిగిరాజ జిల్లాధం.

చెన్న పురి బజారుధరలు

మార్చి 3-వ తేదీ శనివారము

(1) భాగ్యములు

వనియాల కా 1-కి	రు 80.0-0	రు ౭౫.0 52.0-0	రు ౭౫.0
విద్యము సంతానము			
రువీరము తెనాలి	రు ౪ 45 ౫౦౦	రు 12.0-0	13.0-0
నెల్లూరి	రు ౪ ౪౫	రు 16.0-0	16.0-0
జిల్లె	రు ౪ ౪౫	రు 16.0-0	16.0-0
రామల ర. 164	రు 1-౫	రు ౪.౩-0	
శుభ్రము	రు ౪ ౪౫	రు 22.0-0	24.0-0

(2) వస్తు భాగ్యములు

కందుల సంతా 1-కి	రు 195	రు ౪ 10-8-0	11.0-0
నెల్లూరి	రు ౪ ౪౫	రు 10.0-0	12.0-0
నెల్లూరి	రు ౪ ౪౫	రు 11.0-0	12.0-0
నినుములు	రు ౪ ౪౫	రు 13.0-0	14.0-0
తెలల	రు ౪ ౪౫	రు 7.0-0	8.0-0

(3) నూనె వస్తువులు

శుభ్రము నూనె కా 1-కి	రు 148.0-0	150.0-0
నెల్లూరి మ 1-కి	రు 14.0-0	20.0-0
కొండాపురం నెలకెనగళత్తు కా 1-కి	రు 60.0-0	62.0-0
యలకెనగళత్తు	రు 56.0-0	58.0-0
నెలకెనగళత్తు గామగ కా 1-కి	రు 140	మి.న.నూనె 180
అనునము నూనె కా 1-కి	రు 120.0-0	121.0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చామకములు కా 1-కి	రు 160.0-0	165.0-0
కురవములు	రు 100.0-0	105.0-0
మిరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1-కి	రు 90.0-0	95.0-0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు- మునుగు 1-కి	రు 40.0-0	45.0-0
కాళనాక్షి పొయకట్టు	రు ౪ ౪౫	౪౫
జెల్లము కా 1-కి	రు 40.0-0	50.0-0
తింకవంతు సాతని కా 1-కి	రు 42.0-0	90.0-0
రు ౪ ౪౫ కా 1-కి	రు 50.0-0	54.0-0

(5) ఇనుము

కట్టల రథం కా 1-కి	రు 40.0-0	40.0-0
చడరం	రు 39.0-0	42.0-0
రథం	రు 39.0-0	40.0-0

(6) లోహములు

కండి 100 కులంబ	రు 79.0-0	82.0-0
బంగారము, కులంబ 1-కి	రు 34.0-0	25.0-0
కవరము 1-కి	రు 15.0-0	15.0-0
ఇత్తడి కా 1-కి	రు 890.0-0	895.0-0
కాగ్ని పిట్ట	రు 840.0-0	845.0-0
అస్మా కట్టర కా 1-కి	రు 45.0-0	48.0-0

(7) రంగులు

అన్న క్రెడ్డు 20 డిగ్రీలు	రు 115.0-0	
తొట్టికెడ్డు 20 డిగ్రీలు	రు ౪౫	
నింపూముడు 20 డిగ్రీలు	రు ౪౫	

మదరాసు శాసనసభ

బడ్జెటు చర్చ

నిన్న మద్రాసు శాసనసభ యందు శాసనసభకు సంవత్సరము బడ్జెటు చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

వి. పట్టాభిసామిశ్వర్ గారు మాట్లాడుచు ప్రభుత్వ వ్యయము లందు ప్రాంతీయతకు సంఖ్య అధికము గానందు లకును గ్రామీణాద్యుల జీతములు పెంచుచుండవలయునని పిలిచిరి.

శ్రీభూపతి రెడ్డిమహాశయిగారు ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక విధానమును తీవ్రముగ ఖండించి నాన్ నోటరులు భాగములు ప్రతిపక్షమును ఆధిక్యమును దీనియందు తెలిపి మొత్తము కమిటీవారిపని తప్పకరముగా లేదని చెప్పిరి. ఏజెన్సీజలూను ప్రత్యేకముగ పరిశాలించక వెనుకటి వలెనే ఉత్తరజిల్లాలయందు చేర్చిన ప్రభుత్వమువారి ఖర్చులు అధికముగ తగ్గలదని సలహాఇచ్చిరి.

నామదనులూరు మరకయారగారు మాట్లాడుచు మహమ్మదీయులు ఉన్న కోర్టుగములయందు లేకుండుట యొక్కముగ లేదనియు ఒక జిల్లాబోర్డు అవ్వకుండైనను మహమ్మదీయులకు సుంకలయ్యునని చెప్పి ర్తిచే చితుంటుకమిటి తప్పకరముగ పని చేయుటలేదని అభిప్రాయపడిరి.

డి. బి. కె. నూర్యహరాయణ మూర్తి నాయుడు గారు ఇరిగేషను విద్యాభివృద్ధికి గాను ప్రభుత్వమువారు అధికముగ ప్రయత్నించవలయునని చెప్పిరి.

ఎ. ఇ. రెనకాంటుగారు ప్రభుత్వమువారు తమ ఆపకాళ్లను సర్వీయియోగ మొనర్చు కొనలేదని చెప్పిరి. ప్రస్తుతము రి కొట్ల రూపముల విలువల ఉప్పు విదేశములనుండి దిగువతి కావలయునని చెప్పి తురి ప్రభుత్వము వుంచి ఉప్పును అధికముగ రియోర చేసిన వారికి ఈ రి కొట్ల రూపములు లాభము కలుగును. అటువిశాఖకు ప్రభుత్వము వారెంటియో వ్యయపడుచున్నను తమకు కావలసిన కలపసానుగిని విదేశముల నుండి తెప్పించుకొనుచుండుట ఆర్థికరహితముగ నున్నదని రెనకాంటుగారు చెప్పిరి.

ఆర్. కె. వజ్రుగం శెట్టిగారు

ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక విధానమును అందు ముఖ్యముగ అప్పుల విధానమును తీవ్రముగ ఖండించుచు ఆర్. కె. వజ్రుగం శెట్టిగారు ఇట్లు చెప్పిరి:—ఆంధ్రలో ఆర్థిక సభ్యుడు ఒక చిన్న గాడిదవద్ద చేసెను. రాష్ట్రపు ప్రజామిత్ర ప్రతిపాపనల విలువ 28 లక్షలనియు ఇతర ప్రజోపయోగకరములగు గొప్ప నిర్మాణముల విలువ 17 లక్షలనియు చెప్పి ఈ 45 లక్షల ఆదాయమునందు చేర్చిన లోటు రెడ్డుని పీరు చేర్చుచున్నారు. కడచిన పదిపదిహేను సంవత్సరములనుండి ఆనందవత్సరముల ఆదాయములనుండి కొంతకొంత భనముచేర్చి నిర్మించుచు వదిలి వరికడల ప్రతిపాపనల విలువలతో ఒక వ ర్యా యము లోటును భర్తీచేయ నెంచుట విపరీతముగ నున్నది. కడకు విశ్వవిద్యాలయమున కివ్వవలసిన 1½ లక్ష రూపములకుడ అప్పుచేసి ఇవ్వవలయునని చెప్పుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు అవలంబించుచున్న ఆర్థికవిధానము మిగుల అసంకల్పితముగ నున్నది. వారు అప్పుల విషయమై అవలంబింపవలసిన విధాన విడిచిని స్వయముగ తెలుపవలయునని కోరుచున్నారు.

ఇంక మంతులవిషయమై కొన్నిమాటలు చెప్పెదను. కడచిన సంవత్సరము మొత్తము లిరువునకు, విద్యాభివృద్ధికి, కృషి సాయాధి వృద్ధికి కాసనసభ్యులు మంజూరచేసిన మొత్తములనే మంతులు సంపూర్ణముగ వ్యయపరచలేదు.

ఈవిధానమున ప్రజోపయోగకరములగు కాఖలయందు ఖర్చుకొనిపడెనది. ప్రజావీర కాఖలగు పోలీసు కెయిలు కాఖలయందు ఖర్చు అధికమైనది.

చేతికిచ్చినసామ్యునే క్యయమొనర్చక ఇండియా ప్రభుత్వ వారికి గొప్ప మొత్తమును చెల్లించవలసిన వచ్చుటచే ప్రజామిత్రకాఖలు అభివృద్ధిజెందుట లేదని చెప్పుట యందెట్టి అర్థములేదు. తమ ఆపకాళ్లను సర్వీయియోగ మొనర్చుకొన సంకులకు మంతులు సమాభాసము చెప్పవలసియున్నారు. ఇంక ప్రభుత్వమువారి ఎత్తైనను విధానమగుంచి కొంత చెప్పెదను. ఈవిషయమై మంత్రిగారు తగు త్రోవుచున్నారే లేదని చెప్పుటలేయున్నది. రామచంద్రరావుగారి బిల్లు ఇంకను ప్రజాకే పెట్టబడలేదు. మంత్రిగా రిచ్చిన కాగ్దాసము లన్నియు నిష్ప్రయోజనము లైనవి. ప్రభుత్వమువారు తమ ఎత్తైనను విధానముల ఎంత మూర్ఖము మార్చుకొనలేదు. వీటిని కట్టిచూడ కాసన సభ్యులను ప్రభుత్వమువారు మోస ప్రచిరని చెప్పువలసియున్నది.

డి. బి. యం. రామచంద్రరావు పంతులు గారు

మిమ్ముల రామచంద్రరావు పంతులు గారిట్లు చెప్పిరి:—

ఈ సమావేశము నందు కాసనసభ్యులందరు కొత్త ఒక విషయమును కనిపెట్టిరి. ఒకరియొకకర్త మున్నదనియు తాము ఈ మూడు సంవత్సరములు తమ బాధ్యతల కెట్లు నిర్వహించుకొనుచుండిరా? వారికి తెలుపవలయు ననవిషయము ఈ సభలో కొందరి కిప్పుడెఱోచిట్లున్నది. ప్రభుత్వమువారు అవలంబించుచున్న ఆర్థికవిధానము కలం గొప్పపట్టుములు కలుగునని నేను ఆ పోషకునకు చేబావారు మరకందరు హెచ్చరిక తెలుపుచుంటిమి. అధికారసభ్యులమంతులవర్గమునకు చేరిన వారు, మామూలు

లను గమనించుటచేసి. ఇంక రెండుమూడు మాసములలో నిజకర్తమువారిని మరల మన మందము సందర్శింప వలెను. ప్రభుత్వమువారి విధానములను దానివలన కలిగిన దుష్ఫలితములకును మేము ఆపోషకునకును వారెంతమాత్రము బాధ్యులముగా జాలము తమకొనగవలసిన ఆపకాళ్లను సర్వీయియోగ మొనర్చుకొనిన మంతులు, ప్రభుత్వమువారి విధానమును బలపరచుచున్న మంతులవల్ల ప్రభుత్వము మూలమే బాధ్యులగుచున్నారు.

ఎన్నటి వలెనే ఈరాష్ట్రపు ఆదాయమునందు మూడవవంతు లీదలగు త్రాగుబోతులవలన సమకూర్చబడుచున్నది. ఎత్తైనను ఆదాయము 107 లక్షలు. లీదలగు వాని పీడించి ఇంతమొత్తమును కనూలు చేయుట ఎంతమాత్రము న్యాయముకాదు. ఈవిషయమై మాట్లాడుచు మంత్రిగారు కాసనసభ్యులను మోసప్రచిరని మజ్నుగం శెట్టిగారు తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారి చర్యలను ఆపాదించుచుండు మజ్నుగం శెట్టిగారు తదితరులకుమోస మోసమునకు బాధ్యులగు చున్నారు.

ఈమూడు సంవత్సరములలో సాధారణ సాంకర్షికపు ఆదాయములు కాక 1042 లక్షలు అధికముగ ఆదాయమేర్పడెను. ఈ సా మ్యం త యు డు బా రా గా వ్యయపడుచుండుటయే గాక అప్పులేదని. ప్రజలకు కాళ్ళము కలుగజేయు కాఖ రెంకమాత్రము వృద్ధిచెందలేదు. పెండింగు ఆర్గోగ్యము, విద్య ఈ కాఖలయందు పనికిరలెంత మాత్రము తృప్తి కరముగ లేవు. స్థానికస్వపరిపాలనకాఖ విషయమై మంత్రిగారు తగుసమాధానము చెప్పవలసియున్నారు. ఆర్థిక సభ్యుని ఉపన్యాసభారణిచూచిన మంత్రిగారికి ఆర్థికసభ్యునికి భేదాభిప్రాయములున్నవిని తెలిసికొనవచ్చును. ప్రజాస్వ యుటలేదను కమిటీ వారిసలహా ఎత్తునకుత్తున నిరాకరింపబడినది. క్యయనిర్ణయమువ్యయనిర్ణయము అనిచెప్పటయే కానిపనిమాత్రముజరుగుటలేదు. అలో ఇండియా సభ్యులవై ఇండియామంత్రికి సంపూర్ణాధికారములున్నవి. ప్రభుత్వములు తమ చేతికింపవలయుండు డిప్యూటీ కలెక్టరుకు సహాయకలెక్టరు సంఖ్యను తగ్గించిన ఇండియా మంత్రి ఉన్నతకోర్టుగల సంఖ్య పెంచుచున్నను. రాష్ట్రమునకు అభివృద్ధికరమగు విధమన రాష్ట్రీయ ఆదాయములు వ్యయమగుటలేదు. ఉద్యోగుల జీతములకును అలవన్సులకును మనడవుంత యుగ్యమునగుచున్నది.

ఎ. కె. లీలుగారు ఆర్థికసభ్యుడు ప్రకటించిన ఆంకెల గారడీ విద్యను ఖండించిరి.

నిమ్మజాతుల అభివృద్ధివిషయమై ప్రభుత్వమువారు తగు క్రమపాటులు లేదని యల్. సి. గురుస్వామిగారు చెప్పిరి.

ఎ. యస్. కృష్ణారావుగారు, బాలాజిరావు నాయుడుగారు మాడ ఆర్థికవిధానమును ఖండించుచు మాటలాడిరి.

కె.15 గంటలకు సభ ఆవుదలచేసబడెను.

మార్చి, 2:—కాసనసభ యామరదయము 11 గంటలకు మరల సమావేశమయ్యెను. గౌ. సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు కాసనసభ్యులకు తపించిరి.

ప్రారంభమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణ చట్టము కర్నూరుగారి యంగికారము ఫిబ్రవరి 28, 1928 నాడు పొందెనని అభ్యుత్తుడు తెలిపెను.

బడ్జెటుచే చర్చ ప్రారంభ మయ్యెను.

ఎం. నారాయణస్వామి రెడ్డిగారు (చిత్తూరు) రాగల ఎన్నికలయందు ప్రజాకలినిధు లగు ప్రాన్సాజేతరులు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడెన బాగుగ నుండునని.

ఆర్. టి. కేశవులు, (ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి) నిమ్మజాతులవద్దకై లేఖకాఖయందు ద్రవ్యమును ప్రత్యేకించినందు లకు సంతసించిరి. నిర్బంధించి త ప్రారంభ విద్య కేశవులు చేయవలెనని నిమ్మజాతులవారు భూములకై దరఖాస్తుల సంగిరించినగాని లీదకారి కవ్వముగ నుండును. నిమ్మజాతులు మంచిస్థితికి వచ్చినగాని దేశమునందు కాంతియుండదని కేశవులుగారు చెప్పిరి.

మెన్మీనునానుగారు ఫారెన్స్ కాఖలో ఉద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గింపవలెనని కోరిరి.

బాద్నాసామెలుగారు ప్రభుత్వవ్యయము తగ్గినగాని లాభము లేదనిచెప్పిరి.

టి. ఎస్. శివబ్రహ్మసామెల్లిగారు మిక్తవ్యయమును నూదించుచు రామనాధు జిల్లాకు మరల మధురజిల్లాలో చేర్చవచ్చునని. మధురజిల్లాకలెక్టరు పని తగినది. రామనాధు జిల్లాలోని వారకేటలు ముఖ్యముగా నాటుకోటికెట్లు మధురజిల్లాలో చేర్చవలెనని యుక్తావాయతో నుండి ఫారెన్స్ కాఖలో కన్న కేటరులను లీడివేయవచ్చును. వారు న్యాయముగ చేయు నేమియు ఏమియులేకుండెను. కొట్ల సంఖ్య తగ్గింపవచ్చును. జిల్లా మన గులులకు తెలుకాలము 1 మాసముచేయను. అధికారులను పలు మాసములకువలన వారి బల్లల కే ఎత్తు వ ఖర్చు అగుచుండెను. భూమిప్రయోక్త జిల్లాల విభజనను గమనించి అధికారులను నియమించిన లాభముగ నుండునని పిల్లెగారు తలచిరి.

పి. శివరావుగారు : నేడములు లేవనియు అందజేత వివోదములవై పన్ను విధింప ననవలయు లేకుండెననియు ఆర్థిక సభ్యుడకు తలంచెను. చివోదములు లేవా? ప్రాన్సి ౫౯ ఉద్యోగులములలో మరల టైముస్కేలు లీ నీ వే నీ ప్రాంత ప్రజామోషను కర్ణాటిక బోధనయిట్లుండుట యనర్థకము (టంకు కోడ్లు నిర్మాణమునకు పోషణమునకును తగింత ద్రవ్యమును సకాలమునకు నొసగుచుండకలేని శివరావుగారు చెప్పిరి.

వైద్యకాఖయందు దుష్టము వర్ధింతుగ నుండెననియు భారతీయులను ఎత్తుకుగ నియమించిన క్యయము తగునియు, మిమనరీ ఆస్పత్రులలో భారత క్రై ప్రజ గాదులు ఏ, ప్రభుత్వ ఆస్పత్రులలో యూరోపియనుఆస్పత్రులలో భారతదారులను నియమించుకుండుట చోద్యముగ నుండెననియు డాక్టరు సి. బి. రామారావుగారు తలచిరి.

కట్టుచుంచి రామలింగారెడ్డిగారు బడ్జెటులోని లోటునా తేపించుచు ఇట్లువ్యవహరించిరి. శ్రీయుత కే. శ్రీనివాసమయ్యగారు ఏకాగ్రములవలన రాజీనామా నిచ్చినదియు సభానాయకుడగు నాంటుగుగారు చెప్పిన బాగుగ నుండును. మలబారుస్థితులను చక్కబరచుటకని కొంత ద్రవ్యము ప్రత్యేకింపబడినది. ఇచ్చిన బుణములను మరల పుచ్చుకొనకుండుటకో ఎదులకో తెలియదు. ప్రజల సహాయము నిమిత్తము ఆమెల్లిమును వినియోగించినబాగుగ నుండును. మామిళా విపరమునకు దీర్ఘపాతరవాసకేటల విధింపబడినవారిని కనిపెట్టుకొని యుండుటకు వారిభార్యలను బంతులకు పలబాను అధికారులు బ్రయత్నించుచుండిరిని తెలియుచున్నది. ఈ వార్త అన్యత ముఖున నేను సంతసించును. మలబారు విప్లవ చరిత్రను క్రాయుటకు హిందూకాగిని నియోజించినట్లు తెలియుచున్నది. చరిత్ర క్రాయుటకు హిందూకాగారు మిక్కిలి తగిన వారను విషయము నాకు తెలిసినది కాదు. ఈపనికి ప్రజల త్రవ్యమును వెచ్చించుట దండుగగ సంకుని నేను తలంచుచున్నాను. మలబారులో రయతులెట్లు సభలు జరుగ నీయవలెంద అధికారులు అడ్డుపడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. మలబారు రయతుల బిల్లు ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపాదమైనదిగాను. ఇట్టివాని కడ్డుపడుటవలన ప్రజలయందు దసంతృప్తి హెచ్చును.

బడ్జెటునందు విద్యకై ప్రత్యేకించిన ద్రవ్యమునందు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమున కై యెట్టి ఏర్పాటును చేయలేదు. ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయ సమస్య మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సుస్కరణకు కన్నును ప్రాచీనమైనది. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణమును గూర్చి యుపసభ్యులు చర్చించునపుడు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు తగినయేర్పాటులు చేయబడునని మంత్రివాగ్దాసముగావించియుండెనుకాని బడ్జెటునందు ఎట్టి యేర్పాటును చేయలేదు. బడ్జెటు నందు లేకున్నను, మంత్రిగారు అందులకు సస్టిమెంటరీ గాంటునైనను కోరెదరని నమ్ముచున్నాను సస్టిమెంటరీ గాంటునుకోరుట న్యాయముగా దని నాకు తెలిసినది ఇట్టి సంవత్సరములలో సస్టి గాంటునకు మేకుంగికారము జూపుటకు సంసిద్ధులముగ నుండుము.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకై యిచ్చిన ద్రవ్యము నందుచాలవంత బోధకులకై ప్రత్యేకింప బడినదేగాని క్రొత్తగా నామోదించబడిన మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ చట్టము నమలులో బెట్టుటకు తగినయేర్పాటు చేయబడలేదు. బల్లారి అనంతపురం జిల్లాలలో కలెక్టరు అయ్యును, నివారకార్థము ద్రవ్యసహాయము చేయలేదు. రైల్వే నిర్మాణమునకును మిలిటరీ పోషణకును ద్రవ్యముండును. కాని ప్రజోపయోగకార్యములకు కొండెపు కాబోలెనని రెడ్డిగా రా తేపించిరి.

ఎం. సి. రాజా(ఆదిద్రావిడ ప్రతినిధి) గారు అధికారపక్షమున నున్నవారు తమ సంఘమునెడల సానుభూతి కలిగియుండలేదని. నిమ్మజాతులవద్దకై ప్రభుత్వమువారింకను ద్రవ్యమును వినియోగింపవలెనని రాజాగారు చెప్పిరి.

పి. దేవరాజులు నాయుడు గారు ఇరిగేషను కనుకులు చేయనందులకును ఫారెన్స్ కాఖయందు క్యయమును తగ్గింపనందులకును ఆక్షేపించిరి.

భామను గారు తాము మలబారు కలెక్టరుగ నుండింతకాలము పోలీసు వారునుమిలిచినసమయముగ ప్రకర్షించినదియు పోలీసువారిని గూర్చి రామలింగారెడ్డిగారు తెలిపిన యంశములు అన్యరములనియు చెప్పిరి.

ఏజెన్సీని ప్రత్యేకముగ నుండుటలన కృషిసహాయము చక్కగా జరుగవలయు, దానిని మరల మునుపటివలె మార్చవచ్చుననియు డాక్టరు నుబ్బరాయనుగారు తలచిరి.

స్థానికస్వపరిపాలనకాఖ మంత్రిగారి యధీనమున నుండు మూడు సంవత్సరములనుండి యున్నది. కాని దేశమును స్వపరిపాలన కర్వతకు సంసిద్ధము గావించుటకు మంత్రి ఏమి చేయగలిగినో తెలియకుండెను. స్థానిక స్వపరిపాలనకాఖ వ్యవసారములు మరింత అధో, అకి వచ్చుచుండినటు తలంపబడుచుండెను. సహకారసంఘములను వ్యాపింపజేయుటకునా కారమునుగూర్చి ప్రజలకు బోధించుటకును మంత్రి ఏమిచేసినో తెలియకుండెను. నిష్పంథప్రాథమికవిద్యను ప్రజాకే పెట్టుక కట్టి యేర్పాటులును జరిగియుండలేదు. రాజధానియందు సాంఘికవివాదములు సంభవ్యాంతయునకై నను ముగిసిన బాగుగ నుండునని డాక్టరు నుబ్బరాయనుగారు చెప్పిరి.

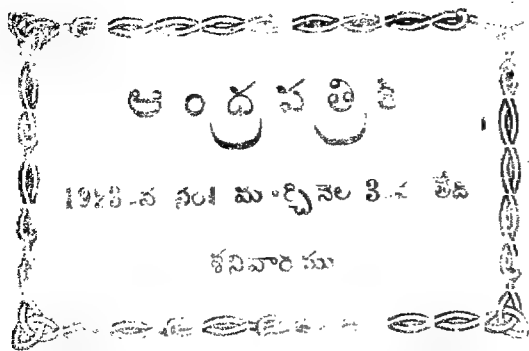
అంతట సభ్యులు ఫలహారమునకై లేచిరి.

ఫలహారాంతరము జరిగెడి చర్యనుగూర్చిన వివరములకు రాగల సోమవారపు పత్రికయందు ప్రకటింపబడును.

కాసనసభ మరల 12 వ తేది సోమవారమునాడు సమావేశమగును. అప్పుడు బడ్జెటులోని విషయములు గాంటుకు పెట్టబడును.

టౌంట్ కాలలు 412 వేల రద్దుల. 2 టౌంట్ కాలలు
 ద్వ్యంబుల సాధ్యమగునంతవరకు తగ్గించియుంచువలెను. కలకత్తా
 టౌంట్ కాలలోని వెండి కాభయ, బాంబయి టౌంట్ కాలలోని ని
 ల్ కాభయ తీసివేయుటను గూర్చి విచారింపదగు
 చీకము, నెలపు, బల్లెమును గూర్చిన ప్రత్యేక అధ్యాయము
 కమిటీకారు క్రిందియద్యోగులకింద వ్యయము యొక్కవ అ
 చున్నదనియు, భరణ రద్దులతో ప్రత్యేకముగా విచారణ జరు
 గలే ననియు సలహానిచ్చుచున్నారు. ప్రయాణికుల అలవక
 నిబంధనలు సరళింపవలెనని సలహానిచ్చుచున్నాడు. నెలపు
 గూర్చిన నిబంధనలు అమితవ్యయమున కవకాశిచ్చుచున్న
 కావున ప్రసక్తమగునట్లు చేయవలెను.

ఉప్పు పన్ను

ఉప్పు పన్నును రెండు రెట్లు పెంచు జేసినందులకు, అన్ని నైపులనుండియు అసమ్మతి వెలువడుచున్నది. ఈ పన్ను నామోదించిన హైందవ ప్రతికయే గాన, విషయము ఆర్థిక సభ్యుని కీపన్నును పెంచు జేయవలయునని ఎవరూ సలహానిచ్చిరో తెలియదు. మిలిటరీ ఖర్చు చేసిన, ఉన్నత ద్యోగముల పెంచు వేతనముల చేతను, దేశమున కయ్యే ధనపన్నును బీదలను పీడించి భృత్యులను హాహాకారము వెలువడును. ఉప్పు దిననివారి దేశమున లేరు ఆగర్భశ్రీమంతుడు మొదలు గర్భవరద్రునివరకు, ఉప్పు లేకుండ గడుపు కొనవలయు. గంజిద్రావి బ్రతికెడివారికి గూడ ఉప్పు గావలయును. ఉప్పు పన్ను ప్రజల నందరను బాధించును. రాజకీయ విషయము లనిన నేవియో తెలియనివారు నైతము, ఉప్పు పన్నును పెంచు జేసి రనిన తమ దృష్టి నామకకు ములిపక మానరు. ఇంచితేపు కమిటీవారు కోరిన 19 1/2 కోట్ల వరకయినను ప్రభుత్వమువారు ఖర్చును తగ్గించి యున్నచో, ఉప్పు పన్నును విధి ప నవసరము లేకబోయెడిది. లేనియెడల, జీవితావసరములుగాని భోగపదార్థములపై ద్యూతని విధించిన, నష్టము దొలగెడిది. అదియు, నిదియు గాక నీవలకు ప్రాణాధారముగ వస్తువుపై పెంచు పన్ను విధించుట, మిగుల అవివేకము. ఉప్పు పన్నును విధించుట కష్టము గాదు. వసూలు జేయుట యకష్టముగాదు. అందుచేల్చా కెట్లుగారు సులభమార్గముని దీనిననుసరించి యుండును. కాని వీరికి దేశస్థితి తెలియదు. గతవత్సర మిట్టి కయత్తుముజరిగెనుగాని, కాసనసభవారు అసమ్మతి జూపగ, ప్రభుత్వమువారు కంగీకరించిరి. మరల నిట్టి ప్రయత్నమును సలుపుట, దూరదృష్టి నేమాత్రము సూచింపదు. రిప్పున ప్రభువు ఉప్పు పన్నును వెనుక రు 2-8-0 లు నుండి రు 2 లకు తగ్గించి యుండెను. అనంతరము డిప్రీ ప్రభువు మరల దీనిని 2-8-0 కు పెచ్చింపగ, కర్జున ప్రభువు రు 2 లకు తగ్గించెను. ఎడ్వర్డు సార్వభౌముని కట్టాభిషేక సమయమున అది రు 1-8-0 లకు తగ్గింపబడెను. మింటో ప్రభువుగారి కాలములో ఉప్పు పన్ను రు 1-0-0 కి ఇంకను తగ్గింపబడెను. యధ్యక్షులు ముందు, దీనిని మరల రు 1-4-0 కు పెచ్చు జేసిరి. ఇప్పుడు దీనిని రు 2-8-0 కు పెచ్చు జేయుటకు, ఆర్థిక సభ్యుడు దృఢమించెను.

ఉప్పు పన్ను విషయమై డాక్టరు ఆనిబిసెంటుగారు నిన్నటిదినము వ్రాసిన వ్యాసమును వేరొక చోట ప్రచురించెను. ప్రతికుటుంబమునందును, ఉప్పు పన్ను పెంచు జేసి రను వార్త అలజడి కలిగించు ననియు, సహాయనిరాకరణపక్షమునకు ప్రోత్సాహము గలిగించు ననియు, వోలు జేయవలదని బోధించుటకు వారికి చక్కనిసంకు దొరకు ననియు, కాసనసభ ప్రచారమునకు ప్రోత్సాహము గలుగుననియు, బిసెంటుగారు ప్రభుత్వము వారిని భయపెట్టుచున్నారు. దేశాభిప్రాయమును గమనించి ఉప్పు పన్నును పెచ్చించు ప్రయత్నమును ప్రభుత్వమువారు మానుకొందురో లేదో

చూడవలయును. కాని, ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించిగాక, అధికారుల నిరంకు శేచ్ఛ ననుసరించి జరుగునంతవరకు, ఇట్టి పన్నులు దప్పవు. రాష్ట్రముల బరువులు తొలగవు. నైస్యమును, ఉన్నత ద్యోగములును వ్యయమునందు విశేషభాగమును నింగుచున్నవి. వీనిని నిర్ణయించుటకు కాసనసభ కెట్టి హక్కును లేదు. ప్రయోజన రహితముగ వాగ్వియమువలన లాభ మేముండును? స్వపరిపాలనము లభింపనంతవరకు, దేశాభ్యుదయమున కీరిని నష్టము వాటిలుచుండును. పన్నులన్నియును పెంచును. సంస్కరణము లను నాటవస్తువులతో నాడుకొనుచుండు నంతవరకు దేశమోక్షము దూరమగుచుండును. దేశము దివాలాదీయచున్నదనియు, ఇట్టిముప్పును తప్పింపవలయుననియు, బ్లా కెట్టుగారు వేడుకొనిరి. కాని, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో దేశపు అధోగతిని దప్పించుటకు సాధ్యమగు నని తోచదు. దేశాభ్యుదయమును మది నెంచుచో, అన్ని పక్షముల వారును గలసి స్వరాజ్యసిద్ధి అతిత్వరితముగ గలుగునట్లుల పాలుబడవలయును. ఇంకను తామసింతుట, ఉపద్రవకరము.

సంస్థానాధీశుల రక్షణము

సంస్థానాధీశుల రక్షణకొర కేర్పడిన వెన్ను చట్టమునకు సార్వభౌము డంగ్రికాము జూపవలదని, వెడ్డెప్రజ్ఞుగారు పార్లమెంటు సభలో ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును, లండను టైమ్స్ ప్రతిక నిరసించుట వింతగాదు. అధికార ప్రతిష్ఠను నిలువ బెట్టుటకు కంకణముగట్టుకొనిన టైమ్స్ ప్రతిక వేరు విధముగ వ్యాఖ్యానము జేయునా? వెడ్డెప్రజ్ఞుగారి తీర్మానమువలన, జాతి భేదములు విస్తరించునట. రాజకీయాందోళనము వృద్ధియగునట. స్వదేశ సంస్థాన ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును నిర్మూలనము జేయుటవలన మాత్రము సర్వసభ్యములును చేకూరును గాబోలు! నిర్బంధముల నవలంబించి ప్రజల నోరు కట్టివై చుటవలన, శాంతి వ్యాపించునట కల్ల. పార్లమెంటు సభ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి చర్యలతో జోక్యము కలుగ జేసికొనుటవలన, స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి భంగము కలుగునని, టైమ్స్ ప్రతిక సిద్ధాంతము జేయుచున్నది. ఈ సిద్ధాంతము అన్ని పందర్బతులలో వర్తించునా, లేక ఒక్క నిర్బంధ చట్టమునకే వర్తించునా? రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమునగాని, తుర్కీ వ్యవహార సందర్భమునగాని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కోర్కెను నిరాకరింపవచ్చును గాబోలు. ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజల స్వాతంత్ర్యములకు భంగకరమగు చట్టమును జేయుచున్నపుడునను, పార్లమెంటు సభవారు జోక్యము కలుగ జేసికొననియెడల, వారు తమ యధికారము నసలే విస్మరింపవచ్చును. సంస్కరణముల విషయమున గూడ ఇండియా ప్రభుత్వపు విచక్షణకు వదలిపెట్టవచ్చును. అప్పుడు ప్రజలొక్క ఇండియా ప్రభుత్వముతోనే తంటాలు పడుచుండును. హిందూ దేశ విషయ మనిన, పార్లమెంటు సభ జోక్యము కలుగ జేసికొనుట లేదు. దేశ పరిపాలన మొల జరిగినను, అసభకు బట్టదు. హిందూ దేశ మనిన శ్రద్ధగాని, హిందూ దేశ వ్యవహారములను గూర్చి విచారించుటకు తీరికగాని పార్లమెంటు సభకు లేనపుడు, దేశమునకు వెంటనే స్వపరిపాలన మొసగి తమ చేతులను కడిగికొనుట భావ్యము. హిందూ దేశ వ్యవహారములం దేమాత్రము శ్రద్ధపహింపని పార్లమెంటు సభవారు, స్వపరిపాలనాంశములను నిర్ణయింతురట. వాని నెప్పుడెప్పుడు ప్రసాదించవలయునో నిరూపింతురట. ఇది ఎటుల సాధ్యమగునో

తెలియదు. హైందవ ప్రజాభిప్రాయ మేతీరున నున్నదో, హిందూ దేశ సమస్య ఎంత విషమముగ నున్నదో, పార్లమెంటు సభవారు వెన్నడయినను కనుగొనబ్రయత్నించిరా? ఎందరు దేశభక్తులు కారాగృహములలో నిర్బంధింపబడిరో, ఎందరు కలువిధ నిర్బంధముల పాలునోకనుగొనిరా? వెడ్డెప్రజ్ఞు బోలు ఉదారస్వభావులైనరయినను ప్రజాస్వాతింత్ర్యమును రక్షించదలచినపుడు మాత్రము, అందు కష్టపడుటకు పార్లమెంటు సభ వారు సంసిద్ధులగుదురు. గవర్నరు జనరలుగారు తమ సర్దిఫికెట్టు అధికారమును చలాయించుట యవసరమని, టైమ్స్ ప్రతిక హెచ్చరించుచున్నది. పార్లమెంటు సభ ద్వారా, దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించునని కనిపెట్టుకొనియుండుట వ్యర్థ మని వేరుగ దెలుపవలయునా?

ఆంధ్ర నాయకుల ఆగమము

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు దక్షిణదేశమున పర్యటనము నారంభించిరి. 13 వ తేది ఆంధ్రములకు చెన్నపురి చేరెదరు. వీరు కడలూరులోనిచ్చిన యుపన్యాసమునందు గాంధీ మహాత్మునియెడలను, కాంగ్రెసు పథయడలను గతి భక్తి విశ్వాసములను కనుబటచిరి. కాంగ్రెసు తీర్మానములు సఫలమగుటకు వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు తమ శక్తి నంతను వినియోగపరచెదరని విశ్వసింపవచ్చును. కడలూరు చెఱసాలనుండి నల్లూరు మండల నాయకు లగు బెజవాడ చంద్ర శేఖర రెడ్డిగారిని ఈనల 10 వ తేదిన విడుదల జేసెదరని తెలిసినది. ఎనిమిదివ తేదిన, రాజమండ్రి జయిలునుండి దువ్వూరు సుబ్బమ్మగారు విడుదలయగుదురు. దువ్వూరు సుబ్బమ్మగారు దేశమోక్షము కొరకు కఠినకారాగృహశిక్ష ననుభవించి, స్త్రీ ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకురాలయ్యెను. ఇట్టి దేశభక్తులు పెక్కురు. ప్రస్తుత సమయమున విడుదలయగుటవలన, ఆంధ్రుల కార్యోత్సాహ మినుముడించుట నిశ్చయము. దేశారాధన తత్పురుల సందర్శనముచే, ప్రజలు దేశారాధన తత్పురులు గాగలరు. కారాగృహ నిర్బంధ విముక్తులగు దేశభక్తులను గౌరవించి, ప్రజలు తమకృతజ్ఞతను జూపుట భావ్యము. కాకినాడలో 7 వ తేదిన ఆంధ్ర రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘము గూడును. ఆంధ్ర ప్రముఖు లక్కడ జేరుదురు. 8 వ తేదిన, దువ్వూరు సుబ్బమ్మగారికి హృదయపురస్కర మగు స్వాగత మొసగబడును. ఇటులనే ఆంధ్ర నాయకులగు వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని, బెజవాడ చంద్ర శేఖర రెడ్డిగారిని తదితర సేవకులను ఆంధ్ర దేశము సముచితరీతిని గౌరవించు ననుటకు సందియములేదు. నాయకుల నిర్బంధములవలన, నిరాకరణోద్యమము చనిపోవునని తలచినవారు మిగుల పొరబడియుండుదు, అందుకు మారుగ, ఉద్యమము మరింత తీవ్రగతిని ధిక్కరింపగలదు. ఆంధ్ర నాయకుల విశ్వాసము మొక్కుబోవలేదు. వీరినాయకత్వముకింద, గయా కాంగ్రెసు తీర్మానముల నాంధ్రులు సఫల పరుచునటుల పరాత్పరు డనుగ్రహించు గాక!

దక్షిణాఫ్రికా బహిష్కారము

దక్షిణాఫ్రికాలోని సుప్రీంకోర్టువారు 1913 సంవత్సరము ఆగస్టునకు పిమ్మట, ఆసియా వాసులందరును దేశములోనికి రాగూడనివారికింద భావింపబడుదురని, తీర్పు జెప్పిరి. ఆర్థిక కారణములవల్లన, ఆసియా వాసులు దక్షిణాఫ్రికాలో నివసించ బనికి రారట. మంత్రిగారిటుల యుత్తరువు జేయుటలో జాతివిభేదములవలన ప్రేరితులు అ గా లే దట.

యూ ర పి య ను లా మా త్ర ము ప్రపంచములో నే భాగము నయినను ఆ క్రమింప నర్హులు గాబోలు! దక్షిణాఫ్రికాలో యూరపియనులు ప్రవేశించుట కెట్టి హక్కు గలదో తెలియదు. యూరపియనులకన్న ముందుగ దేశమునాక్రమించిన భారతీయులకన్న యూరపియనుల యాధిక్యమేదియో? బలమే తమకు హక్కు విచ్చుచున్నదని వారు చెప్పుచున్నరు. సుప్రీంకోర్టువారి తీర్పును ప్రభుత్వమువారు రైలుల కొనసాగించెదరో తెలియదు. దక్షిణాఫ్రికాలో నిట్టిభావము ప్రబలియుండగ, శాస్త్రీగా రెన్నిరాజ్యములలో పర్యటనముగావించిన నేమిఫలము? ఆసియావాసులను యూరపియనులు బహిష్కరించుటవలన, ఆసియా సమాఖ్య నేర్పరుచుట ఆత్యవసర మగుచున్నది. భారతీయులపాదయే, అధినివేశ రాజ్యములవారికి గిట్టుకుండగ, ఇండియాలో నమాదేశములలో వారి తోబాటు హైందవప్రతినిధి కూర్చుండుటవలన లాభ మేమిందును? నానారాష్ట్రసంఘములో హిందూదేశమున కిచ్చిన ప్రాతినిధ్యమునలన లాభమేమి? సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనమునందు అధినివేశ రాజ్యములతోబాటు హిందూదేశము పాల్గొనుట అవమానకరము గాదా? సామ్రాజ్యములో నిరీతిని భారతీయులను వేధించుచుండు సంతివరకు, సామ్రాజ్యస్వరాజ్యముపై ప్రజల యభిలాష దొలగుచుండును. సామ్రాజ్యమునుండి వెలువలికి బోయినకాని, తనకు నుఖము లేదని వాగిదోచును. భారతీయులకు సామ్రాజ్యములో నెలవనిడలేకుండ చేయుటచే, సామ్రాజ్యమున కెట్టిముప్పుగలుగునో, తెల్లవారు గ్రహించినటుల గనమింపదు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు బడ్జెటులో నేర్పాటుజేయలేదని, నిష్పాదినము మద్రాసు శాసనసభలో జరిగినచర్చలో, రా. బ. కే. గోపాల కృష్ణయ్యగారు విచారించిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముగూర్చి మొదటిసారియు సుస్థిరమైనది. కమిటీవారు రిపోర్టును ప్రచురించుటకే కాలమంతయో గడచెను. ఫలనిదేశమునుగూర్చి ఇంకను ఏర్పాటు జరుగలేదు. ఒక వ్యవహారమునయినను సాంత్వముగ కొనసాగించుటకు మారుగ, పాత్రో మంత్రిగారు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయచట్టమును మధ్య చెచ్చి పెట్టిరి. దీనికిపు డెట్టి యవసరమును గనమింపదు. ఈ చట్టమువలన, ప్రధానపట్టణేతర కళాశాలస్థితి మరింత యధ్వాన్నమయ్యెను. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయచట్టనిర్మాణమువలన, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము వెనుకబడు నను సంగతి సార్థకమయ్యెను. రాష్ట్రముల ధనపుబరువు తగ్గకపోవుటచే, తానెమియు జేయజాలకుంటిని మంత్రి చెప్పుచున్ను. అన్నిలోపములను, రాష్ట్రముల ధనభారము కష్టిపేయ గలుగును. కొలదిమాసములలో ప్రస్తుత శాసనసభలును మంత్రివర్గమును అంతరించును. ఈ మూడుసంవత్సరములనుండియు మంత్రివర్గ మేమి జేసెను? రాష్ట్రాభివృద్ధి నెంతవరకు గావించెను? ఎన్నదగిన యభివృద్ధి ఏదియు గడమింపదని, జస్టిసు పక్షమువారే యంగీకరింపక దప్పుదు. ఆరోగ్యము, వ్యవసాయము మొదలగు శాఖలనుండి 17 లక్షల వ్యయమును తగ్గించి, పోలీసునకును జయిళ్లకును ఇచ్చుటయ్యెనని, వజ్రఖంచెట్టిగారు దెలిపిన విషయము నిజమును దెలుపుచున్నది. రా. బ. టి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు సూచించినటుల, మువ్వరు మేంతులును మూడు చట్టములను దయారుజేయుట మాత్రము జరిగెను. వీరి యభిమాను లీ చట్టములను గాంచి సంతసింపవచ్చును.

ఈజిప్టుస్థితి

ఈజిప్టులో మిశ్రవాదనాయకులగు ఓడ్డి సామా గారు మంత్రిలుగనుండుటకు నిరాకరించిరి. జాతీయవాదలు మంత్రివర్గమును నిర్మించుటకు కొన్నివరతులను విధించిరి. ముందుగ మార్షలులాను రద్దు జేయవలయును. జగ్గుల్ పామాగాని తదితర ప్రవాస శిక్షితులను కవలిపెట్టవలయును. సాదామరు ఈజిప్టులో భాగముగ జేయవలయును. ఈవరతులను బ్రటిషువా లంగీకరింతు రని తోచదు. కాని వీని సంగీకరింపకయెడల, ఈజిప్టుదేశస్థితి చక్కబడునటు దుర్భలము. ప్రకటపరిపాలనము కొనసాగవలయుననిన, నిర్బంధవిధానమును దొలగించిన గాని ప్రయోజనముండదు. మార్షలులామధ్య పరిష్కారమేటులు గుడురున? జగ్గుల్ పామాగారు లేనిది, ఈజిప్టుదేశమే లేక. అట్టి నాయకాగ్రగణ్యుని ప్రవాసమంపుటచే, ఈజిప్టుసమస్య మిగుల సంక్లిష్టమయ్యెను. స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించదలచిన, అందుతోబాటు బౌద్ధార్యమునుగూడ జూపవలయును. ఒకచుక్క దుండించుచు, వేరొకచుక్క స్వాతంత్ర్య మిచ్చెదమనుటవలన, వ్యవహార మేమాత్రము కుదుటబడదు. హిందూదేశమునందును, ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును గౌరవించుటకు బదులు, దేశనాయకులగు గాంధీమహాత్ముని తదితరులును నిర్బంధించుటవలన, వ్యవహారము పోషార్థముగాక యున్నది. అధికారవర్గము లేదేశమున నయినను, అనుభవమువలన పాతమును నేర్చుకొనవు. ఫలహితమగు మార్గములనే మరలమరల ద్రొక్కుచుండును.

కెనియాసమస్య

భారతీయులపై తల కొకరాతిని విసరుట కందరును పెద్దలే. డిమోక్రాట్ వ్యతికాసంపాదకుని ప్రవాస మంపవలెనని, కెనియాతెల్లవారు గగ్గోలు పెట్టుచున్నటుల వార్తల రు దెంచుచున్నవి. హిందూదేశపు ప్రేమ కమిషనరుగు లాఫ్టవిచ్చి అనువాద గూడ తెల్లవారికి చేయూత నొసగుచున్నటులను, వారిని తీసివైచి వారి స్థానమున భారతీయోద్యోగి నొకరిని నియమింపవలయు ననియు, కెనియాభారతీయులు కోరుచున్నటుల, వార్తలలో గలదు. బ్రిటిషు ఉద్యోగులుగూడ కెనియా తెల్లవారల చుండుడుకుతినచును నిరుత్సాహపరుచుటకు మారుగ, వారిని మరింత ప్రోత్సహ పరుచుట జూడ, వర్త మేవీరికి ప్రధానాకర్షణము గదోచుచున్నది. లండను ప్రెస్సుపత్రికవంటి పలుకుబడిగల పత్రిక, సామ్రాజ్యజేమము నాలోచించుటకు మారుగ, కెనియాలోని తెల్లవారికి ప్రోత్సహ మొసగుచున్నది. భావిపరిణామ మేటులున్నను, స్వాతంత్ర్యములేని జాతి నెవరును సభిమానింప రని తెలిసది. సామ్రాజ్యశాసనసభలో కెనియాభారతీయులకు తెల్లవారితో సమానస్థాన మొసగవలయునని కోరుచు తీర్మానింపబడెను. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము సంగీరించిరి. కాని ఏమిలాభము? కెనియా గవర్నరుగారును, మరికొందరు యూరపియను నివాసులును ఇంగ్లండునకు రాయబారము బోవుచున్నారు. వీరిమాటయే తుదకు నెగ్గు ననుటకు సందియ మేమిందును?

గాంధీమహాత్ముడు : బొంబాయి శాసనసభ

బొంబాయి శాసనసభలో గాంధీమహాత్ముని గూర్చి కొన్నిప్రశ్న లడుగబడెను. వీనికి బదులు జెచ్చుచు, నెహ్రూ అజ్ఞాల్ ఖానుగార్లకు గాంధీని జూచుటకు మొదట అంగీకారము పొరబాటున

నొసగబడెననియు, పిమ్మట నది రద్దుచేయబడెననియు, రాజకీయ ప్రచారముకొరకు సంభాషణ కవకాశ మొసగబడెననియు, మహాత్మునికి కాపైనుబాసెను గారు వంపినవండ్లను జయిలునిబాధనల ప్రకారము తీరిగి కంపివై చినమాట నిజమేయనియు, ప్రభుత్వ సభ్యుడు కలికెరు. రాజకీయనిర్బంధితులను నిభాగము జయిలునియమము లంగీకరింపవట. ఇందును గూర్చి వ్యాఖ్యాన మవసరములేదు. హిందూదేశమున జయిలుపరిపాలన మేరీతిన నున్నదో తెలిసికొనుట కీజవాబులు చాలును.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు కార్పొరేషను:—టి. అరుమెనాథ పిల్లై, మహమ్మద్ ఇబ్రహీంసాహెబ్ బహదర్, వి. జి. వాసుదేవపిల్లై, మహమ్మద్ అబ్దుల్ జబార్ సాహెబ్ బహదర్, వాల్ ఎ. హర్షిగార్ల కార్పొరేషన్ సభ్యులగు నియమించబడిరి.

శ్రీహండురంగ భగవత్కథా ప్రసంగపథ:- తనభ యాజమాన్యమున ప్రాశస్త్యి కుండిరి కరణాపాతా గారు (కరణం) విదారయారు కోవెలపిల్ల నెం 62 గృహము 4-6 తేది ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు రావణప్రథమ యధ్యక్షును, 11-6 తేది ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు సుబోదనజ్ఞానమును గూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

స్థానిక స్వకరిపాలనశాఖ
తెల్లపెనెంటు ర్యూల్ దివాన్ గిగెవల్ రాయ వి యమ్ ఎస్. గారు పిచ్చి ఆసుధ్యతి హాసరింపెండెంటుగను మద్రాసు ప్రెక్షుక శాఖలయందు మానసిక వ్యాధుల తెగ్గరగను నియమించబడిరి.

రాజకీయ ఖైదీలు
రాజమహేంద్రవరపు క్రియలో నున్న రాజకీయ ఖైదీలను కొలది దినములలో విడుదల చేసాలి కంపెదరని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతా ఖైదీలలో రాజకీయ ఖైదీలు చాలాకొలది మంది యేయబడ్డారు. వీరి విడుదల మార్పుటకు కారణమేమో దెలియజున్నది. (స్వకీయ విలేఖరి)

ఎఫ్. ఇ. యల్. రేగ్గగారు మద్రాసులో బెర్లియం కాక్రేషన్ నియమించబడిరి.

ఆర్. ఎస్. కె. నుండం సి. డి. ఎ. (గ్లాస్కో) ఎస్. డి. డి. గారు కృష్ణసాహిత్యాని ఆసిస్టెంటు ప్రెక్షురుగనియమించబడిరి.

ఈ క్రిందివారు మద్రాసు రాజభాషా ఆద్యక్షులగు డాక్టరులుగ ప్రావేశముపై నియమింపబడిరి:—

- (1) కె. గోపాలకృష్ణయ్య వి. ఎ. వి. ఎల్. కే. టి. పా. ఘోష్. (2) డి. రామకృష్ణ ఉప్పు అబ్దూర్ కాఫి ఇక్బాల్ కర్. (3) వి. ఓడ్డిరెడ్డి బాపూర్. (4) వి. ఎ. అమరయ్య. (5) ఎల్. హెచ్. గోపాలస్వామినాయుడు వి. ఎ. వి. యస్. సి. (6) డాక్టర్ మహమ్మద్ సీబుదసాహెబ్ ఎం. ఎ. వి. ఎల్. పోలేవనరీ బిభృతీ తివానీరదార్ శత్రుత ఆర్కాటుజిల్లా. (7) ఆర్. వరదాచారి వి. ఎ. జాడిమల్ కాఫి నూసా పెండెంటు మద్రాసు కెరేటేయట్. (8) ఎం. అరుణగంధువయ్య ఎం. వి. ఫిహ్మన్ కాఫి గు మా స్తా నె క్ర పే రి య ట్. (9) పి. డి. స్వామినాథ మొదలియార్. వి. ఎ. ఆకాం పెంటు ఇక్రూటాన్స్ ఓఫీసు మద్రాసు (10) ఎం. రామచంద్రయ్యర్. వి. ఎ. (11) ఆర్. కె. పీ. కె. పి. ఎ. (12) ఆర్. ఎ. నారాయణయ్యంగారు ఎం. ఎ. వి. యల్ (13) మహమ్మద్ హసాన్ చిదా వి. ఎ. డెప్యూటీ కమిషనరీ. ఉత్తర ఆర్కాటుజిల్లా, (14) సి. రాఘవ్ వి. ఎ. ఉప్పు అబ్దూర్ కాఫి ఆసిస్టెంటు ఇక్రూకర్లు.

జి. బైన్ ఎల్. ఎం ఎస్ గారు కరణాపాతా కార్పొరేషన్ కు ముగ్గురు సభ్యులు ప్రెక్షురుగా నియమించబడిరి.

సత్యమ్ దాస్ కిషన్ చందు, మద్రాసు సిల్క్-ఎంపోరియం, 31, 32 రత్నన్ బజారు, మదరాసు.

శ్రీ అన్నా ప్రగడ కామేశ్వరరావు నాగేండ్ల కృష్ణయ్యచౌదరి గార్లు

సాతులూరులో గొప్పస్వాగతము

శ్రీయుత కామేశ్వరరావు పంతులు గారు నాగేండ్ల వాస్తవ్యులు. వీరు మిలిటరీ డిపార్టుమెంటులో వనక నుమారు నాలుగు వర్సలమును నివసించి పిమ్మట వాతీయోద్యమమున చేరి అధికారాధ్యక్షులవరకు నాయుద్యోగమును త్యజింపజూపిన వారై వీరే. పిమ్మట దేశసేవ యొనరించి నాగిరిలోను, నౌక సంవత్సరము కలిపి పనిచేసి రాజమహేంద్రవరమున వాతీయోద్యమమున పూర్వీకమును పూర్తిచేసిరి. 1922 డిసెంబరు 22 వ తేదీన పిని కడలూరిచెట్లసాలనుండి కదలిరి. వీరపుడు ఎకావతీని గయాకాం గ్రెనుసభకు వెళ్లిరి. పిమ్మట కాశీపర్యాగ మున్నగు యాత్రలను సేవించుకొని పిర్రవీరినెల 24 వ తేదీ శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు చెజనాడరైలులో సాతులూరు వచ్చిరి. నా రానాడు వచ్చెదననువార్త ఆనాడు మధ్యాహ్నమే చాల అక్రమధికారి తెలిపినను వారికి స్వాగత మొసంగుటకు శ్రీయుత పులి అనంతరావు పంతులుగారు మున్నగువారు ఘనమగువిధమున యున్నారు.

తెనాలి తాలూకా ఆనంతవరం గ్రామవాస్తవ్యులను గొప్పరైతుభావములను అధికముగా దేశభక్తి కలవారు నగు నాగేండ్ల కృష్ణయ్య చౌదరిగారు గూడ నౌకసంవత్సరము కలిపి యిటువలె పాత్రులై రాజమహేంద్రవరమున వాతీయోద్యమమున చేరిన వారై వీరే. వీరు వీధిపంపాద కమిటీపాడు వచ్చి తిరిగిస్తూ గ్రామమునకు వెళ్తుండగా అనంతరావుగారు మున్నగు వారు చాల బలవంతపెట్టి చౌదరిగారిని సాతులూరులో నాటిరి. 24 వ తేదీన శ్రీయుత పులి అనంతరావు రైల్వేలో డిరాక్టురావు పునుకు పాటివాగ్రామమునగార్లు మున్నగు ప్రముఖులు పలువురును యితరులును స్వరాజ్యరతాకములను బూని దేశీయవాదముల పరచుటలోను, సేవకార్యములలోను బాణసంచాలను కట్టుచు రైలుస్టేషనుకు వెళ్లిరి. రైలుబండి స్టేషనువద్ద నిలువగానే ఫిరంగి కాదులను ప్రేరించి, పిమ్మట కామేశ్వరరావుగారు రైలుదిగి గానే వారిని రాజమహేంద్రవరమునకు తీసుకువచ్చిరి. అనంతరావుగారు యింటివద్ద వారికి కన్నావహించుట నిచ్చిరి. అచటనే బహిరంగస్వాగతము జరిగినది. వారుచేసిన దేశసేవను గూర్చి యుపన్యసించిరి. వారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. పిమ్మట కాంగ్రెసు తీర్మానమునుగూర్చియు యితరవిషయములను గూర్చియు రాజమహేంద్రవరమున గుర్తించిరి. కృష్ణయ్య చౌదరిగారు కామేశ్వరరావుగారునుగూడ నుపన్యసించిరి. కథల కందరికిని అనంతరావు గారు తాంబూలముల నొసంగిరి. పిమ్మట గాన సభ జరిగెను. అనంతరావు గారు దేశభక్తుల గౌరవమునకు చాలవందకి విందుచేసిరి. దేవాలయములో ఆరాధన జరిగింది. మసీదులలో గూడ ప్రార్థనలు జరిగినవి. గ్రామవాసుల కిద్దోత్సాహము కలుగునట్లు ప్రార్థనలతో స్వాగతమును జరుపబడినది. అని తేలినచో చిన హనుమయ్యగారు సాతులూరునుండి పిర్రవీరి 25-వ తేదీనవారిని. (కాగితమునకే ప్రక్కలను జిలుగగ)వాని పంపగూడదు విడివిడిగా కాకిరమున కోకర్రును మాత్రమే వ్రాయవలెను. తేదీతో ప్రకటించుటకు వీలుండదు. (ఆ.ప.సం॥)

గుజరాతు కాంగ్రెసు నాయకులు

కొయరాను-డలమున పర్యటనము పూర్తియైనది. కాలనల్లంఘము కొంత కలంబీరులను చేర్చునిమిత్తము భూపరనామకము కొయరానుడలమునకు వచ్చుచున్నందున ప్రార్థన, వెనక 1921 డిసెంబరులో వార్షికోత్సవ పోటీలది కాననాల్లంఘమును ముందంజవేసిన ఆంధ్రబాలాకాలో నిపుడు ఉత్సాహము మోగి పోయినది. వెనకటివలంబీరులలో చాలాకొద్ది కుంది మాత్రమే యాసారి మరల కలంబీరుగా చేరి మేనేజరులో కాననాల్లంఘమును ప్రారంభించుట నిజమేనా అని కొందరు దిగిరి. మేనేజరు నిర్వయముగా కాననాల్లంఘమును జరుపుట యాసాదుగా అనుభవము స్థిరమగుట కిట్లుకరము. అప్పుడు కలంబీరులు పోయిమంది చేరుదురు. ఎట్లునై 3 ఏళ్లు 20 వ తేదీనగా భూపరనామకము నిర్వీర్య సంఖ్య కలంబీరులు చేరుట పెట్టి సంకేతమును లేవని నాయకులు తెలిపిరి. ప్రస్తుతము కొయరానుడలమున 100 మంది కలంబీరులు చేరి.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వర శాస్త్రిగారిచే ప్రకటితము

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వర శాస్త్రిగారు (రాజమండ్రి) ప్రకటించిన శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణము ప్రథమ సంపుటమును కృష్ణజ్యోతిశ్చంద్రాంబులను. ఇందు సంస్కృత మూలశ్లోకములు ప్రతిపదాంతరంగ భావనానాథ సమేతములుగా ప్రకటింపబడినవి. ఈ ప్రథమ సంపుటము వెల రెండురూపాయలు. ఇది శ్రీరామ భువనావతరము, నారదుడు వాల్మీకికి శ్రీరామచరిత్ర ముద్రణించుట అనురంభము నిరవతరములు కలవు. శివోద్భవము, ఆంధ్రవాల్మీకిన పీఠిక, పతఃశ్రవణమాది, శ్రీవైష్ణవ సాంప్రదాయ శ్లోకములు, ఉపసంహారశ్లోకములు, స్కంద మాధ్యమాలచే జరుగబడు ప్రారంభ మంగళశ్లోకములు, ఉపసంహార శ్లోకములు, గాయత్రీరామాయణము మున్నగు 112 పుటలలో వివరింపబడినవి. బాలకాండము ప్రథమసర్గము 60 పుటలలో వివరింపబడినది. ముద్రణము ముద్రుల మూలమున నున్నది. ఇందు ఉపోద్ఘాతము 6 పుటలు, పీఠిక 40 పుటలు, కథనకథలు 51 పుటలు, గాయత్రీ రామాయణము 15 పుటలు, శ్లోకము, వివరము, భావము, తీర్థిగా సువర్ణముగా వివరింపబడినవి. ప్రథమశ్రీ కృష్ణజ్యోతిశ్చంద్రాంబులలో ఆదిపర్వ వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారికి కోమారుడు. నూజివీడు సంస్థానాధిపతులు కీ. శే. నగు శ్రీ వేంకట నరసింహాధ్యక్ష ఆస్థానాధ్యక్ష భువు నాటనుండి వీరిప్రార్థనలకు ఆంధ్రాస్థానాధిపతులచే సుభావించుటకు వారివలన భక్త్యాభివృద్ధి సగౌరవమును బడసిరి. ఈ గ్రంథమును వీరు 10-12 ఏండ్ల క్రిత మే ప్రారంభించిరి. ముద్రణములకు గోవింద గజేంద్రాది వ్యాఖ్యాతలను నముద్రణములకు నువోధించారు. మున్నగు వ్యాఖ్యాతలను పురస్కరించుకొని వీరివ్యాఖ్యాతలను ప్రతిపదాంతరంగ భావనానాథ సమేతముగా వ్రాయుచున్నాడు. విశ్రులకోరికచే నిపుడు మాసంపుటలుగా ప్రకటింపబడినవి. గోవింద ప్రయాసలనుపట్టు మేనేజరు బ్రహ్మశ్రీ యామని వేంకటేశ్వరుల పంతులుగారు ధన విషయమునకు శ్రీవారణాసి నూర్వనారాయణ కాన్సుల వారు రచనానిమయమునందును గ్రంథకర్త కథికుడు తోడ్పడి ప్రోత్సాహము నొసంగిరి. ఈ సంపుటము రాజమహేంద్రవరము శ్రీపత్మవోలు గున్నేశ్వర రాయసోదరుల శ్రీచిత్రావతీ ముద్రాలయమున 1922-వ సంవత్సరమున ముద్రింపబడింది. చాలమంది ఆంధ్రప్రముఖులు ఆభిమానమునూ, ప్రభావమునూ, ముఖ్యముగా రాజమహేంద్రవరమున పోషకులుగా చేరియున్నాడు. ఇటులే హెచ్చుతుందిచే భావనిమయమును పారమార్థిక విషయమున అమూల్యమును ఉభయతారమునకు నీ గ్రంథ రాజము నాదరి చుట ఆంధ్రులు ముఖ్యకర్తవ్యమని నూదించుచున్నాము. సంస్కృతమరానివారైనను పండితుల సహాయము లేకుండ కీ గ్రంథము పండిత్యము గడిచుట చాలయుక్తగా నుండును.

శ్రీ భారతమాత దేవాలయము

నేలముజిల్లా పాపరపుట్టిలో కట్టించుట

శ్రీయుత సుబ్రహ్మణ్యశివ గారు

శ్రీ భారతమాత దేవాలయమును దానికి చేరి యొక ముని కల్లెక (బుమినాటికి లేక తాపసాశ్రమము) కట్టించుటకు నేలముజిల్లాలో భర్తపురికి సమీపమునందున్న పాపరపుట్టియను గ్రామమునందు నేను ఏను ఎకరముల భూమిని కొంటిని. ఇచట దేవాలయ నిర్మాణము ప్రారంభమైంది. ఈమాతృ దేవారాధనమునందు దేశీయులందఱును పాల్గొని నువర్ణమంత్ర పుష్కములను సమర్పించగోరెదను. పాపరపుట్టి గ్రామమువారు 528-8-00 యిచ్చిరి. చుట్టుపట్ల గ్రామములవారును చెన్నపురి ప్రముఖులు కొందరును యితరులును విరాళముల నొసంగిరి.

ఆదికర్తయగు శ్రీ భారతమాతకు సేవనిర్వహించుటకు దలచిన దేవాలయమును దేశభక్తులందఱును నూడి జాతి మత వర్ణ విభేద మేమియు లేకుండ గర్భ గుడిలోనికి గూడబోయి స్వయముగా నాజగత్తుల నారాధించు వీలుగును. పంచమారులుగూడ నిరభ్యంతరముగా దేశమాత నారాధించు వర్ణులు, తీర్థిగా మన భావములను కేంద్రీకరించుటకు వర్ణవారానకై ప్రబలమగును. కార్య సిద్ధి శ్రీధముగ చేరుదును. దేశభక్తులు తపస్సంపన్నులగుదురు. భక్తిభైరవ్యములు ప్రబలమగును. అప్పుడు దేశభక్తులు నిర్భయముగా తమవిధిని నెరవేర్చుగలుగుదురు.

ఈ దేవాలయమున తేవతమును భక్తులను, కలిగిన బిడ్డలను, భారత మాతకును భారతీయులను, మధ్య సర్దుముగ నర్చుటకుండ నే యుండదు. ప్రతిశ్రీయును ప్రతి పురుషుడును స్వయముగా జిల్లిపాద సాన్ద్యధ్యయన కేగి తనివీడిరధ్యాన ఆనాదానాది మోక్షోపచారము లొనరించి పూజించుట కట్టిఅభ్యంతరము నుండదు.

దేవాలయమును చుట్టునొక గ్రామమును గూడ నిర్మించగోరెదను. ఆ గ్రామమునందు దేశభక్తులకు ఆదైత్యుల యిండ్లు యయ్యబడును. జీతములు పుచ్చుకొకుండ చదువు చెప్పుకును. మందు భుక్తులు ముగ్ధులనుండ నామధము లిచ్చబడును. గాని వారు ప్రవర్తించుటలైన రీతిన చేయవలసిన సమయమున కొన్ని నిబంధము లేర్పరచబడును. గ్రామములకు కావలసిన వానిని కొంటిని గ్రామమునందే నిర్దేశములు చేర్చుట చేయుచును. విదేశములను పూర్తిగా బహిష్కరించుచును. ప్రాచీనకాలమునందు మనప్రార్థనలకు లభించిన పద్ధతులే మరల నవలంబించును. తీర్థిగా సాధుకర్తవ్యమును, స్వార్థకర్తవ్యమును, సకలనిరతులను, భయ విరహితులను, సంతృప్త జీవములగు నాశ్రమవాసులతో గూడిన ఆదర్శ ప్రాయముగు నాశ్రమమును నిర్మించవలెనని నేను కోరుచున్నానని శతగారు ప్రకటించిరి.

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office — Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000. WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

SPECIAL NOTICE.—As the number of bonds subscribed till 31st January 1923 was less than one lakh, the drawing that had to be held on that day is postponed to the first week of March 1923, and consequently, the bonds to be taken up till 28th February 1923 will be included in the said drawing, if Rs. 58-0-0 being the full amount of each bond with other fees and interest, is paid with the application before one lakh of bonds is completed.

WANTED.—Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:—

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,
CHIEF AGENTS, NIZAM'S DOMINIONS
RAMAKOTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

Messrs. P. K. RAU & SONS.
CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 259, THAMBU CHETTY STREET MADRAS.

మాత్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసాల్)

అను బాధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాపీలన్న ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల సుపులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు వోరకును.

ప్రాసెక్టును కావలసినవారు ఈ దిగువ విజ్ఞానమునకు వ్రాయవలెను.

C. F. Hari & Co. 46, Singarachari Street Triplicane, Madras

దుందుభినామ సం||రం ఘట్టణమాన శు|| ౧౫, శనివారము

శిశిర మేఘము

[బుర్రా బాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు]

గీ. తరుణ మృదుర క్త కిసలయాంబరమునండి
యంగముల కాంతి యొక్కింత తొంగి చూడ
నవనోన్మేషకారకొన్న తిరిగి దలి
తలను తుట్టుకున్నచుల్ దాల్చి కానుచు
న కృపంతాగముమును నన్న వపుడె
ప్రకృతి కామిని యాహ్వాన ప్రతికలను
బండ గోయిలచేరి దిల్లకంపుతరిని
గుకల వెంట వాసుతిక సమయమును
లలిత నీలంజన జగ్గొల్లన మర
భామికులొత్త నేత్ర పర్యంబుగాగ
చారు మంతర మృదుర నిర్వహణతోడ
ప్రకృత స్మృతి కంకణ కృపణములను
కమ కలకంఠ కారకాగానములను
ప్రకృతిలో దూరి లీనమై రాగరసము
దెసలఁ బ్రసరింపఁ జిత్రముం దివ్యతరిని
సకలకుభావ్య తూర్వనిర్వహణతోడ
మాకు పూజా విధానసంబధ్ధని విధ
దై నమంటపద్వజ పటద్వజలతోడ
చలిత కాంచన కింకరీప్యముతోడ
వనవిహారాన తాంగ నాజవజోడ
గానకలరయిత కలకలము తోడ
ప్రబల గంభీర ఘట ఘటమారావ మదర
భయకాలస్ఫూర్తన ప్రభలు గ్రమ్మ
కనులు చీట్లుబడు తటితాత్కంఠు బారల
క్రమము తక్కిన పటుపరి ప్రహణములను
భూర్త ఝంఝానిల రధంబు దోలకొనుచు
తొక్కెను జాచి కొండలు రిక్కిదారి
బట్టి నట్టులు, బ్రహ్మాండ పంక్తిగలి
ధూమనాగ్రక్కనా? యని దోమఃట్లు
జగము కంపిలి వెలగండి సంధ్యమింపఁ
కఠినచిత్త నిట్లునిష్కారణముగ
పరుగు పరుగు వచ్చితే పొడిదన్ని;
శిశిరమేఘము తీరతి చెల్లుకయ్య!
ఫలకై నీల నిష్ఠితబయ్య!
శిశిరమున నీను దర్శనశిద్ధి సహజ
మైన నీతి దుర్యార కాంబుధార
లాకట గురియించు చిలుగ్న యంటు తగునె?
* * *
అఖిల జీవనదాతవు కాంతమూర్తి
వచ్చుత మయఁడవు లోక కల్యాణ దుండ
విట్టి యారంభ శూరత్వమే? నీకు
నచ్చునది రుధిరోదారి వర్ష కునుచు
ధామ పొందియు నీమీద బయలుజేచి
చాని నీక నమ్రతోద్ధారగా నొసంగ
బుట్టెదా నతోనుండ నీపోల్కినీవు
కాల వైచిత్ర్యము జూప నేల! చెవును;
మాకుమున వైన రావు సమ్మామిడిదు,
సంకృష్టికి నీరాక సాయపడును,
ఘట్టనాదినీ నీవిట్లు వచ్చి నావు
వచ్చు నీవల్ల నేమి లాభంబు గల్గె? *
మాతములనంట X డెలో నురిగిపోయె;

సంకషాలకైఁ దడవము సమసి పోయె
సిద్ధివిజయములఁ జెలిచి నావు
బహుతటాక తటంబుల (వచ్చినావు
తొలకరిని రాక నీవంత జడుకుమాసి
యేమిపనిగ్ని వచ్చితి వింతలోన?

* * *
యెడల దెనఁదైన నోకడు భార్యావియోగ
భిన్నుడయి నిశ్చపిల్చెనా మిన్ను చూచి
కాదుకా గట్టులైన నూర్గంబు బట్టు
గన్వహించేన రీతియే గానబడదు?
లేక యధ్వర దీక్షలులేమి గినిసి
కడుపుచుంటును మరలు నిర్భాతసమితి
ధృతిఁజల్లఁగఁబడిరా? తలెయెఱింగి
అట్లులేయిన సర్వాక లండుఁగురిసి
బుద్ధి చెప్పట మోకపోల్చి యేమి?
గాక చేతి కందిన స్వర్ణఖండమైన
భరతఖండంబు నేమిచు భాగ్యగరిమ
నీడి సోమరిపోతులై కాడిగొనక
కృషినివలసవిరి కాలవశేచ్ఛయేల?

* * *
కృషియొనర్చు నిజోప యోగేచ్ఛలేక
కూటికిని గుడ్డకును లేక కూయుచుండి
తోడి వారెల్ల వలదుల మాడుచుండ
ధనీకాచాకృతు స్వర్ణరత్నల బుద్ధి
కూడుగుడ్డలకు గాని పాదువృత్తి
వర్ధిల్లకైయుచున్నార లక్కటకట
వీరితలకెక్కు మత్తర వెడల జేయఁ
దయల మాసన్నమయ్య నాధాటి గయ
రాత్నసంకల్పముంబట్టి యగును ఫలము
యెత్తునింబట్టి బలియను న్యాయ మెఱుంగ
నికరాబోవు వర్షరమైలఁ జేటు తు
జలదుండగాన నీకృష్ణాజ్ఞలకు మీర
కిప్పుడె వర్షించు నెట్లులో యెద్దుండనుచు
నీపనిని నీవుచేసితే నీలమేఘు?

* * *
కాక యుగపురుషుండు పుట్టెగాయటంచు
దివ్య సంజేతమును మాకుఁ జెలియఁజేసి
కృతయుగాంధమును జూపి హెచ్చరించి
వచ్చు కుభనూచలను గన్నట్లు చేసి
“యుగపురుషు నేకలకుఁ జేతు లొగ్గుకొనుచు
నతని గాంభీర్య వాక్య దివ్యమృతంబుఁ
గ్రోలి, తొల్లిఁటి జేత్య గురుత గొనుచు
నుదధిముగ్గిఁ చువుల నుద్ధరించి
భవనములకిచ్చు పురుషోత్తముని విధాన
మాలఁబడినట్టి కళలను ముందుఁబెట్టి
ప్రోత్సహించిన యాయుగ పురుషుఁగొనుచు
కాంతి ధర్మరయానిల సత్సత్వత్తి
ధర్మసంస్థాపనముచేయఁ దలపుఁడయ్య !
మీకు దుర్భిక్షభయములు లేకయుండు”
నమచు మెల్కొల్పు వచ్చినావా! మహాత్మా !
యట్లులేయగు నీధాటి నరఁజలము,
శిశిర మేఘము ! నీహాస్య చెప్పమింక॥

కొందఱు కవులు

[వెద్ర సోమయాజుల వేంకటేశ్వరశర్మగారు]

మంత్రాక్షరపాటి వెంకట్రాయకవి:—ఈయన యాఱువే
లనియోగిబాహ్యులు; నివాసగ్రామము నీకొత్తరమదరి శో
లంక, తండ్రిపేరు వెంకటనారాయణగారు. వీరు ఈప్రస్తుతం
ముఖ్యం. వెంకట్రాయకవి గారు, చిట్టిబాబుగారు, చిట్టిబాబు
గారు. వీరందఱును పాండిత్యవంతుల నడవారము. వీరిలో
నగ్రజులకు వెంకట్రాయకవిగారు శ్యామలకవి. బాసవప్రభులకు
గుండు వెంకట్రాయకవిగారు (వీరుకవిప్రభులు. వెంకట్రాయ
కవిగారు, పండిత గామకాన్తు)గారు. వీరికి తోడువు
రన్నదమ్ములు. మొదటివా రనమానపాండిత్య ప్రధానములు
రెండవవారు జేపీ వ్రహ్మసఖలు. ఇందుల కాలమున నాగారు
మున కేలెంచిన నుద్దండభారతీయల ప్రయోగమును ఖండించుట
యేతార్థము. ఇట్టి వహనీయులు కుక్రూవ జేసిన వెంకట్రాయ
కవి యెంతయు శ్లాఘనీయులు. వీరుగ చియించిన గ్రంథము లి
కను కోలంకయందుఁబ్రు. వీర నేకశిష్యులను నేకరించిరి. వీరిలో
మాఖ్యులు; నిష్ఠల కొండయామాత్యుడు; మంచిరాజు గవరాజ
కవి; చిట్టిమోజు పాపాభిక్షుడు

వీరిలో నిష్ఠల కొండయ్యగారు వినయవిధేయతలతో
మెలగి వేంకట్రాయకవిగారు, పాత్రుండై బహుళ విద్యా
విభిన్నుండై వేదాంధభాగంబునరుదతు మెప్పుడనెను. తునిరాజు
వారి యాస్థానంధియును వివిధశాస్త్రులకు నుజును నీతికా
లంబున నేకీర్తిశేషులును లభి నిష్ఠల వెంకటకాన్తులు గారు వీరి
పుత్రులే.

రెండవవారము చిట్టిమోజు పాపా భిక్షుడు. ఇతడు
విశ్వబాహ్యుడు; తేటగుంట గ్రామవాసి. వెంకట్రాయకవి
యపాధ్యాయత్వమున నీకడు కవిత్వముత్యమలరచిసెను.
ఈతడు వైశ్యశిఖామణియు తేటగుంట గ్రామవాసి. ఇతడు
పేరూరి వెంకట్రాశేష్టికి రసక కాలిందిపరిణయము నొందినను
జేసిఁటులన, తిత్పలితంబుగారు 116 లు బహుమానము వహి
గురు కట్టమీయక పోవుచుండుటయు వెద్రసోమయాజుల
వెంకటాచలంకారాతని మందలించి గురుకట్టు మిప్పించినటు
లను చెలియవచ్చుచున్నది.

వెంకట్రాయకవి శిష్యులలో మూడవవారు మంచిరాజు
గవరాజకవి:—వీరుకవిగారి మేనల్లుడు తేటగుంట గ్రామవా
సులు. చిన్నతనమునందు విజయనగరమునకు బాస్థాన పండితులకు
హోదా స్పృహింపసోమయాజులు గారివద్ద నశేషముగా విజ్ఞాన
నెర్పికిని, బాలాత్రిపురసుందరీయుపదేశమును బోధించిరి. వీరి
శ్రీభావంబున వీరు నరమహాన కవిత్వమును జెప్పుకొంటు.
ఆయనపాసగ్రంథము శ్యాఖ్యాన సహితముగా విప్పటికిని గ
జీవులకు వారి కుమారులుకుంలిరాజు రామస్వామిగారివద్ద తేట
గుంటలోనున్నటువలెయుచున్నది. ఇంకనుమరిగొన్నియయ్యుత్తర
లగు నట్టి భయము వీరికడ నున్నటులు, “ఆయుర్విత్తం.....”
అను న్యాయోక్తిననుసరించి వీరు బాధ్యమునకుఁ గొనింపరనియు
ను గూడ చెలియుచున్నది. వెంకట్రాయకవి 1820 సం. ర
మున తేటగుంట గ్రామము ముగిసాడు. వీరి గారు 18౩౦ సం.
శేషంబులు భద్రంబులు.

వసంతలేఖలు

35

మిత్రరత్నమా!

నేటికి మూడుదినముల క్రిత "మొక యశవంతి" వారి గ్రామమునకు వచ్చినా. వెంట బట్టలముటలతో, వంట భద్రుల పవిత్రతతో (Xలిగిన గర్వముతో), గాంధీజీ మావత్మ్యముతో Xలిగిన వర్మకృత్యో, మూర్ఖుడైన ముంపుని రాజ్యవిస్తీర్ణము గల మహాసామ్రాజ్యము నిర్మించిన - నింకొక ప్రభుత్వ యంకమును నిరాకరించి, తృప్తికరంపక గలిగితి ననెడి యాత్మ బలముతో - అ.దులనక గలిగిన చిలుకవృత్తితో - భుజముపై బట్టలు - చేతల దిలకు స్వరాజ్యనిధి దబ్బాగలగలతో - బుడ బుక్కులవేషములతో - నన్న యాయనకుని జూచితిని. పల్లెటూరివారి కీ వేషములు మామూలగుటచే "గంధీగారి నైతికు లాచ్చా"నని వా రత్పర్యపకలెను. తాత్కాలిక యిట్టిదని చెప్పక గలమా? ఆకుంతరభక్తితో లెందఱు తమ నిత్యకృత్యములు మన నిరాదంబరముగ చేశమాకేనేకులై - ఆశ్చర్యముగ మూర్ఖులకు గలవెదడుచున్న భవిష్యత్ స్వరాజ్యభానుకాంతుల మీరు మనోరంగములకెదిలించుచు - నిత్యమైన లాభములకెద్యజించి మనవారుమాడక ద్వారకముద్రలే యని భంకా వాయించుచున్నారు. ఆతఁ డిట్లుపండించెను:

"మహాత్ము డాంధ్రులమీదనుకొని రాడని నిత్య యమా? బట్టలరాము - వదుతునూలు - సాధనమా? కని పొటలు లేని యువకులు నైతికులా? ఆవిద్యాతిమరమునం దంధకారంబునకు మన మద్యపాపమా? రాములవారి నాటి కుమ్యకట్టాగల్గు కర్మకుల యార్థికకృషియో? వీరా స్వరాజ్య ము సంపాదించునదని, సహాయదారుల యాజ్ఞేపణలతో - మన శ్వాసవిహిత సాదరుల యుద్వేగపు లాంతరుల పటా టోపములలో - రాంగల స్వరాజ్యరథమునకుఁ ద్రాళ్లు లాగు చున్నా మనుకొనుచున్న యాజ్ఞాత్మి యువకులు కాతివారికిని జన్మింపవారికిని, వందలు - మూర్ఖులు - దబ్బాబులు - కిల్లాడిబులు - "క్రామమాస్థుల జనరణ్యులు" - అని లెచుచు లండనున్న వారి వలె గలవెదడుచున్నారా? అందులో నే నొకడను. మన కాంతిసైనికుల యభివృద్ధికి, లాంక పైరు ఫ్యాక్టరీగోడలు చిందరవందర లగుచున్నవి. కూలీయజమానులు మూర్ఖులగు చున్నారు. భనముదబ్బాలు ఖాళీలగుచున్నవి. కూలీలు సీమలో తిండిలేక యల్లాడుచున్నారు. ఇంజను బాయిలర్లు త్రుప్తుపట్టి "క్రామలు" తీయుచున్నవి. లంకలోయిట్టి జంతులు - లాంకు మైదులో కలుగుచున్న భీతి - మన ఫ్యాక్టరీలకు బాల్లో లేదు. మంతులజీతములు మామూలుప్రకారము ముట్టుచున్నవి. గ్యాసులెట్టు లెడదరు - మోటారుడ్రైవరు - మంగళ్లు-చాక్లెట్లు - మన యాహ్లాదకరములగుచున్నాడ తాలూకాబోర్డులలో-డిప్టీకమిషనరీలలో సభ్యులగుచున్నాడు. పరప్రభుత్వమునే గాక - స్థానిక ప్రభుత్వమును కూడ స్వచ్ఛాస్త్ర పాతలై వారు నడపుచున్నారు. పర ప్రత్యయనీయ బుద్ధి లనుమాటలకెదచెనినె జెట్టుచున్నారు. బ్రాహ్మణుని పరాభవించు చున్నారు. ఓ! చూడుడు! మాపరిపాలన మనుచున్నారు. మంత్రు లొకరి నొక ఁభివందించుకొనుచున్నారు. జిల్లామునకు బులు బ్రాహ్మణుల కీమరాదను తీర్మానము జరిగిననాడు "కాన్సిలు ఛాంబర్" లో జరిగిన "మేజిస్ట్రేటులు" కలియుగము నకుఁ జాలును. విలేజ్ డిప్టీమగిస్ట్రేట్ వారుకూడ డెమోక్రెట్టుమనియా? కాదా? ఆటోక్రాట్టుమనియా? ఏకాట్టో-మేయికుడ చేశహితులమందరుకదా! "బిటినరు" కడ మనహక్కులు తీసికొనుట ప్రయోజనకారా? బ్రాహ్మణసోదరుని పరాభవించి ప:మాభధి నొందితి మనుకొనుట పరిపాలనా? గవ్యస్థానము తెలియని జన్మింప పార్టీ వారి విచిత్రచర్య లింక మిందటక గజుడు. ఎన్నికలు వచ్చుచున్నవి. రావలసిన కలముకంటె ముందు వచ్చుచున్నవి!

వాసులారా! ననంబున నెలలో మన గర్వరసభ యంత్యులగుటకుఁ గాలగిసిన యెన్నికలు జరుగవలెను. తిరిగి సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను. ఆ యెన్నిక లైవేమట్టుట జనవరికొక గ్రామగర్వరసభ యేర్పడును. అదియిప్పటికిరవారము 10 మాసములున్నది. అప్పటితో జన్మింపపార్టీల ముందునా? యూ

దువా? వీరిచ్చిన క్రొత్త "ఫౌజ్ మూలము" లుద్వోగము లేదు? నిష్కారముగ నుద్వోగములూడిన బ్రాహ్మణులు జనహాయవాదాభిమానులు నెనుగుదురు? మనకొత్తమంత్రులు వచ్చినారకదా? చెన్నై రాజధాని జన్మింప వారిపంపు వేయెడకు రెండే డ్ల రెండుమాసములు నిండినవి. ఇక 10 మాసములలో త్యాగరాయని సకలబలమునకు గురుడు జన్మమునకువచ్చునో యే బాధకమునకు నెళ్లునో తెలియనున్నది.

కాని సోదరులారా! రాజనీతి క్రితంబిది - రెండుతైపుల వదన - కుయుక్తులకుఁ బామువలె కెండునాల్కలు గలది. మొండితనమునకు రెండుకలలపామునంటిది ఇది మా ప్రకృత మయినచో నెట్టివారయిన. ఆదర్శములనుండి జన్మించారెదరు. వారి క్రొత్తకృత్య ప్రాంతకాపు లయి మనలకుఁ దీరింకఁ దలంచియు న్నారు. వారు చేసిన యువకారములు - నెట్లసభివా కింపననుచున్న సభవారయినను - అగ్నిపైలై జ్వరణా! కానికారరణా! కానీసా-పులేదా- చేద పోయింది. మూడణాలు! ఇదిబోనిందు మనమంత్రులుచేసినవని కాదనుకొందము. చీరాలవ్యవహారము - అదిసానినని కొట్టివేదము. ఇరిగేమకొల్లములు - ఇంజనీరింగువనులముట - విద్యావిధానములు - నజరానాలములు - పులి మిందపుట - దేవాదాయముల విలుమాట మనము మఱకగలమా?

దొంగతెరుగుడుపన్నుల వృద్ధినుట యటుంచుడు! మన జన్మింప ప్రభుత్వము - ఇంతకంటె నన్యాయము మితవాద ప్రభుత్వము - స్వలాభకరాయణ మైనది. ఇంతకుండి నాయకు లున్నారు. ఇందఱు జన్మింపవారు తమ కులములవారి కిద్వోగము లిప్పించినారు. ఈ రెండు సంవత్సరములలో రైతునకు మన యొకంక మైన యొక్క కార్యము జరిగినదా? రైతునకుఁ దెలియకుండగనో-తెలిసినను బాధ నైకఁ గనకఁదలించెదగనో, క్రొత్త పన్నులువేయఁ గల సమర్థులేగాని, తీయఁగలసమర్థు లొక్కరు కనఁబడినారా? ఇప్పుడు మనమంత్రులు ముగ్ధులును తెలుగువారు. ఈసారి జన్మింపకుమే నెగ్గి-అందుండియే మంత్రులేర్పడినచో-ముగ్ధులు మంత్రులు నజనవారు వచ్చితరలెను. ఇది జరిగిత రానందులకే యంతకృషియున్నది. ఇప్పుడు చూడండి. మన తాలూకాబోర్డులకు బ్రాహ్మణులు చాలమంది నెట్లుటకు మనినారు. ఇప్పుడు కమ్యునిస్టుల గాంధీవారికె గతులలేదని జన్మింపకుమే పునాదిలేదని. కులములన్నిటిని కలిపి-ఒక్క బ్రాహ్మణుల వేటాడినంతమాత్రమున - మానవజ్యభావము మారునా? అధికారా వేత్త నవాజమైనది. అది కోరువారు త్యాగులు కారు-భోగులు!! భోగైకపరాయణులు పరోపకారులు కాఁబారు. ఆ యువకారమునందును బ్రతిఫలావేత్త యుండి, తమకులము, తమ కుటుంబము, తమ గృహము, తమ మహల్లు, ఇల్లుల సంకు చిరస్థానములతో నుద్వోగ దానము చేయుచున్నారు.

మితవాదులు నెగ్గిన నింతకంటె నభకారమగును. వారు ప్రతికార్యమునకు యాచన నేర్పదురు. అట్టివి నెట్లుటకు బోలి సంతులు చేతికెత్తురు. దొంగాయభోపతుడున్నారని పంపివేయుదురు. తమపురుల కుద్వోగమునకువచ్చు సహాయములనీ-దొంగల యన్యకవా మందులకై యార్జించెదరు. ఈరెండుభక్తులువారిలో నెవరు నెగ్గినను మనకు లాభము లేదు.

ముందు పదిమాసములకు వచ్చునట్టి యెన్నికల గొడవ యిప్పుడేల యనుచున్నారా? మనప్రభుత్వమువారు కుకాగ్ర బుద్ధిలు. వారు లోకమును భ్రమనెట్టి మనకాన్సిల్లుద్వారా మనల బాగుగనే పరిపాలించుచున్నామని చెప్పుచున్నారు. మన సమ్య తిమిందనే యాపరిపాలన పగుచున్నదని ప్రపంచమునకుఁ జూపుచున్నారు. కావుననే మహాత్ముడు "గర్వరసభల"కుఁ బోవలెదన్నాడు. నెల్లినవారికి వోట్లయరాదనినాడు. కాని మన ప్రబుద్ధులు కొందరు మానలేదు. కాబట్టి మనము భద్రముగా నుండవలెను.

మన మంత్రులకీ జీతములు బుట్టుచున్న దెందులకో తెలియనా? మన కాన్సిలుసభ్యులు పన్నుకాను బాటా తీసికొని యింటుకుకానులో పోగలిగి నెలకధికార్తయిన దెందులకో తెలియనా? మాకుంటి యాంధోళన కారుల మూలముననే! కలరా వ్యాధి లేకున్నను-ఉన్నదనికొని క్యాంటిరీయన్ స్పెక్టరుకు జీతముండదు. అట్లే "రెజిడెంట్"లమైన మాకుంటివారి యసం కృష్టిజముల చల్లవారుండిననే మనవారి కున్నతోద్వోగములు లభించుచుండును. తత్త్వము తెలిసినచో జనహాయవాదుల కనే కోద్వోగములు-ఉన్నతోద్వోగములే - వందనము లర్పించెదరు. మా మూలమునైన మా బ్రాహ్మణేతరసోదరులు భవతుల లగుట మా కిష్టము. కాని వారికొక్కరికగు లాభము-చేతము మొల్తముమీఁది గొప్పనవ్వుము కలిగించుచున్నది. జనసంఖ్యలో బ్రాహ్మణులు రూపాయికి చేదవంతుననైన లేరు. రూపాయి చేతమునకు నవ్వుమైన పదునాల్కణాలు బ్రాహ్మణేతరులకే నవ్వుము. చేతమునకు నా లుగుకొట్ట నవ్వుము కలిగి, జలగురికి నాలుగులక్షలు లాభము వచ్చుట యేమనా? అది స్వలాభకరాయణకృత్యము కాదా? ఇట్టి స్వార్థపరుల సాయముననే నిరంకుశప్రభుత్వము జీవింపగలగుచున్నది. లోకమును భ్రమింపకలేయుచున్నది.

కథాకల్పనమ్.

[గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మగారు]

ఆంధ్రవాఙ్మయమును బ్రాహ్మణులందఱి నెలువడిన గ్రంథము లన్నియుఁ జాలవఱకు సంస్కృతమున కనువాదములలో పరివర్తనములలో యెయున్నవి. స్వతంత్రముగా వ్రాయబడిన ప్రబంధములలో సహితము కథాభాగము నేపురాణమునుండియో సంగ్రహింపబడుచువచ్చినది. ఇతరు రెండుకారణము లుండ నోపునని మురించుచున్నది. మనసాహిత్యగ్రంథము లన్నిటిలో నను మహాకావ్యమునకు ధీరోదాత్తుడో ధీరలితుడో నాయకుడుగా నుండవలసనియను ముందుటచే నట్టిధీరోదాత్తుడలితులు వ్యత్యయగ సృష్టింపబడి ప్రజానరంజక మొనర్పరేమో యనియుఁ బురాణగాథలలోని స్త్రీపురుషుల స్వీకరించి తమ గ్రంథములలో నాయకానాయకులుగా నభిరర్చింపకొన్నచోఁ బ్రజలు త్వరితముగా గ్రహించి రంజిల్ గలరనియు నీరెండు కారణములనవ మనపూర్వకపు రెల్లరు నట్టి యనువాదములకు మూలిమే ప్రయత్నించియున్నారు. అందుమూలమునకెదమకవ్వు మొనవోట్ల స్వల్పచతుమత్కారము లొనర్చుకొనుట తప్ప గథా కల్పకమందు స్వతంత్రించి చెలరేగుటయనునది మన యొక వాఙ్మయమున జాలవఱకు వ్యక్తమైనది. ఇందులకు దారాణము గనే, మన సంస్కృతాంధ్రసాహిత్య గ్రంథములై సహాహిత్య రత్నాకరము, కువలయానందము, ప్రభావతద్రీయమున, రస భూపాలీయము మొదలగు నెన్నిగ్రంథములు తిలకించినను నాయకానాయకులుములు, వాఁడేమియు కాకకలకలములు వానిభేదములు, వివిధాలంకారములు. దోషములు మొదలగు నతములే విపులముగా గనంబడుచుగాని కథాకల్పనా మార్గముల లక్షణముగాని లక్ష్యముగాని వివరింపబడియుండలేదు. ఇంతయే కాక మహాకావ్యములలో జదునెన్నిదివర్ణనములు నిట్టివి యుండితిరనలే నని నిష్కర్ష యొనర్పబడియుండుటచే నొకవేళ స్వతంత్రించి కథాకల్పన మొనర్ప నెంచుకొనియు నా పదునెన్నిదియు వచ్చుటకు ప్రయత్నించుటకొననే మిగుల క్రమయొనర్పి యంతకు బూర్వులకంటె గ్రామ్యమగ్గు (ప్రోక్)లేక పోవుచు వచ్చెను. కానకనే యిదివఱకు వెలువడిన ప్రబంధములన్నిటిలో నను రాజనమామడు వేటకు నెట్లుట ఒకకవ్యము మధ్యేమార్గమున

కావున మిత్రులారా! భద్రము! భద్రము! మిత్రులకిని వోట్లయ్యవలదు. తమబంధుగులనే తాలూకాబోర్డులలో, డిప్టీకమిషనరీలలో నింపివేసికొని, పల్లెటూళ్లకారి నూరించి వోట్లు లాగ గలమని, దూరదృష్టిగల మన జన్మింప సోదరులు "ఇకజన్మింప" సోదరు లగుచున్నారని, ఆనంకపు"పు కృష్ణాబోర్డుల చరిత్రమే సాత్వము. ఈపన్నుగడ చాలక మంత్రులయొద్వోగము లుండకనే వేడి చల్లంతుండగనే అధికారాంతము రాకుండగనే జన్మింపప్రభుత్వము సాఁటకుఁగూడ సావకాశములు కలుగుచున్నవి. కలిగించుకొన్నారనలేదు. ఆప్రభుత్వమే-ఆకాన్సిల్స్-కావలసిన నిరంకుశప్రభుత్వమే యిట్టి రాజనీతి వికారదత్తమును జూపుచున్నది. ప్రజలారా! భద్రము! భద్రము!! గంధీపత్తులు వారికేనా ఓట్లయెద్రు! జన్మింపకుమే సాగనిముడుడు!"

అనుసంతలో సభలో నున్న మాగ్రామ కాపురముడును, శ్వాసవిహితకాపత్రిక చందాదారును, తాలూకాబోర్డు కామి నేటు మొదలగున్న వైద్యశిఖామణియు, కల్లంగడి కంట్లాట్టవారును జల్లేడువారి వర్తకుడను, యూనియను చైర్మనును, నిత్యాది మతనోద్వోగస్వీకర్త. అగు రామిసేని సోమయ్యగారుడు గారు కాబోలు లేది "ఎయ్యండిరా!" అని కాబోలు కేక చేసెను. నల్లగుల ప్రాగుబోటులు లేది నాలుగు లాటిలతో నాకాంతిసైనికుని చావగొట్టిరి. ప్రజ లొక్కసారి లేదిరి. సభ గల్లంతయినది. సవా లక్ష్యగ్రంథము జరుగనున్నది. పోలీసుల యారాధకులునకు మితిలేదు.

మిత్రమా! చూచితివా? చేతమునం దెట్టి కల్లోలములు బయలుదేరిననో? ప్రజలకుఁ బ్రభుత్వమునకు బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు - స్వార్థపరులకుఁ ద్యాగిజిలుండు నెన్నటికో కదాసామరస్యము కలుగుట! వఱుల కాంతిప్రథములగు దినములు వచ్చునా? అంగ్లేయుల సావాసమున వారి ప్రభాజీవితమే. ఆంధోళనజీవితమే మనకును గలిగినది గదోయి.

నీయనుంగునేస్త కాండు,
—వసంతుండు.

జూచి మోహించుట తరువాత నిర్వహించుట వధ్య కొన్ని సంవత్సరములకు యుద్ధము తరువాత వివాహము గర్భాధారము కిద్దరు గానకులకు కొంతమంది మించుమించుగా కథ యొక్కట్లేయి యొక సంవత్సరమునకు ఇయ్యదింతయు నివృత్తిపాఠశాలలో గమనించుచో మనకు కథ వ్యాపారము కొంతగా ప్రాథమికము కథాల్పన కొంతగా తీరకముందు. అందుచేతనే సాహిత్యగ్రంథకర్తలు కూడ నట్లే యుద్ధము నుపేక్షించిరి. ఇంతకు నొక కారణముకూడ గోచరించుచున్నది. మన ప్రాచ్య బృహద్ర మంతయు సాహిత్యవిద్య పరిణామమునకు అగ్రాగ్రముగా నిలిచిపోయినదిగా నాయుడు కట్టియే నాయుడుయై యాంధ్రుల నిర్వహణలకు సాయముగా పోషించుటకేవల సరియైన నొకయు సందు దుప్పాత్ర కన్పించెదల సయ్యది కేవల నిర్వహణపాద్యమే యాంధ్రులకు నుండవలె ననుటయే యాదర్శ కవిత్వ మనకెల్లను. ఈ కవిత్వపత్రికలో కథగాని, వర్ణనగాని ప్రకృతివివర్ణన యంతయు ననునియమము కానరాదు. ఎంతయు ప్రేక్షించిన తెలిపాదవగునతియోక్తి నుచ్చరించిన తెలియవలయునతి గజ్వలగజ్వలమునకే నడిచిన సంప్రదత ప్రజను నభిరుచి యొకటికూడ వైదానీ తోడ్పడినది. అంతటితో కథాల్పనకు యుద్ధము లేకుండ నేదో యొకపురాణగాథ నైకొని తత్వవ్యక్తములలో దన చాక చక్కనుతయై గంభీరమైన మహావిదానకీర్తి భావన వై విలసిల్లగలదు నమృతము గర్వత వ్యాపించినది.

ఇప్పుడు సాహిత్యవాద్యులనుంజరము పొందూరక మును గలిగిన తరువాత సాధునిక కవీంద్రులకు, బ్రజలకు నభిరుచులు చాలకలుకు మాత్రమే చిచ్చివి. అందులకునియే యిప్పుడిప్పుడే యాచరించుచున్న, స్వభావోక్తియనియు, బాత్రహాస మనియు, గర్భాల్పన మనియు గొన్ని కొత్తసాంప్రదాయములు విసంబంధమునవి. ఇవి యిట్లు సంభవించుటకు ప్రాకృతికవిత్వ పత్రికతో నిండిన సాహిత్యవాద్యులనుంజరము మే యనుట నిర్వివాదాంశము.

ప్రాకృతికవిత్వమును బ్రధానాంశ మేమనగా గవిత్వంబు కలిగిన కథ, వర్ణనకూడ బ్రకృతివివర్ణన నుండితరవరమునదియే అనగా కేవల నైతికవాదానామములతో, వర్ణనలతోడను జరిపించిన నయ్యదలయు భూభాగమున నేకాలయవై జరుగుట కవకాశముండి యిట్లు జరిగిన నే యనిపించునంతటి నైతిక పరిధిగలదు ప్రాకృతికవిత్వప్రధానాంశము. ప్రాకృతిక కవిత్వము, సాదృశ్యవిత్వములలో నేదిశ్రేష్ఠమని విశిష్టించుట యీ వ్యాసములలోని పని గాకపోయినను మొత్తమునది యుక్తి బాదప్రబలమైన బ్రత్యక్షముకే యెక్కుడు ప్రామాణ్య మిచ్చి ప్రత్యక్షమైనది యాప్రవాక్యము ద్రోశిత్వము నీకాలమున బ్రచారమునకును లోకసంగమజాత్యమునకుడైన ప్రాకృతిక కవిత్వమే యెక్కుడు సమాకాశము చెప్పకకన్దు. ఇట్టి ప్రాకృతిక కవిత్వపత్రికలోని సమయము మనయాధుభావము నన్నె చెప్పవలయునని మూల్య లనుకొనుటకు దౌర్భాగ్యమునకు దానలములుకావు. కావ్యమునాటికి జెప్పవచ్చును. ఇయ్యెట్టిగి యే యిప్పటికెల్లయు కొండలు నాటకనలాదికములు ప్రాయమున్నారు. వేలకొలదివలె వానిం జూచి యలచుచున్నారు. బుద్ధిబలముల యువకులెనితో యిట్టికృతుల గోప్పవ గాంక్షించుచున్నారు. ఇదియంతయు జూచి యోగ్యతేని తివాచకములు కొండలన్ని ప్రాత్రము లేమిటి, యిందలుకవు లేమిటి యాచరితన మేమిటి అయ్యయో మాత్రాధ్వప్రబంధము లారయవారి లింక తేనేలేరా యని తిట్టిపోయుచున్నారు. ఈ తిట్లు పూర్వచారి పరాయణులవలె నీయాధునికులకుమాత్రమే తగులుచున్నవో విచారించవలయునని మొదటినుండియు ననగా నన్నయభట్టు భారతాధికరణము నాటినుండి యిప్పటి పూర్వచారిపరాయణులచే నయ్య సంస్కృతముగౌరవము తగ్గింపబడినది. పాపరులకు సహితము వేదార్థములు తెలిసిపోవుచున్నవి. ఇంక సంస్కృతముమూలం జూచుచు నుండునా మనియో, తెలుగులు, కవిత్వములు తెలిసిపొందితా మానసిండితులగుట యనియో మామలములు దగులుచునే యుండుటచే నంతగా లెక్కగొన నక్కరలేదు.

ఇదిగో ఇట్టి ప్రాకృతికవిత్వ సాంప్రదాయసారమున కథాల్పనను సాహిత్యప్రపంచ మొకటి యుద్ధమైనది. ఈ విషయములో మనప్రాచ్యసాహిత్యగ్రంథముల సహాయ మేమియు మనకు లేకుండ పోయినదిని ముందే మనవిచేసితిని. ఇంక నీ కథాల్పనమునకుండి తెక్కుగ్రంథములు సాహిత్యములైనవి కొనియున్నారు. ఇవి మన కన్యభావ యాటచేత ములభసాధ్యమున నుండజాలవుకదా; కావున దప్పుక మనయాధుభావలో

గూడ సీమాత్మకంఠ ఫక్తి గమనించిన కథాల్పనము, పాత్రపోషణము, బేసితిమొదలగు సకలములలో నొకసాహిత్య గ్రంథము సుప్రభావభవజుడైన పండితునిచే వ్రాయబడుటయిచ్చుది. ఇది వ్రాయ బ్రయత్నించువారకు ముఖ్యముగా అదగ్గప్రాకృతికవిత్వభేదములు చక్కగా తెలిసినవేకాని యది సుమధ్యమైన గ్రంథముగా లెకమించదు. అట్టిది భాషాభిమానము కల్పించు పండితులు తల్లలో జూచుకొని యాంధ్ర భాషామతల్లికాభివృద్ధికారకు యొద్దందని ప్రార్థించుచు నీచిన్ని వ్యాసమున సుప్రభావము గర్భాల్పనమునకుండిన విశిష్ట మొనర్పలే పోయినను సాహిత్యవాద్యులముగ గొంతయు నాదోచినయంతఃకర్తు విన్నవించెదను. మనముందు మహాకవి యొక డొక గ్రంథము వ్రాయ గంభీరమైనప్పటికే యాచరి మన ఫలకమున నొక పరమాధ్యక్షకావ్యాకర్త గోచరించుచు ప్రజలలో భక్తి నొకవిధముగ బురికొల్పవలెనయో, లేక ప్రపంచములో వైర గర్హింపవలెనయో యెవరము తెలువలెనయో, ఒక సాంఘికకారాచరములకు కన్పించునటుల లోకమునకు జూపవలెనయో, ఒక కామసాంఘికకారాచరముల విప్రులకుంజరమలెనయో, ఇట్లెన్నో విధములుగ నుండనీర మార్గములలోనొకటి కవి మనమం దూహించుకొనవలె ప్రభుచనకు ప్రారంభించెదను. అట్టిపరమాధ్యక్షకామముల కల్పితోడనే యుద్ధముల దగిన కథ కల్పించుకొన బ్రయత్నించును. ఏకథ కల్పించుకొన జూచినను గమనసాధారణరైతి సాధన మగు కృంగారమో, కల్పితమే యదగు కథాచారమో ప్రధాన రచనాగ గ్రంథింపించుట ప్రభుధమప్రయత్నము. మిగతలము లన్నియునుండినను వివరములమే లేనదే ప్రకాశంబరేపు కావున నియే ప్రధానముగ వేర్పాడబడినవి. అటువై నాయకుని నాయకను సృష్టించుకొనవలెను. అక్కడనుండి తనవృద్ధ యములలోల మహాప్రభుత్వరేఖమునకు దానలమైన కథ ల్లికొని తత్వవ్యక్తములకును త్రించినయితరప్రాకృతి స్వీకరించిన వారివారిగా నానసారముగనే వారివర్ణనములు, వాక్కులు, నడికలు, నడిరలులన్నియు సమన్వయమునకొని కథ బహువార్త తగ నడిచుచుకొనవలెను. ఇట్లనాదికములందు సహితము బేసితి మిక్కిలి జా రూకలతో గమనంబుపోయిచో గర్భాల్పనాచమత్కార మంతయు గంగలో గలియును.

వేదకాలమునాటి సాంఘికాచారాదికములు, మతరీతి కీ నాటికలు ప్రజలకు ప్రహేళికలతో నొక కవిశేఖరుడు ప్రబంధమో, నాటకమో, నవలయో వ్రాయుచున్నాడనకొందము. అతడు కృంగారమే ప్రధానరచనగా స్వీకరించు ననుకొందము. అప్పుడాతడు కథాల్పనమును అకాలమునాటి గోధము, వ్యవసాయము, అన్యదేశక్రమజాభిలాష, దీక్షలతో శత్రుత్వము-విశ్వలమనుకొని కొత్తకొత్తయైత్రములతో, కొత్తకొత్తవేదానిముల గాన మొనర్చుటయు మొదలుగా గలిగిన అంశములతోడనే సమన్వయించి పాత్రల స్వీకరించి తత్వవ్యక్తము నొకర్ని తత్వవ్యక్తమును ఇట్లనాటికల నెల కొల్పుకొనవలెను గాని యాకథలోనొకరుకను నొకరుచాలని ముఝాకాలమునాటివాందన ప్రావ్యాణుని పాత్రలగా దీసికొనియో యిప్పటికి రుదించినను నావేదకాలముందు నుతిరామ్ లేని యభిరుచులతో, యాధర్మములతో యిట్లు కల్పించుట యిట్లుకథ కల్పించుకొనుట మిక్కిలిసాహిత్యవ్యవహారమే యెవోవును. ఇట్టి యాచరిత్ర విషయములను గమనించుచుకన్పించో జక్కని కథాల్పనములో నుతికక్క గల కవిత్వములకే యనుటకు జాలిన మహాకావ్యము గద్యలోనో పద్యములతోడనో, దృశ్యమునో శ్రవ్యమునో, యొకర్ని కృత్యమునకు కాంక్షలు.

ఇట్టి కథాల్పనము గుర్చి యుపేక్షించి యెన్ని తొన్నుల నున్నను గథను లక్ష్యమొనర్చుక త్రించుచుచూచి వర్ణములతోడను పురుషుల బుద్ధిసూక్ష్మతల అమీనులను వర్ణములతోడను పీఠవర్ణనలనుమీద గద్యభేదములు, కావేరి నదిలో మంచుగడ్డలు వేదకాలములో జాకెట్టులనిట్టియాచరిత్ర కథాల్పనాదికములు, పాత్రపోషణము లేనివాక్కులు గల ప్రపంచములకేకూర్చి కల్పించిచోనయ్యని కొంతగానెత్తుద్రవంధమై నగువాట్లకు కాంక్షలను, కావున సాదృశ్యపాఠకకర్తయొదభిలాషగల యాంధ్రులలో జరించుట గవిత్వసాహిత్యవైత్ర పాటుపడు భాషాభిమానులు ప్రాకృతికవిత్వపత్రికయు ను నలువకుని యాకథాల్పనాచారములనుపొందించి వేద భావలందు దెలుగుతన్న యానవాక్యము సార్థకముగ నతోధికాభివృద్ధి నొందునట్లు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను.

అనుస్మృతి

[కాశీభట్ట కృష్ణరాయ శాస్త్రిగారు]

ఒక కావ్యమును విమర్శించునపుడు విమర్శకుడే నును స్మరివిమర్శి వలెనను. ఒక వివిధ వర్ణనలకు యానసరించుట స్వభావమయ్యెను. అర్థవ్యుత్పలు కొండలు లెవలంబులలో నొక పద్యమును వటియొక గ్రంథములలో బ్రయోగించుట యొక కలదు. ప్రత్యేకముగ గ్రంథింపలేక కాదు. అట్లే కొన్నియు నుస్మృతులు నొకరుమొకరు కుసయై క్రములగను. కొన్ని కృష్ణా కీర్తనలను, సుగీతముల కల్పించు “కావరముల సంఘములు” జంగమముల సావరములకొక వేయజాలినది నంగీకము” అని యొకవో వ్రాసియుండినది. వాగ్రామము పాలూరు. నా తన వ్యంగము మదనకల్లిలో కలదు మదనకల్లిలో నున్న బ్రాశ్రి గంజిగుట శ్రీనివాసకవిగాడు తన “వంద్రకు ప్రచుత్ర”లో సంగీతమును గూర్చి నే నెట్లు వర్ణించితివో యట్లేకల్పించిరి. మా యరువురి పోత్తములు వ్రాత్రువులు, నాయభివాదమును వార దొంగలించిగ? వారి యూహ నే నావారిచితివాల్లి ఇంక చత్వరశీలమునే నుండు. కావున ననన్యులు లోక ప్రమాణకార్యాంగములలోని కావు? అనుసరించుట యొక యాదాభావము. ఇప్పటివారి కది యనివ్వమా?

తెలంగాణులను గూర్చి 1916 వ సంవత్సరమున నాంధ్ర పత్రికలో నేను వికృతి వ్రాసియుండితిని. వాగ్రామము నెల్లికొనక మరా-నా-నా-నా. తె. వి. లెక్కలరావు తరులగాడు మొన్న ఆంధ్రపత్రికలోక వచామండలి, పంచమ వార్షికోత్సవమునకే తెలంగాణులకు గుడించి సిద్ధాంతవాక్యములను జెప్పిరి వారిపది శ్రమపట్టి సిద్ధాంతవాక్యములను భూమిక. వారివాక్యముల నీకిది ద నుదాహరించుచున్నాను.

తెలంగాణము

ఇదియే అసలు తెలుగు దేశమనియుండెప్పుకన్పును. తురకలు దీనికిచ్చిన “తెలంగానీ” అనుపేరు “తెలంగాణము” అనుననమాకుయే. ఆంధ్రబ్రహ్మ దేశపరము. మహారాష్ట్ర దేశమునకును గన్పడదేశములకును జగియున్న దేశమునకు తెలంగాణము అన్న పేరుండెను. ఇప్పటి బ్రాహ్మణులే తెలంగాణులు. మొదటిది “తెలంగ” యావము “తెలుంగు” యావము తరువాతిది...

తెలంగాణములోని వారు తెలంగాణులు లేకుదురే తెలియలేదు. పరిజ్ఞాపమాకీ కా “తెలంగాణములోని అయ్యలు” కావున “తెలంగాణులు” తెలంగాణులు”గా మాత్రమేనందురొ ఇంక జన్మించుకొని కొరచున్నాను. కలము కదిలించినది మొదలు కాగితము లేకుకయగునను కాకరముండుటచే నింతెట్లు వ్రాసి యూరకుండితిని.

తెలంగ-తెలుంగు

తెలంగ మొదటిది, తెలుంగు గిది వాటియనియున్నాను. ఇదియెట్లు? “తెలంగ” యనవుత్త్య త్వరమేమి? క క్రిసంగమతం తియలోని “తెలంగ” విషయమే మందు? సాంఖ్యాతన క ర్మకారు వ్రాసికనుకారము నాయ యుక్తియుక్తముగ నున్నట్లు తోచును. “తెలంగనది దేశ్యము, కృష్ణకుయినదని యర్థముగలది.” అని శక్యకారు వ్రాయుచు దెలంగాణము, తెలంగాణము, చర్చించిరి. శక్యకారిసిద్ధాంతము బాగుగనున్నది. మున్ను వ్రాసినది ప్రమాదమని తెలియలేదు. “తెలంగ” విషయమున నేను 1:21 వ సంవత్సరమున మదనకల్లి జాతీయ భాషాలో నాంధ్రభాషాచరిత్రనుగూర్చి యాచర్యులొందిన సందర్భమున విమర్శించియుండితిని. దానిని “ఆంధ్రప్రతి” వాటిక బంప ననామోదమయ్యెను. కృష్ణాభివృద్ధి బంధ కృష్ణాస్థానయ్యెను. బ్రాశ్రి పంచాంగుల అదివారాయణ శాస్త్రిగారి కీరిమయము తెలిసియున్నది. సాహిత్య పరివత్సరిక వారికే దెలియును.

అనాదమంతయు నిప్పుడు “పిశాకినీ” సుగీతలో బ్రకటిత మగుచున్నది. కావున బ్రాశ్రి సాంఖ్యాతన కర్మకారు పిశాకినీ క్షత్రిక నవలొకెంతురు గాక యనుచు వ్రాద్ధింతు అయినను నాసిద్ధాంతము నొక పద్యములొక దెబ్బనును. అంధ వ్యాకరణపాత్ర సాస్యము నాగ్రంథములలోని దీక్షిందిపద్యము.

క. తెలంగను పదము తెలుక్కున
తెలసి ననుచు దెమిగులండు తెలంగులైమా
తెలంగీవ్రావిదమనకుడు
తెలియ “తెలంగు” గ నగు సాంస్కృతికమదితలంక
కె :... లియు, “కలంగు” తునియు, తునుగు,
తెలియ, తెలంగు ఇత్యాదులు...

తెలుగు పొలుపని యొక గ్రంథము వ్రాసియుండితిని. అందీచర్చ విపులముగా నున్నది ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని తెలంగ, తెలంగ, తెలంగ, మున్ను విషయములను అంధులము, క్రిసంగకు తంతము, మరాటికథలు, కావనకలు, ప్రమాణములుగా దేశకొని వ్రాసితిని. ఇప్పుడేమి విశాకినీ కర్మకారు గొంట్లోగ ముచ్చుచుచున్నది. ఆరయుండు.

వనంతుడు-ఆంధ్రప్రభ

(పురాణం సూరికావ్యము)

వనంతుడు పురాణం ప్రధాన పాత్ర. ఈ పురాణం ప్రధాన పాత్ర...

ఆంధ్రప్రభను గూర్చి నేను విశేషముగా నాలోచించుట...

తర్వాత సారస్వతాదివిషయములలో ఒక జగత్పూ...

మాలవల్లి

రెండవ సంపుటము

శ్రీయత తాత్పర్యము ఉన్నవలక్ష్యనారాయణ పంతులు...

బంగారము 160 సెల్లూరము సారస్వతి చరిత్రమేలేదు కాన...

బంగారా వాళ్ల స్వార్థ పరత్వము, అత్యవసరము; మ...

అధికాక, విదేశీమహనీయుల మనము స్మరింపవలసినదే...

ఋషి కన్య

(కుసుమధ్వని)

పూతమాతల తావి లేతగాలులకు వదులుచెంచెరపాడు...

జడలోననుడిచిన జాతిపూసడ మెడలోనవెసిన యదవిగ న్నెయి...

దివ్యమానులజేయు దేవపూజలకు కుసుమములే ఫలములు...

ఉదుటుజూతుల చిన్ని బెదురుజింకలకు వడినుతానుకులేల చిదిమిపెట్టెగను...

నీ యలంకృతు లిట్లు పోయినప్పటికి ఋషికన్య! నీకోభ యాటునోలేదు...

[సాహితీసుందరి]

దురాగ్రహదృశ్యము దగు చాదరయ్య (ధనికుడగు భూ...

గ్రామవాసుల నిత్యజీవనము నింత సాకల్యముగ గ్రహించ...

అ మె రి క దే శ ము న ం దు

త యూ రు చే య బ డి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

పేరు పొందిన సేప్టిమంగల కత్తితో (3)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

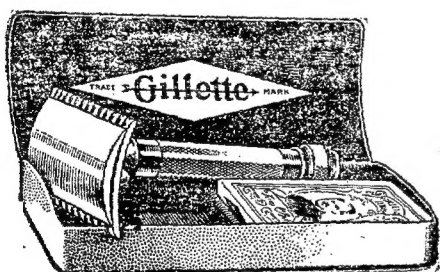
ప్రసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

అంతవరకు గిల్టే రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

సులభము!

మంచి గిల్టే కత్తిని రేజరులో నుంచి సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అందముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మమునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్రముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతివాక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టే రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పెగాయుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

నిర్వాణకార్యక్రమము - ఖద్దరు

(రావుల సీతారామయ్యగారు)

ఇందువలననే శ్రీయుక్త గొల్లపూడి సీతారామయ్యగారి గారు ప్రాచీన వ్యాసమును యీసెల 21 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పాఠకులు చూచియున్నారు. అందు శ్రీ కావ్యగారు ప్రాచీన వ్యాసమును గమనించుకొనియున్నది. కాని ముఖ్యముగా నూలు ఉత్పత్తినిగూర్చి వారు ఆశాచింతలే లేవు. ఖద్దరు ఉత్పత్తియే వారు ప్రాణము నూలు. గాంధీసీద్ధాంతము ప్రకారము చేతితో వడికినూలు కప్పు మిల్లునూలు పనికిరాదు. కావ్యగారు విశేష శ్రద్ధతోనుండి ఆపువల దేమిటను యిరువదిలక్షల వర్గముల సేర్పరుపవలెననియు ఇందు ఆంధ్రరాష్ట్రములో ఒకటిన్నర లక్షల వర్గములు యేర్పడవలెననియు నూలించివారు గ్రామము నకు పంపించు వర్గములు చాలానని అంచనా వేసివారు. కాని ఇన్ని లక్షల వర్గములకు నూలు సప్లయ అగు సదుపాయమేమి? వర్గము 1 కి పదియైదు రాట్నము లయినా కనీసము అర సరుము. ఈరెక్క ప్రకారము రేలేము మొత్తముమీద చూడు కొట్టును, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యిరువది రెండున్నర లక్షలు న్ను రాట్నములు కావలెను. ఇదివరకే రాట్నములు ఆంధ్రదేశములో చాలినన్ని ఉన్నవన్నా అందులో చాలాభాగము అలంకారపు బొమ్మలనియు మిగిలిన కొద్దిసంఖ్యలని సంరక్షణములో కొద్దిదానినూలు మాత్రమే పనిచేయుననియు జ్ఞాపకమునందుచుకొనవలెను. వర్గములు పదిలక్కువ అయినను లోటులేదు గాని రాట్నములు యింకా ఒకలక్షయేక్కువయే వుండుటమందిది. మరుపుగాను శ్రద్ధగాను రాట్నముతో పనిచేయువారు మన ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు రెండు లక్షలవరకు వుండురా నుననది సుజేహాస్పదము. నూలులేనిదే విపనీ సాగదు. ఇందుకు మార్గమేమి? కాంగ్రెసువారు రాట్నములను పెట్టింది కూలి యిచ్చి వడికించెదరా యనిన పట్టణములలో వుండే మాలీలకు రాట్నమువల్ల వచ్చేరాబడిట్లు. కాన తాదేపత్రికలో కొన్ని అనుభూతిమైన సెంటర్లనుయేర్పడి మాలీలకు రోజూను చేసి నూలువడికించవలెను. ధరలు పెంచి, బ్రోకర్లను యేర్పరుచుకొని విదేశీయులు గ్రామాలవారికి ప్రతి స్త్రీమర్లమీద చాటువెయ్యకుండా కాదు కొనలెను. ఈపనికి కొన్ని కొట్లములధరము కావలెను. కాన కాంగ్రెసు సంఘము వారు కత్తిపున్న తాను స్వయముగ గాని తేవన్న భవిష్యత్తు ప్రాప్తాకాపాది చాటాల కడతనిగాని ప్రతిని నిలవచేయుట నూలును ఉత్పత్తిచే యుటకు ప్రూరణకొనవలెను. నూలుపుంజులుగాక విదేశీనూలు మోస్తరుగా డిడ్డిగా తయారచేసినయెడలను నూలుపురి బాగుగా నున్నను మాయాలు నేత గాంధీసీ వచ్చింది నేయింపవచ్చును. విదేశీయులు విదేశీకర్షణలను విహేమకరించలేకపోగాదగా ఖద్దరును అమ్ముటవల్లకు విస్తారములాభములు వేసికొని మోస్తరుధరకు అమ్ముచుండుట వల్లను ఖద్దరు ఉత్పత్తియనుకు చిక్కును కూడా తెచ్చిపెట్టుచున్నారు. మాలిలగుడా పడుకుంటు సీమనూలు పెట్టి నీసి కుద్ధఖద్దరు అని అమ్ముకొని లాభము సంపాదించుకొనుచున్నది. కాని ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారును, ఆంధ్రరాష్ట్రము జాతీయసంఘమువారును (1) విదేశీయులకు కావలసిన సంరక్షణఖద్దరు నూలు ఉత్పత్తిచేయ్యాలనూ అని ముందు యోచించవలెను. అట్లు చేయగలమని తలచునెడల కత్తెను కా ర్యసాధనోపాయములను ప్రారంభించవలెను. (2) అట్లు చేయలేమని తలచేయెడల ఖద్దరు వస్త్రము అనగా చేతితో వడికి జేతితో నేయబడినది అనుటకు నూలుగా చేతితో వడికిబడిట్టి గాని హిందూదేశీయుమిల్లులలో తయారు కాబడినట్టి గాని నూలుతో చేయగలమిద తయారుచేయబడినది, అని ఆఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు తీర్మానించవలెను. లేక మొదటిసాక్ష న చాలాకష్టసాధ్యము. రెండవది ముసాధ్యము. ముసాధ్యమును పూర్వము ఇండియన్ మిల్లునూలు వాడవచ్చునని అంగీరించి కొన్ని మిల్లుల పేర్లను, యంగ్ ఇండియా ఫ్రిక్ లో వుదన నుంచి వచ్చునంతి జ్ఞాపకముచుకొనదు. ఇండియన్ మిల్లునూలు వాడుటకు అంగీరించినచో హిందూదేశీయు అచింకాలముగానే విదేశీకర్షణ బహిష్కారములో విజయమందగలదనియు రాట్నపుంజునూలు మిల్లునూలు పనికి రాదనే యెడల ఇంకొక కల్పాని మునున అయినను గమ్యస్థానము భుగళమో లేమోయనియు వా అభిప్రాయము. మిల్లునూలు అంగీరించుచో ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు కావలసిన గుడ్డ గుంటూరు జిల్లాలోని చీరాల తోరాల వారి ద్రవీకులు నేటుపాటె ఖట్టిప్రోలు అద్దేపల్లి అయిలవరం చేతుల బందరువద్దవుండే పెడన గ్రామములే యియ్యగలవు.

సంస్కృత గ్రంథములు - తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము - ఇల్లంపల్లి, ఆంగ్లేషులు	ఆంధ్రభాషామండలియము - ఆంధ్రభాషామండలియము
భాషాంశరసములుగలది చిన్న పైజు పట్టెందు 0 0 0	ఆంధ్రభాషామండలియము - ఆంధ్రభాషామండలియము
మృత్యుకాండము మూలము 18 కుట. కిల్లెను పైజు 0 0 0	హాతుకానుచరిత్రము 0 0 0
స్తోత్రార్చనము 1 వ. భాగము కిల్లెను పైజు 0 0 0	డిటో - కాలిక్రామము 0 0 0
డిటో 2 వ. భాగము " 0 0 0	పురిమిశతకము - మూలము మూలము 0 0 0
డిటో 3 వ. భాగము " 0 0 0	బాలరామాయణము డిటో 0 3 0
శ్రీభక్తగీత - మూలము మూలము, చిన్న పైజు 0 0 0	ఇది 0 0 0
శ్రీవిష్ణు పదానందస్తోత్రము, చిన్న పైజు 0 0 0	కృష్ణము 0 0 0
డిటో - భాషాంశరసము 0 0 0	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామీకీర్తనలు 0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

జర్నల్ పైమ్ పీసులు

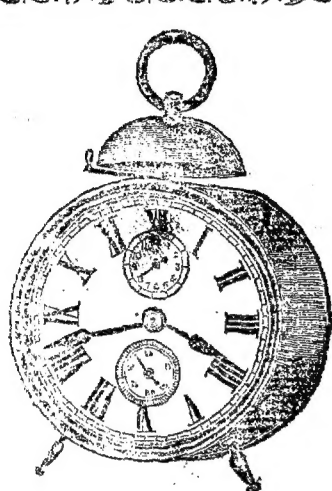
"అలామ్ పైమ్ పీసు" 4 అంగుళములు దేవులుగలది, 6 అం. ఎత్తు ప్రతిదినము నీయు యిక్కులెను. కలియెక కావలెను చూపును. 1-కి ధర రూ 5.00

చిన్న "బి" పైమ్ పీసు 2 అం. దేవులుగలది. 8 1/2 అం. ఎత్తుగలది. ప్రతిదినము పీక మిక్కులెను. ధర 1-కి రూ 4.00

"కాశ్" పైమ్ పీసు 8 అం. దేవులుగలది, ఎత్తు 7 అం. ప్రతిదినము నీయుగలది. గంటలు, అంగుళములు, అలాగముగొట్టును ధర 1-కి రూ 15.00

జపాన 8 డిటో 8 అం. దేవులుగలది, డ్రాప్ ఆర్టిగన్ ఆకాముగలది. ఆ ధీను ఉపయోగముగలది చాలవలెను. కలియెక కావలెను చూపును ధర రూ 22.00

ప్యాంపు, బొమ్మలుగలది ప్రత్యేకము చాలవలెను. పంపుటకు మునుపు బాగుగా శరీరీచేసి పంపవలెను.

లక్ష్మీవిలాస వరకళాల,

గడియారము వ్యాపారములు, తపాలపెట్టె నెం 35, మద్రాసు.

శ్రీయత

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులుగారి

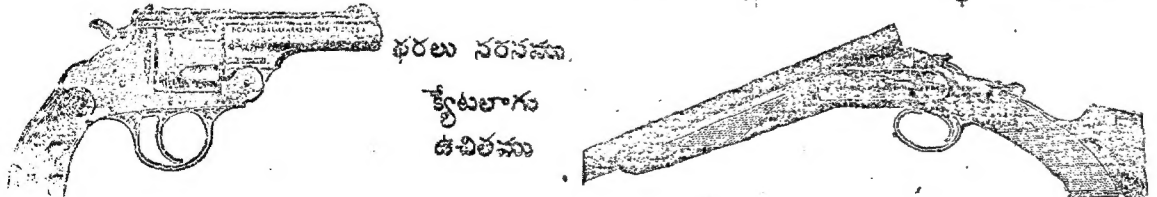

చదువుడు! చదివి ఆనందింపుడు

ఇదియే యత్యుత్తమ గ్రంథరాజము, కథగాదు. కల్పముగాదు. ప్రపంచ మంతకన్న గాదు. పురాణేత చోపసంబంధ మనలేగాదు. విచిత్రముగ గ్రంథము చదువుడు! చదివి యానందింపుడు!! తెలుగుభాషలో యిదిగొత్త దిట్టి గ్రంథముగాని యెటుగము. జంభాలతాస్త్రీ, కాలాచార్యులు, బొట్టాచార్యులు, వాణిశాసుదు, సాక్షి అను విదుగురింపుము. కోసంపుడు చే చర్చింపవలెననుములు 2 వం చతుర్థాశ్రమగ నుండును. మొదటినుండి చివరవరకు కడుపు చెక్కులగుటలు వచ్చునప్పుడును. ప్రయాణములు చేయునపుడు - ఏమియు దోచుకుంటున్నప్పుడు - ఆ నేక విషయములు తెలిసికొన గోరువుడు - చాటుకు, యజురులకు, వృద్ధులకు. శ్రీమద్ చదువుకుంపవ గ్రంథమంతకన్న తెలుగులో లేదు ఒక్కమాత్రం చదివినవా రీగ్రంథమును పదలకు. చువోపురుషును ప్రాణాంభీరము నగు తెలి మదుర్పు కొనటకు నిద్రాధుల కింతకన్న నవయోగకరముగ గ్రంథములేదు. జంభాలతాస్త్రీ, యజుర్వేదాంశరస, కాలాచార్యుల రచనానైపుణి, వాణిశాసు బంధుర ప్రబంధరచనానైపుణి, సాక్షివిషయవివేకనానైపుణి, అభిప్రాయమంజరిత చదువుగని నవి. ప్రతియాంధ్రుడు, ప్రతి అక్షిగానడును యీగ్రంథము చదువవలెనది. ఒకయెడ సుఖావధానాభ్యుదయ - ఇంక కొందెడ పాఠవిలసననైపుణి, మొదటి భాగము - 2.0-0, రెండవ భాగము - 2.0-0, మూడవ భాగము - 1.0-0

వలయువారు:- పానుగంటి రాజారావు పితాపురం, గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఒంటిపాళ్ళముతోటా తుపాకి నుచుకొను కంపెనీవారిచే తయారుచేసి. (8063) నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆరులేక విడుదలౌటలు తుపాకీలు 100-3 నం

కాళము 30 38, 32 అంగుళములతో దొరుకు చిన్నవి. కేబుల్ లో పెట్టుకో నిలిపిని చూడవలెను. నం. 30 రామరామరాం శెట్టి తయారు చేసెది. నం. 32, బ్రాజ్, మద్రాసు.

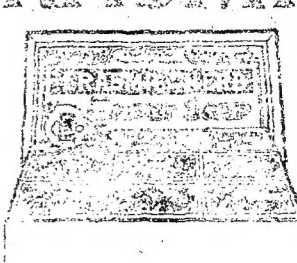
వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అన్ద సన్న వారిచే ప్రకటింపబడిన

బాగు-ర రామాయణం రూ 4-0-0

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్ద కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

నం. 286, అప్పా బిల్డింగు, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు. క్యాటలాగు ఉచితము

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ తెల్ల పన్నీ రుపువ్వ సబ్బు

సువాసన గలదియును, ఆనందమును ఇచ్చును గాని ఆ వాసన సాంక్షిక మవాసనగా నుండుటచరమము.

ఎరాస్మిక్ తెల్లపన్నీ రుపువ్వ సబ్బుయొక్క అత్యుత్తమ మైండువంటియు, అసహనముగ నుండుటచరమము సువాసన అందరికి ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును, ఉల్లాసును ఇచ్చును ఎందువలన ఈవాసన ఇంత సాగునుగ నున్నదో చెప్పవలెను.

ఇట్టి సబ్బులను జూచి మోసపోవద్దు! (ఎఫ్) అన్ని అంగళ్లయందు దొరకును.)

యారాం! యారాం!!

30 ఫలి రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సామెలు జాత్యు రుద్రాసుగారి నుండి వచ్చిన వైద్యవైద్యము

ఇనాముగా వంకలమును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ క్రితములు అంగళ్లయందు వ్రాయవలెను.

The swasthya Salya Pharmacy, 10-2 Harrison Road, Calcutta

తెనుగు లా గ్రంథములు

సివిల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ కాలిక్రామము 5-0-0	
క్రిమినల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ డిటో 6-0-0	
ఇండియన్ ఫీవల్ కోడ్ 3-0-0	
లిబురేషన్ ఆక్టు 2-0-0	
కాంట్రాక్టు ఆక్టు 3-0-0	
ఆర్టికల్స్ ఆఫ్ ట్రాన్సిజన్ ఆక్టు (పాబ్లిక్ ఆక్టు) 3-0-0	
మెమోరియల్స్ ఆక్టు 2-0-0	
ఇక్వాలిటరీ మూల్యాలు 1-0-0	
కోసాల్ వెస్టి ఆక్టు 2-0-0	
కోసాల్ వెస్టి ఆక్టు 3-0-0	
ఇండియన్ కోసాల్ వెస్టి ఆక్టు 3-0-0	
మెమోరియల్స్ ఆక్టు 2-0-0	
సాక్షి ఆక్టు (మూలము మూలము) 2-0-0	
కోసాల్ వెస్టి ఆక్టు (డిటో) 2-0-0	
గంటభాషి 0 10 0	
కనకరత్నావళి (మూలము మూలము) 2-0-0	
కథారత్నావళి 1-4-0	

తెల్లపన్నీ

30 దినములలో పూర్తిగా నశించును. కష్టమేమియు లేదు. అట్లు నుదునిక్కు బొయ్యిచే తెలిసికొని సబ్బు వాడని యజుడు. బుడ్డి 1-కి రూ. 2.0-0 కిల్లెను పైజు రుగ్గు యక వ్రాయవలెను.

M. Ramani, Bangalore, Mysore (A)

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Catarrh, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. SELLER, D. Samia (Bengal).

BATH OIL

Simple, harmless, external application for rheumatoid weakness, Loss of Muscles, etc. No irritation, no discolouring, no failure. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samia (Bengal).

దొరకును 11

